

ERNST OEHLERS ...kwaliteit...

Liever met stomheid geslagen, dan met een eind hout

Amigoe

104E JAARGANG — NO.: 14

ZATERDAG 17 JANUARI 1987

Nieuws in vogelvlucht

HILVERSUM — Wanneer nu in Nederland verkiezingen worden gehouden raken CDA en VVD hun kamermeerderheid kwijt. CDA gaat van 54 naar 50 zetels, VVD van 27 naar 24 en PvdA van 52 naar 53 zetels. D66 van 9 naar 11 en de CPN zou een come- back maken met 2 zetels. Aldus een verkiezings- onderzoek van TROS en NSS waarvan de gegevens vandaag zjn bekendgemaakt.

*****

SULTAN KUDARAT — De Filipijnse regering en guerrilla's van het moslim Moro Bevrijdingsfront in Mindanao hebben vandaag een principe- accoord bereikt over een bestand. Het accoord werd bereikt vlak voordat president Aquino in het gebied zou arriveren voor een toernee om kiezers te winnen voor de stemming over de grondwet op 2 februari.

*****

PESHAWAR — Leiders van de 7 Afghaanse guerrilla- bewegingen hebben een overeenkomst bereikt over de vorming van een "voorlopige regering" die de macht moet overnemen na de verdrijving van de SU-troepenmacht en de omverwerping van de regering Najib. Ondanks het door Najib aangekondigde bestand, hebben verschillende beschietingen en gevechten plaatsgevonden, zo is vrijdag uit guerrilla- bronnen vernomen.

*****

JOHANNESBURG — Shell ZA heeft in een pagina- grote advertentie in het ZA weekblad Weekly Mail steun betuigd aan de persvrijheid. In de advertente staat alleen de tekst "Shell steunt een vrije pers".

*****

N'DJAMENA — Libische vliegtuigen hebben vrijdag 3 plaatsen in het noorden van Tsjaad gebombardeerd, zo heeft de Tsjadische radio gemeld. Bij de bombardementen kwam een jong meisje om het leven en raakten 2 vrouwen gewond.

*****

DUBLIN — Een Ierse rechtbank heeft vrijdag de Noordierse protestante leider Robinson een boete van 15.000 pond opgelegd omdat hij verleden jaar had deelgenomen aan protestantse protest-acties in de Ierse republiek. Robinson, een Brits parlementslid, krijgt een week om te betalen. Doet hij dat niet, dan kan hij tot 6 jaar cel veroordeeld worden.

*****

BRUSSEL — De gesprekken over de EG- begroting zijn mislukt. Dat betekent dat de EG het tot zeker halverwege dit jaar zonder een nieuwe begroting moet stellen. Dat betekent dat nieuwe EG- programma's voorlopig niet van start kunnen gaan. Ook voor de herstructurering van de Europese vissersvloot is geen geld.

*****

DEN HAAG — Illegaal in Nederland verblijvende Surinamers die in levensgevaar zijn krijgen alle medische hulp in ziekenhuizen. Voor de kosten kan in dat geval een beroep worden gedaan op de Algemene Bijstandswet. Het feit dat deze groep onverzekerd is doet daar niets aan af, aldus het kabinet. De stichting medische humanitaire hulpverleners Surinamers heeft 6 gevallen onderzocht van Surinamers die in levensgevaar medische hulp zou zijn ontzegd. Onderzoek heeft uitgewezen dat in geen van de 12 voorgelegde gevallen medische hulp is geweigerd, zo zegt de minister van Buitenlandse Zaken.

*****

ABU DHABI — President Mubarak van Egypte heeft zaterdag in een interview gezegd dat de VS als gevolg van het Iran- schandaal "hun geloofwaardigheid volledig hebben verloren in de Arabische wereld en misschien wel in de hele wereld". Hij waarschuwde voor ernstige verstoring van de VS- Arabische betrekkingen als Washington zich niet inspant om zijn geloofwaardigheid te herstellen.

*****

THORN — Uit het kanaal Wessen-Nederweert in Limburg heeft de politie vrijdag een auto getakeld met daarin de stoffelijke resten van twee broers die sinds 11 maart 1979 worden vermist. Hoewel er geen directe aanwijzingen voor zijn, sluit de politie een misdrijf niet uit. Een voorbijganger merkte de auto op omdat een wiel boven het water uitstak. Dat werd mogelijk omdat de stuwen in de Maas zijn gestreken in verband met de ijsvorming. Daardoor was ook het waterpeil in het kanaal gezakt.

*****

WENEN — Doordat het dak van een fabriek onder het gewicht van een dikke sneeuwlaag instortte zijn in het noordwesten van Roemenië 10 mensen om het leven gekomen en 47 gewond. Dat meldde het Roemeense persbureau Agerpres vrijdag.

*****

BEIRUT — De Roemeense ambassadeur in Libanon, Chitu, is vrijdag ongedeerd ontkomen aan een aanslag. De auto van de ambassadeur werd beschoten in het door islamieten gecontroleerde W-Beirut.

*****

*WILLEMSTAD — Alhoewel de economische recessie het einde lijkt te naderen, zal er, om een werkelijke kentering teweeg te brengen in de economische situatie, voort moeten worden gegaan op de door de overheid ingeslagen weg van sanering en herorientatie. Om te voorkomen dat er een periode aanbreekt waarin broodnodige beslissingen uitblijven, pleitte daarom gisteren voorzitter van de Curaçaose Aannemers Bond Co Kleyn (tweede van rechts op de foto), die kennelijk de periode direct na de verkiezingen met enige vrees tegemoet ziet, voor uitstel van de in april geplande verkiezingen voor de Eilandsraad. Hij deed dit tijdens de drukbezochte traditionele nieuwjaars- receptie van de aannemers- bond, waarbij ondermeer minister van Arbeid en Sociale Zaken **Winston Lourens en** gedeputeerde Angel Salsbach aanwezig waren.*

Carnavals tragedie

WILLEMSTAD — De 21-jarige Cedric Felicia werd vannacht rond twintig over twaalf nagenoeg op slag gedood, toen hij onder een juist wegrijdende trekker terecht kwam.

Het slachtoffer bevond zich, naar van de zijde van de politie werd vernomen, in een groep van carnavals- vierders, die zich over de Bonamweg richting Ronde Klip voortbewoog. In de stoet bevond zich ook een grote vrachtwagen waarop een muziekband stond opgesteld. Het slachtoffer dat tezamen met een groot aantal andere "jumpers" naast de vrachtwagen aan het dansen was, struikelde echter op een gegeven moment en viel daarbij met zijn hoofd voor het rechter- achterwiel van het net optrekkende voertuig. Het wiel reed daarbij over diens hoofd. Met de zich in de stoet bevindende ambulance van het Rode Kruis, werd hij met spoed naar het ziekenhuis vervoerd, waar echter bij aankomst slechts zijn dood kon worden geconstateerd.

Boedapest: Toestand van Colombiaanse ambassadeur stabiel

BOEDAPEST — De gezondheidstoestand van de Colombiaanse ambassadeur in Boedapest, Enrique Parejo Gonzalez, werd als «stabiel» omschreven in het ziekenhuis waar hij werd opgenomen na de aanslag. Hij raakte daarbij zwaar gewond. De dader van de aanslag is nog voortvluchting. De operatie voor het verwijderen van twee kogels uit zijn hersenen is geslaagd, zo werd nog vernomen. Een derde kogel werd verwijderd uit zijn schedel. De Colombiaanse diplomaat is voorheen minister van Justitie geweest. De drugsmaffia had aangekondigd dat men hem wel zou krijgen, waar ook ter wereld.

Mis bij feestdag Dominicaanse republiek

ORANJESTAD — Van de Dominicaanse consul- generaal op Aruba, Rafael Valentin Peña, wordt vernomen dat op woensdag 21 januari een misviering is ter ere van Onze Lieve Vrouw van Altagracia, patrones van de Dominicaanse Republiek. De mis is om zeven uur 's avonds in de St. Franciscuskerk in Oranjestad.

Volgens Diaz veel aandacht voor milieu-aspect

BC verlengt letter of intent voor afvalverwerkingsbedrijf

WILLEMSTAD — Het bestuurscollege heeft besloten de "letter of intent" aan de maatschappij Power, Water & Waste, ter bestudering van de mogelijke vestiging van een afvalverbandings- energiebedrijf op het eiland, met minimaal drie maanden te verlengen.

Zo verklaarde desgevraagd gedeputeerde van Economische Ontwikkeling Agustin Diaz, nadat deskundigen van de maatschappij onlangs hier vergaderden met een werkgroep van lokale deskundigen, over de mogelijkheden tot vestiging van de zogenaamde "incineration plant". Zoals bekend is het de bedoeling dat dit bedrijf, indien het komt, afval uit de Verenigde Staten zal importeren om dit hier te verbanden voor de opwekking van stroom en ontzilting van water. Plannen om dit bedrijf bij Boca San Michiel neer te zetten vanwege de bereikbaarheid per zee, leidden tot felle protesten van de plaatselijke bewoners, die schade aan het milieu vrezen.

Ook werknemers van de KAE, waarvan het hoofd als enige in de werkgroep van vijf man tegen de "letter of intent" adviseerde, hebben hun ontvredenheid laten blijken. Zij vinden het onaanvaardbaar dat men na het plegen van grote investeringen bij de KAE, dit bedrijf wil vervangen door een particulier bedrijf, dat op lange termijn onvoldoende garantie biedt voor een constante productie van water en stroom. Ook vrezen ze dat voor een aantal van hen geen plaats zal zijn in de afval- verwerkingsfabriek, naast het gevaar voor het milieu op een eiland dat zich als toeristische bestemming wil ontwikkelen. Daar komt nog bij, dat de overheid de infrastructuur voor de fabriek, in verband met het verplaatsen van de hoofdleidingen en dergelijke, gedeeltelijk zal moeten financieren.

Veel discussie is inmiddels ontstaan over de verzekering dat het om ongevaarlijk, en geen chemisch of radio- actief, industrie- afval zou gaan. Waarnemers achten dit zeer onwaarschijnlijk, omdat de VS zelf voldoende installaties heeft voor het verwerken van onschadelijk afval. Naar gedeputeerde Diaz verklaarde hebben de deskundigen van de maatschappij hier tijdens hun bezoek onlangs erg veel aandacht besteed aan het milieu- aspect. Ook was er een milieu- dskundige van Rijnmond, waar eveneens een dergelijke afvalverwerkende fabriek staat, bij de besprekingen. Besloten is dat de "letter of intent" verlengd wordt voor minimaal 3 maanden, aldus Diaz, om de maatschappij de kans te geven een en ander te evalueren en op papier te zetten. Over de technische details kon de gedeputeerde zich niet uitlaten.

In de eilandsraad werd onlangs nogal wat kritek geleverd op de plannen. Naast het milieuaspect, had men vragen over de betrouwbaarheid van de maatschappij. Onderzoek had aangetoond dat Power, Water en Waste geen bekende maatschappij was en niet geacht werd over veel fondsen te beschikken. Diaz antwoordde daar indertijd op dat het heel gebruikelijk is speciaal een maatschappij op te richten voor een bepaald project, die in het begin nauwelijks over fondsen of zelfs een administratie beschikt.

OPPOSITIE: FEBRES CORDERO KAN LEGER NIET AAN

In ruil voor vrijlating van generaal Vargas Pazzos

Gegijzelde Ecuadoriaanse president weer vrijgelaten

QUITO — Ruim tien uren hield de gijzeling van president Leon Febres Cordero gisteren Ecuador in spanning. De president werd vrijgelaten toen aan de eisen van de gijzelaars, een groep opstandige leden van de luchtmacht, tegemoet gekomen werd: de vrijlating van generaal Frank Vargas Pazzos. Deze generaal zit al ongeveer een jaar gevangen nadat hij in maart 1986 een opstand tegen de regering leidde.

De president werd ontvoerd op de luchtmachtbasis Taura in de buurt van de havenstad Guayaquil, waar hij een medaille in ontvangst zou nemen. Volgens Radio Quito opende een onbekende man met een machinegeweer het vuur op de president en zijn gezelschap. De staatsman ontkwam aan verwondingen door zich op de grond te laten vallen. Tijdens de actie zijn vier personen gewond geraakt, onder wie een journalist. De verslaggever zei de indruk te hebben dat de gijzelings- actie goed voorbereid was. Toch kwam volgens andere berichten bij de schietpartij die voorafging aan de gijzeling een lijfwacht van de president om. Naast de president werd ook de minister van Defensie, Medardo Salazar, gegijzeld.

Vrijdagmiddag las Febres Cordero voor de Ecuadoriaanse televisie een boodschap voor, waarin hij bevolking en leger opriep tot kalmte. De president verklaarde dat hij en de andere gegijzelden het goed maakten. Tijdens het voorlezen van de verklaring was het staatshoofd niet "live" in beeld, maar werd een foto van hem getoond. Een niet bij naam genoemde luchtmacht- officier onderstreepte dat de actie alleen was bedoeld om generaal Vargas Pazzos vrij te krijgen.

Onmiddellijk na het bekend worden van de gijzelingsactie werd in het hele land de noodtoestand afgekondigd. De Ecuadoriaanse vice- president Blasco Pena Herrera nam het presidentschap over. De oppositie wilde hier munt uit slaan door in het Congres een voorstel in te dienen om vice- president Blasco Pena Herrera tot president te benoemen. De voorzitter van het parlement weigerde evenwel een stemming over het voorstel. Voor een der Congresleden reden om hem met een asbak te bekogelen. De politie moest ingrijpen om een einde te maken aan de vechtpartij die volgde. Uiteindelijk werd besloten dat later een buitengewone vergadering wordt gehouden om het voorstel te bespreken

Oppositie- leiders verklaarden dat zij de christen- sociale president, die in 1984 een krappe verkiezings- overwinning behaalde, willen afzetten, omdat hij het leger niet in de hand kan houden. De oppositie heeft 39 van de 71 zetels in het Congres, maar er is een meerderheid van tweederde nodig om de president af te zetten.

De internationale persbureaus in Ecuador kregen van officiële zijde te horen dat zij al hun berichten moesten onderwerpen aan censuur. Wegens de verwarrende situatie werden vluchten naar Quito en Guayaquil opgeschort. De luchtmacht werd belast met de controle over het luchtruim.

Bijna alle regeringen van de Latijns Amerikaanse landen stuurden boodschappen naar de regering in Quito waarin zij de vrijlating van de president bepleitten.

Een hoge officier vertrok later vanaf de luchtmacht- basis Taura naar de hoofdstad Quito om te onderhandelen over de vrijlating van het staatshoofd, zo meldde een radiozender vanuit Ecuador.

Generaal Frank Vargas Pazzos waar het allemaal om draaide, was vroeger stafchef en bevelhebber van de luchtmacht. Hij bezette in maart van het vorig jaar de luchtmacht- basis van Maata. De minister van Defensie en de bevelhebber van de luchtmacht werden door hem van corruptie beschuldigd en hij eiste hun ontslag. De twee hoge militairen namen inderdaad ontslag en Vargas gaf zich over. Hij werd echter bevrijd door aanhangers en bezette de luchtmachtbasis van Quito. Ongeveer tweeduizend manschappen bestormden daarop de bezette basis en Vargas werd opnieuw gevangen genomen. Hij moet nog voor de krijgsraad verschijnen op beschuldiging van rebellie. Vorig jaar verleende het parlement amnestie aan generaal Vargas Pazzos, maar de president weigerde toen het parlements- besluit uit te voeren. Bij veroordeling kan de generaal twaalf jaar gevangenis- straf krijgen.

Vrijdagmiddag werd op een persconferentie in Quito meegedeeld dat president Febres Cordero opdracht had gegeven de gedetineerde generaal vrij te laten in ruil voor zijn eigen vrijlating.

Na zijn vrijlating werd Febres Cordero toegejuicht door duizenden personen in de havenstad Guayaquil. Volgens een radiobericht is de president in zijn arm gewond, maar officieel is dat bericht niet bevestigd. Later verklaarde president Febres Cordero op de TV dat de militairen die hem gijzelden niet zullen worden gestraft "zulks in het belang van de vrede en het behoud van een democratische regering in het land". Ook alle samen met de staatsman gegijzelde personen, onder wie de minister van Defensie werden vrijgelaten.

Wat er verder met generaal Vargas Pazzos zou gebeuren die inmiddels is overgebracht naar de basis bij Guayaquil is niet duidelijk. Venezuela heeft aangeboden hem op te nemen in zijn ambassade in Quito.

GENEVE — Het aantal bij de Wereld- Gezondheids- Organisatie WHO aangemelde gevallen van AIDS is sinds 9 december 1986 over de hele wereld met bijna 2.000 toegenomen. Het totale aantal slachtoffers liep hiermee op tot 38.401, waarvan de VS de trieste reeks aanvoeren met 29.003 gevallen.

*****

McFarlane: Reagan keurde wapenleveranties goed

Reagan geeft voortaan expliciet opdracht tot geheime operaties

WASHINGTON — President Reagans voormalige adviseur voor de Nationale Veiligheid, Robert McFarlane heeft opnieuw gezegd dat Reagan tevoren zijn goedkeuring had gehecht aan het leveren van Amerikaans wapentuig aan Iran. Inmiddels heeft de president de Nationale Veiligheidsraad (NSC) opgedragen zich niet meer bezig te houden met geheime operaties of "andere speciale activiteiten" als hij daarvoor niet expliciet opdracht heeft gegeven, zo blijkt uit een memorandum.

McFarlane verklaarde vrijdag tegenover de senaats- commissie voor buitelandse zaken dat de president begin augustus 1985 het groene licht had gegeven, ondanks verzet van minister van Buitenlandse Zaken George Shultz en diens collega van Defensie, Casper Weinberger.

Volgens McFarlane had Reagan hem telefonisch gemachtigd te regelen dat Israël de wapens zou leveren en dat de VS later het gat zouden opvullen. Reagan had dikwijls gezegd dat de VS nooit met terroristen zou onderhandelen over vrijlating van gijzelaars, op een vraag of de president bij geheime besprekingen daaraan was herinnerd zei McFarlane dat zulks door meer dan een persoon was gedaan. McFarlane verdedigde gisteren tegenover de commissie de wapentransacties met kracht. Vorig jaar november zei hij nog dat de transacties een ernstige beoordelings- fout waren geweest waarvoor hij de volledige verantwoordelijkheid op zich zei te nemen.

In het memorandum van het nieuwe hoofd van de Nationale Veiligheidsraad, Carlucci, aan zijn personeel dat vrijdag gepubliceerd werd door de senaatscommissie voor buitenlandse zaken, staat verder dat alleen de geheime dienst CIA en de strijdkrachten zijn gemachtigd tot "speciale activiteiten". Carlucci is bezig grondig de bezem te halen door de NSC.

Woordvoerder ayatollah ontkent

Irak meldt bombardement hoofdkwartier Khomeiny

BAGDAD/TEHERAN — Irak heeft vandaag bekendgemaakt dat zijn luchtmacht het hoofdkwartier van ayatollah Khomeiny in Teheran heeft gebombardeerd. Teheran heeft bevestigd dat een Iraakse luchtaanval is uitgevoerd op de hoofdstad waarbij drie doden zijn gevallen. Vanmorgen werd in Teheran een luide explosie gehoord, gevolgd door luchtafweer- geschut en waarschuwings- sirenes.

Volgens het Iraakse opperbevel hebben de "helden van de Iraakse luchtmacht" aanvallen uitgevoerd op de "hoofdstad van de bedriegers en adders en het hoofd van de adder gebombardeerd", evenals de huizen van zijn naaste medewerkers. In het Iraakse taalgebruik geldt ayatollah Khomeiny als "bedrieger en adder". Irak had vrijdag gedreigd met "de zwaarste bestraffing" nadat een Iraanse raket op Bagdad was geland. Volgens Bagdad zijn bij Iraanse aanvallen de afgelopen week 95 Iraakse burgers gedood en 562 gewond.

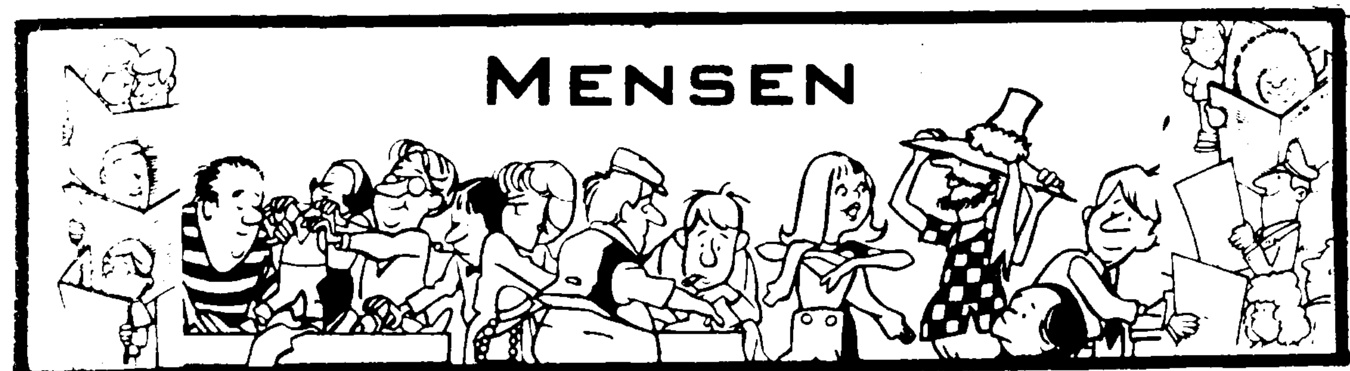
Een woordvoerder van het hoofdkwartier van Khomeiny ontkende dat dit gebouw was getroffen. "Hier is niets gebeurd", zo verklaarde hij. Volgens radio-Teheran heeft slechts een Iraaks toestel de buitenwijken van de Iraanse hoofdstad aangevallen en een gebouw van twee verdiepingen getroffen. Daarbij zouden drie doden gevallen zijn.

Boven de Iraakse hoofdstad Bagdad waren vanmorgen vroeg tientallen gevechts- vliegtuigen te zien, die in oostelijke richting vlogen. Iran meldde dat bij een Iraakse luchtaanval op Kuhdashi, dat niet ver van de grens afligt, veertien doden en honderd gewonden vielen. In Ilam kwamen drie burgers om het leven door Iraakse raket- aanvallen,

aldus het Iraans persbureau Irna.

Een Iraakse militaire woordvoerder verklaarde dat de aanvallen van vandaag een vergelding waren voor de recente Iraanse aanval op Bagdad, Basra en andere Iraakse steden. Hij liet weten dat ook de scheepvaart in de Golf was aangevallen. Diplomaten in Bagdad meldden dat veel bewoners van Basra de stad verlaten en naar veiliger oorden trekken. Iran meldde gisteren de verovering van het eiland Bovarian op 2 km afstand van Basra.

Bij de Iraanse aanvallen op Iraakse steden zijn de afgelopen weken volgens Iraakse cijfers ongeveer honderd personen om het leven gekomen en zeshonderd gewond. Hierbij zijn de slachtoffers van de raketaanvallen op Bagdad niet inbegrepen. Over de gevolgen van deze acties zijn geen gegevens verstrekt. Volgens Iran zijn sinds het begin van dit jaar zevenhonderd Iraanse burgers omgekomen. Amerikaanse functionarissen verklaarden vrijdag dat sinds 24 december bij gevechten om Basra 20.000 Iraniërs zijn omgekomen, en nog eens 20.000 Iraniërs werden gewond en 10.000 Irakezen zijn gedood of gewond.

Omdat gesprekken een belangrijk onderdeel vormen van de behandeling van personen met mentale problemen en een tafel daarbij een onmiskenbare noodzaak is, schonk onlangs PRIMO VICTORINA een vergader-tafel aan de afdeling Tamarijn van de Capriles Kliniek. De tafel werd direct in gebruik genomen en namens de patiënten werd de heer Victorina voor zijn geste bedankt. De overdracht van de tafel werd door een neef van de schenker, Francisco Leito, namens deze verricht. Op de foto Capriles-kliniek geneesheer-directeur dr Gerritsen (vierde van links) en naast hem Francisco Leito tijdens de overdracht die in aanwezigheid van een aantal medewerkers van de kliniek plaatsvond.

*****

De problematiek van teveel duiven kan op verschillende manieren worden aangepakt. In Rotterdam hebben ze daarvoor onlangs een DUIVENVANGER aangesteld die, voorzien van attributen als een vangkooi en duivenvoer, deze problematiek moet oplossen. Het merendeel van de honderdduizend verwilderde duiven die de stad telt is ziek en vervuilt Rotterdam in sterke mate. De duivenvanger maakt overigens alleen zieke duiven af. In het plaatsje Beaver Dam in de Amerikaanse staat Wisconsin, hebben ze voor het duiven-probleem een heel andere oplossing gevonden. Daar had de bevolking ook schoon genoeg van de door duiven bevuilde trottoirs en was men evenmin te spreken over de "verrassing" die soms door de dieren over kleding werd gestort. De gemeente stelde daarom op een zaterdagmorgen een ploeg van twintig, met geweren gewapende burgers samen, die vanaf daken een waar spervuur mochten aanleggen. Toen de kruitdamp opgetrokken was, bleken er 150 duiven minder in Beaver Dam te zijn.

*****

Sommige TANTES zijn lief voor neefjes en nichtjes en brengen lekkere en leuke dingen voor hen mee. Andere tantes hebben een instelling die hen met gemak een plaatsje in een griezelfilm zou kunnen bezorgen. Zo'n eng stuk familie hadden in het Nederlandse Amersfoort twee broertjes van vijf en zeven jaar, die samen met hun 31-jarige tante en een hulp in de huishouding uit schaatsen gingen op een beek in die stad. Het uitstapje kostte de oudste van de broertjes het leven, toen de vrouw tijdens het schaatsen haar neefje plotseling aanviel en tegen het ijs sloeg. Van de afwezigheid van de hulp in de huishouding, die het voorval vanaf de kant had gezien en naar de moeder van de kinderen rende om hulp te halen voor het kind, maakte tante-lief gebruik om met een alarm-pistool **zes schoten op haar neefje af te** vuren, alvorens hem met een zwaar mes neer te steken. Er waren op het moment dat de vrouw het jochie met zes messteken om het leven bracht, geen andere schaatsers op het ijs. De vrouw meldde zich direct na de moord op het politie-bureau en legde een bekentenis af. Zij verkeerde volgens de politie in een geestelijk zeer labiele toestand. Ze was al eerder onder psychiatrische behandeling geweest, maar was nooit met de justitie in aanraking gekomen. Het motief voor haar daad is onbekend. Er zouden geen aanwijzingen zijn dat spanningen binnen de familie tot de moord geleid hebben.

*****

Het is altijd goed om enige geografische kennis te hebben en dat geldt ook wanneer je minister bent. De Nederlandse MINISTER BRINKMAN bewees onlangs nog geografisch aardig onderlegd te zijn, toen hij in beantwoording van Kamer-vragen schreef: "Daarbij komt, dat het feit dat het buitenland meteen al over de grens van Nederland begint..." De bewindsman schetste in dit geval de achtergrond van een beslissing om aan een in het buitenland wonende Nederlander een uitkering te weigeren op grond van een wet die dat verbiedt. De betrokkene woont in West-Duitsland. Ondanks het feit dat West-Duitsland meteen al over de grens begint, is het toch geen binnen- maar buitenland, concludeerde de minister terecht.

*****

De 20-jarige Britse punk-rocker Brian Ralph heeft zich BEKEERD en zal in de toekomst voornamelijk nog de muziek van kerkorgels aanhoren. Ralph hangt demonstratief zijn leren jack en riem op, en heeft na vier jaar strijd om erkenning van zijn oprechte bedoelingen eindelijk het vertrouwen gekregen van twee bischoppen en kan nu een opleiding tot predikant gaan volgen.

*****

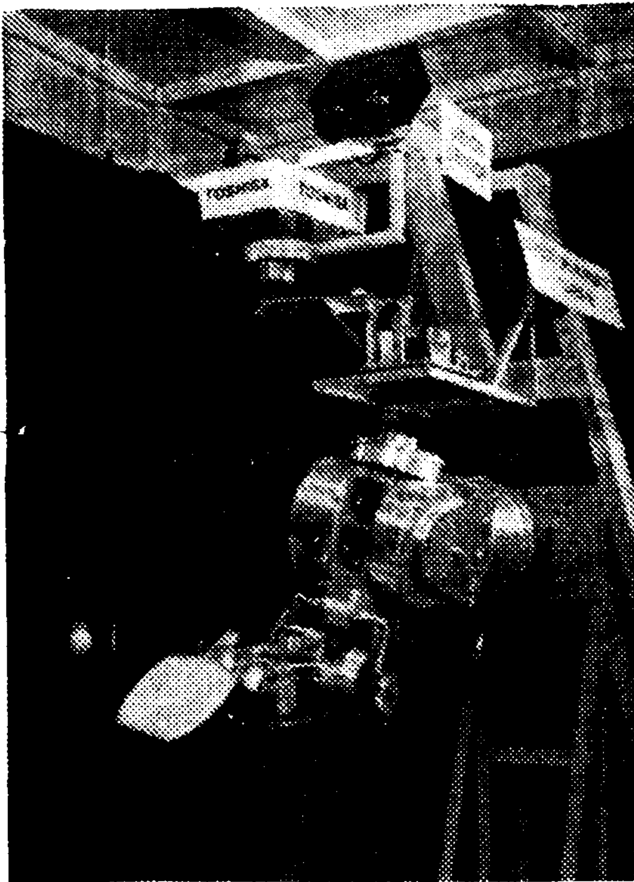
HUILEBALK NUMMER 1 werd Johny Ray genoemd, de Amerikaanse zanger die onlangs zestig jaar oud werd, vanwege het verdriet dat de superster uit de jaren vijftig op het toneel tentoonspreidde. Snikkend hing hij over de piano, wrong zich in allerlei bochten, beukte zich met zijn vuist op de borst en rukte zich de kleren van het lijf. Officiële groeperingen in de VS waarschuwden mensen voor de aan één kant dove zanger, die vooral met het nummer "Cry" beroemd werd. Hij hoefde het liedje maar in te zetten of de zaal ging plat. "If your sweetheart sends a letter of goodbye..." snikte de zanger en het publiek van voornamelijk vrouwelijk snikte even hard mee. De roem was hevig maar kort. "Ik wist dat het niet zo door kon gaan", aldus Ray, die vertelde dat hij met zijn act voor een soort revolutie in de muziekwereld heeft gezorgd en uiteindelijk de weg had gebaand voor een man als Elvis Presley. Hij bekende weinig werk te hebben en eenzaam te zijn en sprak zijn bewondering uit voor Spinoza, de nederlandse filosoof uit de zeventiende eeuw, "die me mijn hersens leert gebruiken".

*****

SHERLOCK HOLMES bestaat 100 jaar. Bestaan is misschien wat sterk gezegd voor een detective-figuur die ontsproten is aan het brein van auteur Sir Arthur Conan Doyle. Niettemin heeft de grote speurder zich stevig genesteld in de voorstellingswereld van ontelbare Britten en buitenlanders. Sprekend daarvoor is dat nu nog, een eeuw na zijn eerste verschijnen, wekelijks enkele tientallen brieven binnenkomen op het Londense adres waar Sherlock Holmes volgens het verhaal zou hebben gewoond. Het gebouw daar is in gebruik bij een grote woningbouwvereniging die niet verzuimt door iedere brief te beantwoorden met "De heer Holmes bedankt U voor uw brief. Op het ogenblik leeft hij als gepensioneerde in Sussex, waar hij bijen houdt." Ook buiten Engeland is Sherlock Holmes een begrip. In Zwitserland wordt ter gelegenheid van zijn 100-jarig bestaan zelfs een Sherlock Holmes museum geopend, op de plaats waar de schrijver zijn held dood wilde laten gaan toen diens tegenstander hem bij een waterval naar beneden duwde. Het publiek kwam in opstand en de auteur moest de detective enkele jaren later uit de dood laten herrijzen.

*****

Door hem PING PONG te laten spelen tijdens een demonstratie bewees het Japanse electrotechnische concern Toshiba dat haar nieuwe robot een arm heeft die dezelfde functies kan vervullen als die van de mens.

*****

De Stichting Kritisch Fauna-beheer in Nederland is bepaald niet te spreken over het beperkte JACHT-VERBOD dat door de regering werd afgekondigd. De stichting vindt dat er een algeheel verbod dient te worden uitgevaardigd en heeft daarom de verantwoordelijke minister met klem verzocht. Tot grote verontwaardiging van de stichting worden maar liefst dertien diersoorten, waaronder herten, reeën, zwijnen, konijnen, vossen en kraaiachtigen van de beschermende maatregel uitgesloten. Massale drijfjachten, waarbij alle in het veld aanwezige dieren ontoelaatbaar worden verontrust, zijn nog steeds toegelaten. Door de korte dagen en de extreme kou hebben echter alle dieren tijd en rust nodig om voedsel te kunnen zoeken, meent de stichting.

*****

De barre WINTERKOU in Europa, die zo'n beetje record-temperaturen heeft bereikt, leidde zoals te verwachten was tot vervelende bijverschijnselen als bevroren water-leidingen. Dat gebeurde ook de bewoners van een boerderij in het Gelderse Velddriel, die een wel heel alternatieve, maar uiteindelijk ook zeer destructieve methode uitdachten om de leidingen te ontdooien. Zij gebruikten daarvoor een haarfohn, die echter voor oververhitting in de electriciteits-bedrading van de boerderij zorgde. Het gevolg daarvan was dat de rieten kap van de boerderij in brand vloog. De felle wind leidde er daarna toe dat binnen enkele minuten het hele pand in lichterlaaie stond. Van bevroren leidingen was daarna uiteraard weinig sprake.

*****

CURACAO AGENDA

MAANDAG
DIVERSEN
TOERISTENSCHIP: 09.00-20.00 uur «Carla Costa» - vert. SELMA.

*****

BIOSCOPEN
GOLDEN DRIVE-IN
zaterdag
21.00 uur *Crimes of Passion* (14 jr.);
24.00 uur *Los vicios secretos de Eva* (18 jr.).
zondag
21.00 uur *Crimes of Passion* (14 jr.).

*****

TELECURAÇAO
ZATERDAG: 17.30 Telefiesta; 18.30 Studiosport; 19.30 Panoramiek; 20.00 Notisiero Tele-8; 20.30 Carrousel; 21.30 Estreno: «Nos ta bai Ulanda»; 22.00 Wega di Number; 22.15 vervolg Estreno; 23.30 Sluiting.

ZONDAG: 17.00 Sala di konsierto; 18.00 Telepatria; 19.00 TeleCuraçao special; 20.00 Notisiero Tele-8; 20.30 Oh Madeleine; 21.00 Dynasty; 22.00 Triangulo; 23.00 Sluiting.
(wijzigingen voorbehouden)

*****

VERLOF BEGRAFENIS
17 januari: P.A.J.Scherptong, Winston Churchillweg 157-E.
18 januari: E.F.Cannister, Schottegatweg Oost.

*****

DIVERSEN
TENTOONSTELLING
CURAÇAOSCH MUSEUM: openingstijden dinsdag t/m zaterdag van 09.00-12.00/14.00-17.00 uur; zondag van 10.00-16.00 uur; maandag gesloten.
t/m 31 januari: tentoonstelling van tekeningen, kleuretsen en schilderijen van Sam Parabirsingh.

KOMITE KARNAVAL: 21.00-03.00 «Reflection Party» karnavalesko - Hofi Marconia (Nobrega).

*****

ANTILLIAANSE GNOSTISCHE BEWEGING
Brievengat: iedere woensdag- en zondagavond om 19.30 uur te Jirajaraweg 8, Centrum Devi Kundalini.
iedere woensdag- en vrijdagavond om 19.30 uur te **Openbare Basisschool Brievengat.**
Bandabao: iedere donderdagavond om 19.30 uur gebouw Credit Union San Pedro.
Kanga: iedere woensdag- en zaterdagavond om 19.30 uur te Centrum Abraxac, achter Kooyman.

ZONDAG
DIVERSEN
TOERISTENSCHIP: 09.00-24.00 uur «Ambassador» - vert. SELMA.

CHRISTIAN HERITAGE MINISTRIES: 10.00 uur evangelical service - Curaçao Caribbean Hotel.

STEENRIJK KERK
(triduum en feest van La Birgen di Altagracia)
17.30 uur rozenkransgebed; 18.00 uur gezongen H.mis m.m.v. de Groot Kwartierkoor o.l.v. Ruben Pietersz en voorganger is pater Cipriano Ibáñez van de Dominicaanse Republiek.

KOMITE KARNAVAL: 10.00-19.00 uur «Mi pueblo den ambiente» - Sabana.

*****

KERKDIENSTEN
PIETERMAAI (kathedraal): zat.: 19.00 uur; zon.: 06.00, 09.00 en 19.00 uur.
STEENRIJK (O.L. Vrouw van Altagracia): zat.: 07.00 en 19.00 uur; zon.: 08.00, 10.00 (charismatica) en 18.00 uur.
JANWE (H. Hart van Jesus): zat.: 19.00 uur; zon.: 08.30, 12.00 en 19.00 uur (Ned.).
KORAAL SPECHT (Goede Herder): zat.: 18.30 uur; zon.: 06.00, 11.00 en 18.00 uur.
MONTAÑA (H. Dominicus): zon.: 05.15, 08.30 en 19.00 uur.
SERU GRANDI (Fuik): zon.: 17.00 uur.
SANTA ROSA: zat.: 18.30 uur; zon.: 07.30, 09.00 en 18.30 uur.
ZUID BONAM (H. Judas Thadeus): zat.: 18.30 uur; zon.: 08.30 en 17.30 uur.
BRIEVENGAT: zat.: 18.30 uur; zon.: 10.00 en 18.00 uur.
GROOT KWARTIER (O.L. Vrouw van Berg Carmel): zat.; 19.30 uur; zon.: 09.00 (Ned.) en 18.00 uur.
SUFFISANT (O.L. Vrouw van Fatima): zat.: 18.00 uur; zon.: 09.00 en 18.00 uur.
BUENA VISTA (Birgen Milagrosa): zat.: 19.00 uur; zon.: 09.00 en 19.00 uur.
STA. MARIA: zat.: 18.30 uur; zon.: 07.00, 09.00 en 18.30 uur.
JANDORET (O.L. Vrouw van Goede Raad): zon.: 10.00 en 19.00 uur.
HULPKERK BOCA SAMI: zat.: 18.00 uur; zon.: 08.00 uur.
BARBER (H. Joseph): zat.: 19.00 uur; zon.: 06.00 en 09.00 uur.
TERA KORA: zon.: 18.00 uur.
SOTO: zat.: 19.00 uur; zon.: 09.00 uur.
SAN WILLIBRORDO: zat.: 19.00 uur; zon.: 17.00 uur.
WESTPUNT: (H. Petrus): zat.: 19.00 uur; zon.: 08.30 uur.
HULPKERK LAGOEN (H. Johannes): zon.: 10.00 uur.
WISHI (H. Teresita): zat.: 19.00 uur; zon.: 06.00 en 18.00 uur.
CHARO (O.L. Vrouw van Coromoto): zat.: 19.00 uur; zon.: 08.00, 17.00 (Spaans) en 19.00 uur.
KLOOSTER ALVERNA (Gouv. van Lansbergeweg): zon.: 10.00 uur hoogmis (Ned.); 16.00 uur (Papiamentu).
OTROBANDA
(Santa Ana): zat.: 19.30 uur; zon.: 08.00 en 19.00 uur
(Santa Famia): zon.: 06.00, 09.00, 11.00 (Engels) en 19.00 uur.

*****

WEEKEINDEDIENST EILANDSGENEESKUNDIGEN
STADS- EN 2DE DISTRICT OOST
17 januari 1987 vanaf 07.00 uur t/m 18 januari 1987 om 07.00 uur.
Dokter Rauchbaar, Spreekkamer: Landhuis Rust & Vrede, Sta. Rosaweg 34, tel.: 76199; spreekuren 11.00-12.00/17.00-18.00 uur, spoedgevallen: tel.: 76199 b.g.g. 625822/625614.
18 januari 1987 vanaf 07.00 uur t/m 19 januari 1987 om 07.00 uur
Dokter Lutchman, Spreekkamer: Montaña Rey, tel.: 674821; spreekuren: 11.00-12.00/17.00-18.00 uur; spoedgevallen: tel.: 674880 b.g.g. 625822/625614.
(dit geldt voor patiënten van de volgende artsen: Wilsoe, Da Costa Gomez, Nassy, mevr. Nassy-Tseng, Lutchman, Tseng, Rauchbaar, Braakman, Doran en mevr. Guerrero-Bakmeyer)

STADS- EN 2DE DISTRICT WEST
16 januari 1987 vanaf 17.00 uur t/m 19 januari 1987 om 07.00 uur
Dokter Roose, Spreekkamer: Kas Chikitu, tel.: 623550; spreekuren 11.00-12.00/17.00-18.00 uur; spoedgevallen: tel.: 83233 b.g.g. 625822/625614.
(dit geldt voor patiënten van de volgende artsen: Swart, Roose, mevr. Braakman-Bonder, Whiteman, mevr. Goilo, mevr. Solana-Tjin, mevr. Croes, Heerenveen, Nivillac, King, mevr. Rosales-Concession en mevr. Pablo)

DERDE DISTRICT BANDA ABAO
16 januari 1987 vanaf 17.00 uur t/m 19 januari 1987 om 07.00 uur.
Dokter Tweed, Spreekkamers:
Barber, tel.: 641658/641605; spreekuren, 10.00-11.00/17.00-18.00 uur;
Tera Kora, tel.: 648079; spreekuren: 11.15-12.00/18.15-19.00 uur;
spoedgevallen: tel.: 82624 b.g.g. 625822/645614.
(dit geldt voor patiënten van de volgende artsen: Tweed, Vonhögen, Schellens, Botero Duque en Spong).

*****

NACHTDIENST ARTSEN: Patiënten van de artsen van Bandabao (3e distrikt) kunnen in spoedgevallen telefoon 641658 bellen en dan het antwoordapparaat afluisteren.
De patiënten van de andere medische distrikten kunnen voor spoedgevallen de artsenpraktijk van hun eigen huisarts bellen; het antwoordapparaat zal dan mededelen wie de dienstdoende arts is.

*****

WIT GELE KRUIS PRINSES MARGRIET (wijkverpleging): Kantoor Santa Maria 17, tel.: 82947/81078; geopend van maandag t/m vrijdag van 07.00-17.00 uur; zaterdag de gehele dag gesloten; na 17.00 uur kunt u de zuster van de wacht bellen: zuster Van Velthoven, tel.: 76728, pageboy 027-360.

*****

DIERENARTS: Veterinaire Dienst, Parera, tel.: 614000.

DIERENASIEL: dagelijks geopend van 08.00-12.00/14.00-18.00 uur; op zaterdag van 08.00-13.00/14.00-18.00 uur, tel.: 54300.

*****

KLEUTERBUREAU: 14.00-16.00 uur alleen volgens afspraak.

ZUIGELINGENBUREAU: maandagmiddag van 12.30-15.30 uur; donderdagmiddag van 07.15-10.30 uur; alleen volgens afspraak.

GEZINSVERZORGING (Kwido pa Famia): geopend van maandag t/m vrijdag van 07.00-12.30/13.30-17.00 uur, kantoor Sta. Maria 17, tel.: 80222.

*****

BOTICA BANDABAO: dagelijks geopend van 08.00-19.00 uur.

BOTICA'S **(nachtdienst)**
zaterdag
Otrobanda: Curacao, tel.: 623575.
Punda: Vredenberg, tel.: 613300.
zondag
Otrobanda: del Pueblo, tel.: 625333.
Punda: Sta. Rosa, tel.: 77679.

*****

HENRY ® By Dick Hodgins

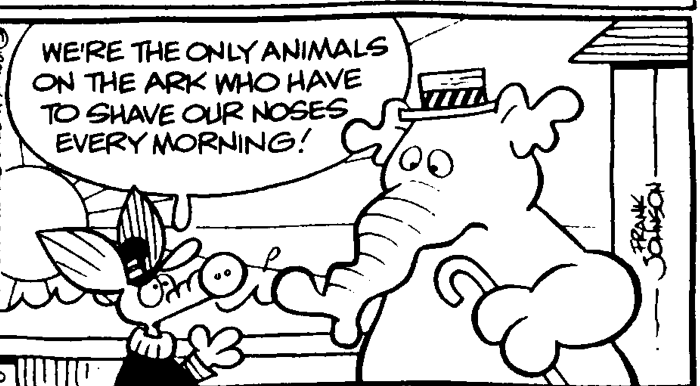

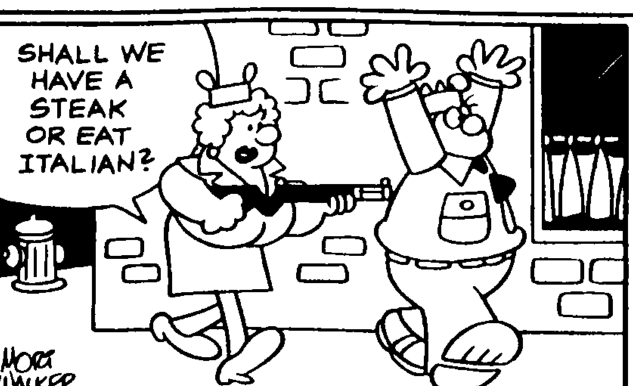
BONER'S ARK ® By Addison & Frank Johnson

BEETLE BAILEY ® By Mort Walker

REDEYE ® By Gordon Bess

Amigoe
UITGEVERIJ AMIGOE NV
Scherpenheuvel z/n of P.O.B. 577
Curaçao N.A.
Giro 440.000
Bankrek. nr.: 11-07-313
Algemene Bank nv
Bankrek. nr.: 874.825.10
Maduro & Curiels Bank nv

CURAÇAO
Centrale (alle afdelingen)
672000
Directie:
I.M.Ph. de Maayer-Hollander
Antillean News Holding NV
Hoofdredactie:
Laureen Ravelli-Schenk (adj.)
Overige leden Redactie:
Toon van Dongen, Hanneke van Kouwen, Paul de Windt, Monique van Meerwijk, Sheila Rhodes (secretaresse), Chris van Grol (sportmedewerker), Solange Isselt (opmaak) en Ken Wong (fotograaf).

ADVERTENTIE-AFDELING
Acquisitie:
Viola Bernardus en Janny Naaldijk.
Aanname advertenties:
Maandag t/m vrijdag van 07.30-16.00 uur; zaterdag 07.30-10.00 uur.

Alle advertenties voor de komende dag moeten 1 dag van tevoren vóór vier uur binnen zijn of op dezelfde dag vóór tien uur.

ZOEKERTJES verschijnen op dinsdag en vrijdag en kunnen iedere dag tussen 07.30-16.00 uur worden opgegeven, behalve op zaterdag.
Alleen zoekertjes die op maandag en donderdag vóór twaalf uur binnen zijn, kunnen de dag daarop (dus dinsdag en vrijdag) verschijnen.

UITGEVERIJ AMIGOE ARUBA
Nassaustraat 110.
Tel.: 24333 (drie lijnen).
Directeur-Hoofdredacteur:
Jos van der Schoot.
Redactie: Ramiro Tromp, Ludwina Perez, Djisbie Franken (fotograaf).
Advertentie-afdeling: Jos van der Schoot en Etleen Landsmark.

BONAIRE
Correspondent:
Hubert Linkels, Kaya Gobernador N. Debrot 154, tel.: 8627.

SINT MAARTEN
Correspondent:
Gerard van Veen, Postbox 118, tel.: 24427.
Abonnement en advertenties:
The Chronicle, Grounddove Road, Pointe Blanche, tel.: 23919.
Losse nummers: Papergarden, Food Centre, Shipwrecks Stores in: Frontstreet (opposite Holland House), Great Bay Hotel, Little Bay Hotel, Mullet Bay Hotel, Papertrip Julianaluchthaven en Boekhandel Van Dorp/Eddine.

SABA:
Correspondente:
Ruth Hassell, tel.: 2299.

ST. EUSTATIUS:
Vertegenwoordigster/Correspondente:
mevrouw Peggy van de Horde, Whitewallweg 1.

DEN HAAG:
CORRESPONDENT:
Frans Kok (tel.: 070-614911).

HILVERSUM
CORRESPONDENTEN
B. Jos de Roo en Victor Hafkamp: Radio Nederland Wereldomroep (tel.: 035-16151, toestel 319).

UTRECHT:
Frans Croes (fotograaf).

MIAMI:
medewerker: David Serphos, 1420 Southeast Bayshore Drive 306, Miami Florida 33131 (tel.: 3055798622).

Persagentschappen: ANP en AP.
Samenwerkingsovereenkomst met The Miami Herald, De Haagsche Courant, De Brabantse Pers.

DRUKKERIJ: Rotaprint NV
DISTRIBUTIE (abonnementen):
Curaçao: Districo NV, tel.: 70503, 70504 en 70304.
Voor klachten gelieve deze nummers op te bellen. Het abonnementsgeld kan ook betaald worden via Giro rek. nr.: 208.000, Maduro's Bank rek. nr.: 286.330,08 en ABN rek. nr.: 11.15.626.
Aruba: Nassaustraat 110, tel.: 24333.
Bonaire (abonnementen en incasso): mv. A. Wong-Loi-Sing, Noord Saliña.

Losse nummers 50 cent:
Abonnementsprijs op alle eilanden van de Nederlandse Antillen veertien gulden per maand.

Buiten Antillen (Nederland):
NAƒ.80,15 per maand (luchtpost) of NAƒ.24,- per maand (zeepost); jaarlijks vooruit te betalen.

VOORZITTER CO KLEYN: LAAT OVERHEID "JOB" AFMAKEN

Om rust voorlopig te kunnen handhaven

CAB pleit voor uitstel van komende verkiezingen

WILLEMSTAD — Omdat naar zijn oordeel de overheid in de gelegenheid dient te worden gesteld zijn "job" af te maken, gaf gisteren de voorzitter van de Curaçaose Aannemers Bond, Co Kleyn, in zijn toespraak tijdens de door de CAB gegeven nieuwjaars- receptie te kennen veel te voelen voor een uitstel van de voor april geplande Eilandsraad- verkiezingen. In het algemeen belang, was het volgens hem de moeite waard de komende verkiezingen voor een of twee jaar uit te stellen. De CAB stond met dit voorstel, dacht hij, niet alleen. "Wij denken dat het gehele bedrijfsleven en waarschijnlijk de overgrote meerderheid van de bevolking hier veel voor zou voelen".

De reden voor dit voorstel, bracht de CAB- voorzitter naar voren, vloeide voort uit het feit dat in het verleden meermalen gebleken is, "dat als er een nieuwe regering of Bestuurscollege aantreedt, deze nieuwe regering ofwel zich eerst geruime tijd in moet werken, ofwel begint met de door de oude regering genomen maatregelen teniet te doen, teneinde verkiezings- beloften in te lossen". Dat zou in dit geval desastreus zijn, "want dan is alles voor niets geweest", zei Kleyn, doelend op de jongste door de centrale regering en het Bestuurscollege van Curaçao genomen sanerings- maatregelen.

Staten- en Eilandsraad- verkiezingen zouden over twee jaar gecombineerd kunnen worden, voerde hij als alternatief aan. Tot dan toe zou de rust gehandhaafd kunnen blijven, door het uitblijven van een periode waarin de verkiezings- strijd de boventoon zou voeren en broodnodige besluitvorming ontegenzeggelijk achterwege zouden blijven. Kleyn zei namens de CAB het in deze eens te zijn met de Vereniging Bedrijfsleven Curaçao, die onlangs bij monde van voorzitter Mario Evertsz ervoor pleitte dat de lands- en eilandsoverheid in staat zouden worden gesteld op de ingeslagen weg van sanering en herorientatie door te gaan, met het doel om tot zeer substantiële bezuinigingen te komen.

Waar de CAB zich echter niet achter kan scharen, is het VBC-standpunt ten aanzien van het markt- beschermings- beleid van de huidige regeerders. De CAB, stelde Kleyn nadrukkelijk, is voorstander van enig systeem van markt- bescherming. Dat dient gedifferentieerd te worden toegepast, maar moet tegelijkertijd ter bescherming dienen van het eigen Curaçaose bedrijfsleven. De meest geëigende vorm van bescherming zal steeds, meende hij, in nauw overleg tussen regering en bedrijfstak moeten en kunnen worden gevonden, "waarbij de regering voor het algemeen belang en het belang van de consument hoort te waken".

De bedrijfstak waartoe de Curaçaose aannemers behoren, had zijns inziens dringende behoefte aan bescherming tegen buitenlandse concurrentie. Dat hadden de resultaten over het afgelopen jaar ook onomstotelijk vastgesteld. In het voorgaande jaar kwam tevens tot uitdrukking, zei hij, dat geheel locale inschrijvers op projecten, wat prijs betreft, beslist niet duurder behoefden te zijn en deze dat, zelfs indien rekening werd gehouden met alle factoren voor de lokale economie, ook geenszins waren. Kleyn stelde in dit opzicht het met de nodige ophef aangekondigde Rif Tower Hotel- project aan de orde en pleitte ervoor dat het, met veertig procent lokale financiering te realiseren project, aan lokale bedrijven zou worden gegund en niet naar een buitenlandse collega zou worden geschoven. Hij zag hierin voor het Curaçaose bedrijfsleven en de overheid een duidelijke taak weggelegd om ervoor te zorgen dat "dit toekomstige paradepaardje van de Curaçaose hotels" niet alleen voor een groot deel lokaal gefinancierd zou worden, maar geheel zou worden gebouwd door een of meer Curaçaose aannemers tezamen. "Dan pas kan men spreken van een gezamenlijke krachts- inspanning", voerde hij aan.

De lichtpuntjes die aan de hand van de gisteren bekend gemaakte resultaten van de Bedrijven- enquete, voor wat betreft de Antilliaanse economie, werden gesignaleerd, leek ook de CAB- voorzitter waar te nemen. Het lijkt erop, zei hij gisteren toch nog wat voorzichtig, dat het dieptepunt gepasseerd is. Zonder medewerking van de vakbond CFW, als sociale partner van de aannemers- bond, was een herstel in de aannemers- wereld minder gemakkelijk te realiseren, kwam uit het betoog van Kleyn tot uitdrukking. Die drong gisteren in zijn toespraak aan op "realiteits- zin van de kant van de werknemers- organisatie en de individuele werknemers in deze sector. "De realiteit is", voerde hij aan, "dat er om ons heen en bij onze concurrentie lagere lonen worden betaald en minder of zelfs geen secundaire voorwaarden zijn. Een realiteit is ook dat het de stellige wens van de regering is dat de lonen en overige voorwaarden ook in het bedrijfsleven worden aangepast, dat er ingeleverd wordt, om op die wijze een zo groot mogelijke werk- gelegenheid te handhaven".

Van die realiteit leek echter de CFW zich weinig gelegen te laten liggen, bracht Kleyn tot uiting. Op een aan de CFW vorig jaar gedaan CAO- voorstel, waarin van de kant van de CAB volgens Kleyn wel rekening was gehouden met de werkelijkheid, was van de vakbond een tegenvoorstel ontvangen, waarin slechts sprake was van verhogingen. Kleyn, die zei hierdoor met stomheid te zijn geslagen, noemde een dergelijk tegenvoorstel van de vakbond daarom geen basis om te onderhandelen. "Dat hoeft dan niet en kan ook niet". Hij wees er daarbij op dat de prijzen van de aannemers onderhand aanmerkelijk waren gedaald in vergelijk tot de prijzen die enkele jaren geleden werden gehanteerd. Bij de CAB- bedrijven vonden bovendien reorganisaties en aanpassingen plaats, waardoor deze inlevering op de prijzen had kunnen plaatsvinden. "Uit onze marges kan een CAO als door de CFW gedacht, nooit komen", zei hij derhalve met grote nadruk.

Voor wat betreft de verwachtingen voor het nieuwe jaar, zei de CAB- voozitter dat deze van de kant van de bouwkundige leden van de aannemersbond, alsook van de kant van de installateurs en schilders en zelfs van de zijde van de op Islaterrein werkzame CAB- leden, varieren van matig, tot zelfs redelijk goed. In die richting leken voldoende projecten op stapel te staan. De verwachtingen van de wegenbouwers daarentegen lagen aanzienlijk lager. Die beoordelen de order- portefeuille op Curaçao als zeer slecht, meende hij. "Dit lijkt des te ernstiger omdat de voorziening met capabel personeel van de belangrijkste opdrachtgever, de Dienst Openbare Werken, de laatste tijd tot een bedenkelijk laag niveau, ook kwantitatief, is gedaald en voorbereidingen derhalve nagenoeg niet plaatsvinden. Voor deze groep van aannemers, de wegenbouwers dus, werden in het verleden de meeste projecten op stapel gezet", werden in het verleden de meeste projecten daar voorbereid". Opgepast diende te worden, waarschuwde Kleyn, "dat deze bottle- neck dadelijk ook niet in de bouwkunde- hoek gaat komen".

WILLEMSTAD — Een ruzie tussen twee mannen, leidde er vanmorgen rond half drie toe dat één van hen in het ziekenhuis moest worden opgenomen. Deze werd door de ander met een mes in de keel gestoken, na met een ijzeren buis te zijn bewerkt.

WILLEMSTAD — Om nogmaals de volledige steun van de regering aan het Lions Dive Hotel te onderstrepen, tekenden deze week zowel minister- president Don Martina als minister van Handel, Industrie en Werk- gelegenheid drs Marco de Castro in op enkele aandelen van de NV Lions Dive Hotel & Marina, een project dat binnen afzienbare tijd naast het Curaçao Seaquarium zal verrijzen. Bij de intekening, die in aanwezigheid plaatsvond van voorzitter van de Stichting Lions Hotel Project, Koki van Eps, en lid van het Lions- aanbevelings- comite Mike Alexander, sprak de premier de hoop uit dat dit project er mede toe zal leiden dat Curaçao beter dan voorheen in staat zal zijn de unieke mogelijkheden die de natuur biedt, te benutten. Hierdoor moet het alleszins mogelijk worden geacht van Curaçao een toeristische topbestemming in het Caribisch gebied te maken en op deze wijze, zo meende hij, kan het toerisme in derdaad de voortrekkers- rol gaan vervullen die zo noodzakelijk is voor het Curaçaos economisch herstel, middels niet slechts het scheppen van een groot aantal arbeids- plaatsen, maar evenzo via het genereren van deviezen.

Meteo in jaarverslag 1986

Vorig jaar viel 32 procent minder regen dan normaal

WILLEMSTAD — Het weer in 1986 was zeer rustig, zonder wateroverlast of calamiteiten. De regentijd liet het na een veelbelovend begin eindseptember na half oktober afweten, hetgeen plezierig was voor toeristen maar niet zo best voor landbouwers. Met de droge tijd in het vooruitzicht moet een zuinig irrigatie- beleid gevoerd worden om verzilting van het grondwater te beperken.

Dat staat in het Overzicht Weersgesteldheid Curaçao 1986, samengesteld door het hoofd van de Meteorologische Dienst van de Nederlandse Antillen, Cees Reundink. In het afgelopen jaar bleven de activiteiten van tropische stormen en orkanen in het Caribisch Gebied en omgeving zeer beperkt. Wel zorgde de orkaan Andrew begin juni voor een storm met hevige regenval in het Caribisch Gebied waardoor op Jamaica 51 mensen en in de Domincaanse Republiek 15 mensen om het leven kwamen. Hoewel een tropische depressie in augustus tot orkaanvoorbereidingen op de Bovenwinden leidde, loste de depressie zichzelf op. De storm Danielle zorgde op Sint Vincent en Grenada voor nogal wat schade, maar trok langs de Benedenwinden zonder veel gevolgen voor het weer hier.

De regen liet het na een veelbelovend begin in half oktober afweten. Omdat zware regenval vrijwel uitbleef was er nauwelijks sprake van wateroverlast, maar kon ook weinig aanvulling van het grondwater plaatsvinden. Daar ook eerder in het jaar een tekort aan neerslag geconstateerd werd, kwam het gemiddelde jaartotaal op slechts 388 milimeter, hetgeen 32 procent minder is dan het gemiddelde over de periode 1905- 1986. De verdeling was vrij normaal, met Banda Abou ongeveer 15 procent meer dan Banda Ariba. Ook op Aruba en Bonaire was de regenval 30 tot 40 procent beneden normaal. De Bovenwindse eilanden daartegen kwamen zo'n 10 procent hoger uit. Er waren op Hato toch nog 61 regendagen (met 1,0 milimeter of meer) vergeleken met het normale gemiddelde van 69. Het aantal onweersdagen was met 19 normaal.

De temperatuur was in 1986 normaal, met augustus als de warmste maand en januari de koudtse maand. In de maand juni was de wind het sterkst, en in november het zwakst. De winderigste dag was 8 augustus, en de minste wind werd gemeten op 30 november. Aan zonneschijn was uiteraard geen gebrek, al was de bewolking twee procent hoger dan normaal, vanwege aanhoudende bewolking in april en mei, die ook het bezichtigen van de komeet Halley voor velen op en teleurstelling deed uitlopen. De zonnigste dagen waren 25 en 27 juli, hoewel de meeste stralingen op 23 maart werden geregistreerd. De minste bewolking was op zowel 23 maart als 25 juli, met slechts 18 procent van de hemelkoepel bedekt. De somberste dag was 29 mei, toen de zon vrijwel de hele dag verscholen bleef achter een zwaar wolkendek, waaruit langdurig regen viel.

Investering van 740.000 gulden en 16 soorten zoutjes

Lokale Snackfabriek start in juli met 10 arbeidsplaatsen

WILLEMSTAD — De lokale snack- fabriek Frito Fries NV die naar verwachting in juli van start gaat zal in het begin 10 arbeidsplaatsen scheppen, en 16 soorten zoutjes produceren uit geïmporteerde "pellets", met tarwe of aardappels als basis- stof. De totale investering is 740 duizend gulden, waarvan 200 duizend als aandelenkapitaal geplaatst wordt en de rest door de NV geleend. De verwachte "return on investment" 25 procent, terwijl de nodige machines grotendeels lokaal vervaardigd zullen worden. De initiatiefnemers verwelkomen marktbescherming, maar garanderen in kwaliteit, prijs noch verpakking voor de huidige import te zullen onderdoen.

Dit werd gistermiddag bekendgemaakt tijdens een persconferentie, ter introductie van de lokale snack- fabriek Frito Fries NV, die nog dit jaar moet gaan draaien. Turaine Doerga, die de uitvoerbaarheids- onderzoek verrichtte, verklaarde dat de fabriek gebaseerd wordt op een ontwikkeling van drie jaar geleden in de snack- industrie, waarbij bepaalde methoden werden ontwikkeld voor een professionele en hygiënische productie. De ingevoerde pellets worden in speciale ovens verwerkt. Met de pellets van tarwe en aardappels die men gaat gebruiken kunnen 36 soorten snacks worden gemaakt, maar men begint met 16. Als later "corn- pellets" gebruikt worden zullen de mogelijkheden groeien, terwijl men ook van plan is voorgefrituurde friet, zoals die in diverse eetgelegenheden wordt verkocht, te gaan produceren.

Op basis van een analyse blijkt dat in een 40- voet container 18.750 zakjes van 50 gram klaargemaakte "snacks" gaan, hetgeen 7.000 gulden kost. De transport- kosten voor importsnacks, zo rekende hij voor, komen daarmee op 4,60 gulden per kilo. Het transport van de ineengeperste "pellets" kost echter maar 37 cent per kilo, omdat er 630 zakken van 30 kilo in een zelfde container gaan. Uitgaande van een (volgens Doerga laag geschatte) lokale consumptie van 12,500 kilo, is de productie van de lokale fabriek 8,500 kilo per maand genomen. Als men dat productie- cijfer op jaarbasis en het verschil in transport- prijs tussen import en de grondstof neemt, bespaart men alleen aan transport- kosten al 431.000 gulden, aldus Doerga. Aangezien de investering 740.000 gulden is, komt hij op een ideale jaarlijkse "return of investment" van 50 procent per jaar, die door de lokale loonkosten, de noodzaak om het product te promoveren en andere zaken zoals de import van de verpakking realistisch tegen de 25 procent aan zal liggen.

Dit betekent volgens Doerga dat het project ruimschoots de moeite waard is, omdat het rendement meer is dan de 18 procent die men als minimum hanteert voor risico- dragend kapitaal. De machines worden lokaal gebouwd, zo zei hij, met enkele onderdelen vanuit het buitenland. Naast snacks gaat men later ook friet maken, waarbij de grondstof een speciale conserverings- behandeling ondergaat. Volgens Doerga zijn er genoeg mogelijkheden tot export, gezien de 26 containers snacks per maand die vanuit Europa naar het Caribisch Gebied komen, en waarvan de Curaçaose fabriek mogelijk een "piece of the pie" kan krijgen. Op de verpakking zal niet bespaard worden, zo zei hij, die zal even goed en attractief zijn als het huidige import- product. In een later stadium voorziet hij de lokale productie van de verpakking, maar op dit moment zijn lokale fabrieken nog niet toe aan het hiervoor vereiste procédé.

Initiatiefnemer Ernst Oehlers verklaarde dat de inmiddels opgerichte NV in juli met de productie hoopt te starten. Het is een "full- fledged" fabriek, dat de snacks bakt en verpakt. Dat de kwaliteit zeker zo goed zal zijn als de huidige import wordt volgens Oehlers gegarandeerd door internationale productie- normen die men hanteert, en door aansluiting bij Europese en Amerikaanse instituten, die het product regelmatig beproeven en ogenblikkelijk verbeteringen zullen aankaarten als dat nodig mocht blijken. Het aandelen kapitaal van de NV is 200.000 gulden, met 200 prioriteits- en 1800 gewone aandelen, elk van 100 gulden. Het is de bedoeling dat ook alle werknemers van de fabriek de mogelijkheid krijgen om aandelen te kopen, om te zorgen voor een extra stimulans.

Gedeputeerde Diaz verklaarde tevreden te zijn met deze positieve ontwikkeling en de realisatie van nog een kleine importvervangende- industrie. Het daarbij goed te horen dat de machines grotendeels hier vervaardigd zullen worden, aldus de gedeputeerde, die het in dit verband over de lokale toepassing van technologie had. Hij zei na de presentatie tevens overtuigd te zijn van de haalbaarheid van de fabriek, en feliciteerde de initiatiefnemer.

Asina- voorzitter Miles Pinedo, deelde de mening van Doerga dat de transport- prijs zeer belangrijk is bij het bepalen van de haalbaarheid van een lokale industrie. Als de berekeningen kloppen zal de fabriek het zeker goed doen, zo dacht de Asinavoorzitter, die zich tevreden toont dat de organisatie weer een nieuw lid bijkrijgt.

VBC- voorzitter Mario Evertsz benadrukte naar aanleiding van opmerkingen van Doerga dat zijn organisatie niets tegen enige bescherming voor de aanloop- periode heeft. Ook de VBC is blij dat er geïnvesteerd en werkgelegenheid gecreëerd wordt. CFW- voorzitter Ewald Ong A Kwie zei ook blij te zijn dat hij bij dit project was betrokken, voor het regelen van bepaalde technische zaken. Hij dacht dat het een goed en haalbaar project was, dat zoals Doerga opmerkte jammer- genoeg niet "Nos" Frito heet, maar desondanks een belangrijke bijdrage kan leveren aan de economie.

Verkeer eist 1-ste slachtoffer

WILLEMSTAD — Het verkeer op Curaçao eiste gisteren het eerste slachtoffer dit jaar, toen een bejaarde vrouw overleed aan verwondingen die zij door een aanrijding opliep.

Het slachtoffer was de 64- jarige Josepa Maria del Carmen Faneyt- Frederik. Zij werd gisteravond rond zeven uur op de Rooseveltweg aangereden door een personen- auto, toen zij daar op onvoorzichtige wijze de rijbaan overstak.

Training landsambtenaren en reorganisatie

Afdeling Vorming en Scholing in 87 actief

WILLEMSTAD — De afdeling Vorming en Scholing van het eilandgebied zal dit jaar op verzoek van de Centrale regering ook werknemers van de landsoverheid van training voorzien, en een actievere rol blijven spelen bij de reorganisatie van diverse overheids- diensten.

Gedeputeerde Henky Gummarus, belast met Personeelszaken, evalueerde onlangs het programma van de afdeling vorming en bijscholing over 1986. In haar streven om het functioneren van de overheids- werknemer te verbeteren organiseert het eilandgebied met regelmaat cursussen die niet alleen in het voordeel van de betrokkenen, maar tevens van de kwaliteit van de dienstverlening aan de gemeenschap zijn. De Gedeputeerde heeft met tevredenheid kennis genomen van het positieve resultaat van het belangrijke werk van de afdeling, en is optimistisch voor wat betreft de dit jaar geplande activiteiten. Naast algemene cursussen voor werknemers van diverse diensten, waren er ook specifieke cursussen inherent aan de werkzaamheden van bepaalde diensten.

In totaal organiseerde de afdeling het afgelopen jaar 27 cursussen, over onder andere "management", "middle management", verbetering van de dienstverlening, motivatie, persoonlijke ontwikkeling, en "teambuilding". Verder waren er meer specifieke trainings- cursussen, zoals krediet- bewaking, secretaresse- training, Papiaments en project- planning. Deze maand begint men reeds met een controleurs- cursus, en binnenkort met cursussen voor telefonisten, kassiers en sport- instructeurs.

Naast het organiseren van cursussen neemt de afdeling ook actief deel aan de reorganisatie van overheids- diensten. Zo is in samenwerking met het adviesbureau Touche Ross reeds een reorganisatie bij het Toeristenbureau tot stand gebracht, en heeft de afdeling reeds een rapport ingediend over de reorganisatie van de Eilandsontvanger. Verder neemt men deel aan een commissie voor de herstructurering van de Algemene Werkvoorziening, en een andere commissie voor de herstructurering van de ambulance- dienst. De Centrale regering heeft het BC benaderd met een verzoek om de afdeling Vorming en Scholing ook de training van haar ambtenaren ter hand te nemen. De gedeputeerde verwacht hiermee geen enkel probleem en zal dit verzoek binnenkort afhandelen.

Naar aanleiding van 40-jarig bestaan

Reclassering behoeft meer aandacht en brede discussie

WILLEMSTAD — De verslechterde economische situatie, en het daarmee gepaard gaande gebrek aan arbeidsplaatsen heeft geleid tot een toename van de criminaliteit en de taak van de Stichting Reclassering, die gisteren haar 40-jarig bestaan vierde, danig bemoeilijkt.

Dat staat in een door de stichting uitgegeven persbericht, naar aanleiding van de herdenking aan 40 jaar hulp aan mensen die maatschappelijke regels hebben overtreden, met de bestrijding van de oorzaak van hun dwaling en een terugkeer in de maatschappij na het uitzitten van de straf. In veertig jaar heeft de stichting veel veranderingen doorgemaakt, niet alleen voor wat betreft functie en bezetting van haar personeel en bestuur, maar tevens wijzigingen in de maatschappij en in het soort personen dat misdaden pleegt en het type gepleegde misdaden. Terwijl het Reclasserings- bestuur vroeger zelf dit werk deed, is die taak in de loop der jaren overgeheveld naar een personeels- groep, die thans bestaat uit vijf sociale werkers, één administratieve kracht, één huishoudelijk werkster en een hoofd.

In de jaren veertig en vijftig was er vanwege de bloeiende economie werk en onderdak voor vrijwel iedereen. In die tijd hielp de Reclassering vele ex-misdadigers aan werk. In die tijd verschenen misdaden ook niet in de huidige vorm en met de huidige regelmaat in de publiciteit. Met de teruggang van de economie en de groeiende complexiteit van de samenleving ontstond er echter een steeds groter gebrek aan arbeidsplaatsen. Dit leidde onder andere tot omstandigheden waarbij steeds meer mensen niet meer op een wettelijke manier in hun behoeften konden voorzien, en de regels gingen overtreden. Er zijn sterke aanwijzingen dat het merendeel van de misdaden nu door jongeren tussen de 16 en 26 jaar worden gepleegd. Jongeren die na een eerste vergrijp veel gevaar lopen in een vicieuze cirkel terecht te komen, van misdaad, aanhouding, vrijlating, misdaad enz.

De samenleving zag zich in de laatste tien jaar ook geconfronteerd met de handel in en verslaving aan verdovende middelen, waarbij verslaafden steeds opmerkelijker misdaden plegen om geld te krijgen, met als gevolg een ernstige bedreiging voor het toerisme. Om deze problemen te confronteren moet het professioneel opgeleide team van de Reclassering een constante strijd leveren om tegelijk een gemiddelde van 200 ex-delinquenten te helpen bij hun proces tot re- socialisatie. Met het oog op de toekomst heeft de stichting op basis van haar ervaringen diverse voorstellen en wensen.

De stichting stelt voor haar werk in de toekomst meer bekendheid te geven, om een actieve bijdrage te leveren aan de bestrijding van criminaliteit. Deze maand nog zal de stichting een folder uitbrengen, met informatie over haar werk. Later dit jaar zal de stichting een nota publiceren met haar ervaringen en ideeën over alternatieve straffen. Voorts is de stichting bereid om alle organisaties en ideeën voor meer aandacht aan slachtoffers van misdaden te steunen. Tenslotte verlangt de stichting een brede maatschappelijke discussie over maatregelen voor de preventie en bestrijding van misdaad en het tot, in een minder emotionele sfeer dan nu het geval is.

WILLEMSTAD — Gedeputeerde Agustin Diaz, belast met onder meer Industrie en Economische Ontwikkeling, ontving begin deze week op het Bestuurskantoor een delegatie van de Kamer van Koophandel Curaçao. Bij deze gelegenheid werd hem door KvK- voorzitter Lionel Anthony een exemplaar overhandigd van de commerciële gids "Curaçao Trade Information Guide 1986/ 1987". Op de foto vlnr KvK- medewerkster Aidette Paul, gedeputeerde Diaz en KvK-voorzitter Anthony.

HET BEGINT ER op te lijken dit weekeinde reeds enige carnavals- activiteiten met vanavond als hoogtepunt de verkiezing van de [illegible] jeugdprins en -pancho en morgen de verkiezing van de 33ste prins en pancho van het Arubaanse carnaval. De jeugdprins- keuze begint vanavond om negen uur en de grote prins- verkiezing morgenmiddag om zes uur. Na de verkiezingen is er gezellig dansen.

****

VANMIDDAG OM VIER uur worden de bewoners van Savaneta verwacht in Club Casanova waar de verkiezing van de kinderkoningin van district Savaneta is. Ook zal de kinderkoningin van Casanova, Dynari Frank, gekroond worden.

****

DE KANDIDATEN VOOR kinderkoningin Savaneta zijn Jennifer Sookram, [illegible] de Kort, Danielle [illegible], [illegible] Vlaun, Marily [illegible], [illegible] Wever en Angela [illegible].

****

DE SAC HERINNERT eraan dat de inschrijving voor het kinder- calypsofestival op 23 januari sluit. Vergeet niet het te zingen lied op tijd in te leveren.

****

DAT BELOOFT WAT te worden met de groep Jan Flemming in het carnaval. Deelgenomen zal worden onder de naam «Splendor di Aruba au carnaval». De groep heeft zich van de steun van Golden Tulip Aruba Caribbean Hotel en het [illegible] [illegible]

Heronderhandelingen hebben niet plaatsgevonden

Rechter Lafleur beslist dat Arubus kerstbonus moet betalen

ORANJESTAD — Door de overheids- personeel- vakbond SEPA — bijgestaan door mr. Arie Swaen — werd een rechtszaak aangespannen tegen Arubus met als gemachtigde mr. A. Bikker inzake het niet uitbetalen van de Kerstbonus aan het personeel over de jaren 1985 en 1986. Reeds in maart 1986 werd deze zaak aanhangig gemaakt.

In het vonnis wordt Arubus opdracht gegeven gevolg te geven aan het bepaalde in de artikelen zestien en achttien van de tussen partijen gesloten cao en binnen twee weken de Kerstbonus over 1985 en 1986 uit te betalen. Voor iedere dag, dat gedaagde in gebreke blijft aan deze veroordeling te voldoen, moet aan de SEPA een dwangsom betaald worden van vijfduizend florin. Het vonnis werd uitvoerbaar bij voorraad verklaard en Arubus werd veroordeeld de proceskosten van de SEPA — vijftienhonderd florin — te betalen.

Uit het vonnis blijkt dat rechter mr. L.C. Lafleur, voor wat het beroep van Arubus betreft dat geen geld aanwezig is om deze bedragen te betalen, verwijst naar het vonnis dat hij in oktober 1983 wees in eenzelfde soort zaak van de vakvereniging Nederlandse Verkeersvliegers tegen de ALM. Dat vonnis werd namelijk door mr. Arie Swaen in de Arubus- zaak overlegd. De rechter verwijst in dit verband wat hij toen overwoog, ook in deze zaak geldt.

De rechter wijst erop dat het in de Arubus- zaak voorzover gaat wat partijen bedoeld hebben met [illegible] van de artikelen 16 en 18 van de cao. Die bedoeling blijkt voortgenomen uit die bepalingen zelf- [illegible] van verlenging van [illegible] en Kerst- gratificatie aan het eilands-personeel zal de situatie opnieuw bezien worden. Dit kan bezwaarlijk anders worden verstaan, aldus rechter Lafleur, dan dat over die bepalingen alsdan heronderhandelingen zullen plaatsvinden. Dit zou door Arubus niet in acht zijn genomen.

Eman op consuls-receptie

Aruba wil goede banden met andere landen

ORANJESTAD — In Fort Zoutman werd vrijdagavond door minister- president mr. Henny Eman een ontvangst gehouden voor het corps consulaire van Aruba. Uit Curaçao waren de consuls van de Verenigde Staten en Haïti overgekomen. In een kort welkomstwoord zette premier Eman uiteen dat het in de bedoeling ligt in het begin van ieder jaar een dergelijke ontmoeting met het corps consulaire te hebben. Hij noemde dit contact bijzonder belangrijk omdat het streven van Aruba is met andere landen soveel mogelijk samen te kunnen werken. Hij deed een beroep op de consuls Aruba bij te staan waar dit mogelijk is.

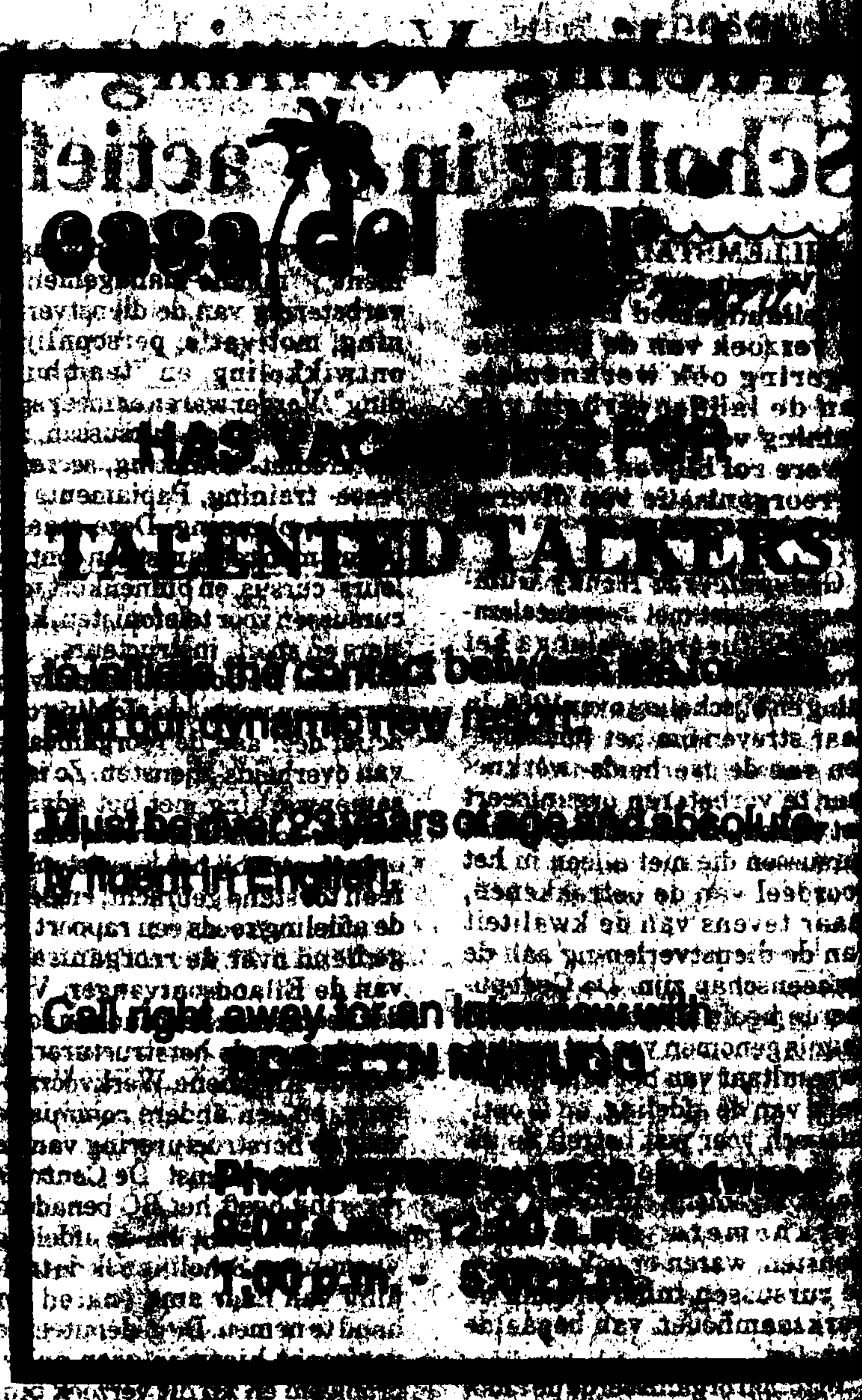
Gouverneur Tromp naar Miami

ORANJESTAD — Gouverneur F.B. Tromp en echtgenote zijn voor een kort privé- bezoek naar Miami vertrokken. Gouverneur Tromp keert 24 januari op Aruba terug. Tijdens zijn afwezigheid treedt mr. Maximo Croes als waarnemend gouverneur op.

Protestmars vakbonden

ORANJESTAD — De Gezamenlijke vakbonden (SUA) hebben tijdens hun vergadering van vrijdag besloten om op donderdag 22 januari een mars te houden om zoals zij het stellen: de belangen van de Arubaanse werknemers te verdedigen.

Tijdens de vergadering van gisteren werd uitvoerig de situatie besproken, waarbij weinig vriendelijke woorden waren voor de wijze waarop de regering — zonder inspraak van de vakbonden — maatregelen heeft genomen. De SUA vindt dit niet juist, vooral ook omdat deze maatregelen de werknemers wel degelijk raakt. De protestmars zal om half vijf worden gehouden, met na afloop toespraken van vakbondsleiders. Er werden enige commissies gevormd om het een en ander voor te bereiden. Een telegram werd aan de regering gezonden, waarin de SUA haar verzoek herhaalt aan de regering om alle inlichtingen in verband met de genomen maatregelen ter beschikking van de vakbonden te stellen.

DE HISTORIE VAN ANTILLIANEN IN NEDERLAND

Emy Maduro: veel moet nog worden onderzocht

"De Nederlandse macamba's waren aardiger dan de onze"

-door Jos de Roo-

HET KONINKLIJK INSTITUUT voor taal-, land- en volkenkunde in Leiden heeft als honderdste nummer van haar "Verhandelingen" twee prachtige boeken uitgegeven over Antillianen, Surinamers en Indonesiërs in Nederland, onder de titel "In het land van de overheerser". De rijk geïllustreerde uitgaven bleken een voltreffer, want na een paar maanden kwam al een tweede druk van de persen. Onderzoekers bleken in het verleden meer oog gehad te hebben voor de volkeren in verre vreemde landen, dan voor de mensen, die thuis te zien waren, want Gert Oostindië en Emy Maduro, de samenstellers van het deel over Surinamers en Antillianen, verzuchten herhaaldelijk dat er zo weinig gegevens beschikbaar zijn over Surinamers en Antillianen in Nederland. Des te opmerkelijker is het resultaat waarmee ze komen. Een gesprek met Emy Maduro, die over de Antillianen in Nederland schreef.

Emy Maduro: "Het eerste probleem waar we mee te maken kregen, was de vraag wie Antillianen zijn. Van Walbeek heeft in 1634 voor de Westindische Compagnie de eilanden bezet en de oorspronkelijke bewoners weggebracht naar Venezuela. Je kan van Antillianen spreken, als het eiland weer bewoond wordt door Europeanen en Afrikanen. De eersten kwamen vrijwillig, de laatsten als slaven. Zo ontstond er een maatschappij van Antillianen, van mensen die er generaties lang gewoond hebben. Het is logisch dat er verkeer was tussen Nederland en de Nederlandse Antillen, want de eilanden waren veroverd om de Nederlandse handelsposi··e te versterken. Er was dus personen- verkeer, maar het blijft moeilijk om te bepalen wie als eerste Antilliaan naar Nederland ging. Het moet dus iemand geweest zijn, die op de Antillen geboren is uit Afrikaanse of Europese voorouders, die daar generaties gewoond hebben en die de oversteek waagde om familie te bezoeken, of handel te drijven of er te gaan studeren".

Het viel me op dat er al heel vroeg in de koloniale tijd zwarte Antillianen naar Nederland gingen.

"Tot nu toe nam men aan dat de Euro- Antillianen in Nederland kwamen, omdat het logisch was vanwege hun handels- contacten, het koloniale ambtenaren- apparaat en de familie- relaties. Maar het frappante is dat Afro- Antillianen naar Nederland meegaan in hun hoedanigheid als slaaf. Dat is een verschijnsel dat normaal is voor alle koloniale gebieden. Engeland, Frankrijk, Spanje en Portugal hebben al heel wat langer een traditie van Afrikanen in hun land. In Nederland was een slaaf een juridisch probleem. Al sinds het eind van de Middeleeuwen had de slavernij er opgehouden te bestaan, zodat de vraag gesteld werd of zo'n slaaf kon blijven. De autoriteiten namen een zigzag- houding aan tegenover dit probleem, al naar gelang het belang dat de meesters hechtten aan hun eigendom. Het ging hier voornamelijk om Surinamers. De plantage- slaven kwamen met hun meesters mee en een slaaf bevatte een enorme waarde voor een plantage- maatschappij. Toen het ernaar uitzag, dat de Nederlandse rechters zich in het voordeel van een slaaf gingen uitspreken en de stelregel gingen hanteren dat iedereen op Nederlandse bodem vrij zou zijn, ging de Nederlandse overheid in het voordeel van de Surinaamse slavenmeesters bepalen, dat slaven, die naar Nederland kwamen, niet meer automatisch vrij zouden zijn. Men maakte er regels voor: een slaaf mocht hooguit zes maanden in Nederland blijven als slaaf. Overschreed hij die periode en vroeg de eigenaar geen permissie aan om nog langer te blijven, dan was de slaaf wel vrij".

Wat vonden de zwarte Antillianen en de Nederlanders van elkaar?

"Voor de slaven kan ik geen enkele conclusie trekken, want ik heb geen enkele optekening van de slaven zelf in de archieven kunnen vinden. Je komt dus alleen te weten hoe de Nederlanders tegenover de slaven stonden. Uit het juridisch probleem of de slaaf in Nederland nog wel slaaf was, kun je afleiden dat men een zekere welwillendheid betoonde tegenover de slaven, maar ik vind het een zaak die dieper uitgespit moet worden. Naar analogie van wat er in Engeland en Frankrijk gebeurde, kan je zeggen dat een slaaf in Europa een zekere positie had als een exotisch artikel in de huidhouding en dat hij een zekere welwillendheid ondervond".

Slaven komen op veel schilderijen voor.

"Dat is iets wat tot nog toe niet is uitgediept door de Nederlandse kunst- historici. Er blijken veel meer zwarte mensen op schilderijen voor te komen dan tot nu toe voor mogelijk werd gehouden. Het is een parallelle ontwikkeling met Frankrijk en Engeland: de slaaf werd door zijn meester meegenomen als bewijs voor de vergaarde rijkdom in de koloniën. Een prachtige aangeklede slaaf te hebben als bediende, gaf een zekere status aan de slavenhouder. Ook in Nederland zie je een slaaf op dat soort schilderijen voorkomen, die dan is uitgebeeld als een prachtige uitgedost moors knaapje, dat bevallig een fruitmand ophoudt of een sieraden- doosje.

Er zijn verschillende theorieën over. De een zegt dat het is om de minderwaardige positie van de zwarte mens aan te duiden, de ander zegt dat het de vergaarde rijkdom weergeeft. Er zijn maar een paar schilders, die de zwarte mens zonder al deze poespas uitbeelden en hem gewoon als mens portretteren. Dat zie je bij Lucas van Leyden en bij de beroemde "Twee negers" van Rembrandt van Rijn. Er zijn ook schilderijen waarop ze een schamel wit linnen kleed dragen, het beroemde slavenkleed in de tropen, en heel angstig opkijken. Dat kan inderdaad duiden op een zekere beeldvorming over de zwarte mens in die tijd, maar ook hier moet nog meer onderzoek gedaan worden".

De definitieve verandering in de rechtspositie van de zwarte mensen in Nederland kwam in het midden van de negentiende eeuw met de zaak- Virginie.

"Virginie was een Curaçaose slavin, die met de gouverneur baron Van Raders naar Suriname was gegaan. In het Caribisch gebied trokken mensen vaak met hun slaven overal naar toe, dus dat was niets bijzonders. Maar zijn dochter ging voor een reisje naar Nederland en vroeg of zij Virginie mee mocht nemen naar Nederland. Dat mocht, ofschoon in publicatie uit 1830 heel uitdrukkelijk verboden was om slaven uit de Nederlandse Antillen en Suriname uit te voeren naar landen waar geen slavernij bestond, dus ze mochten ook niet naar Nederland. Maar Virginie ging wel naar Nederland en daarna naar Suriname. In 1852, vijf jaar na haar verblijf in Nederland, eiste ze haar vrijheid op voor zichzelf en voor haar twee kinderen die in Suriname waren geboren. Ze beriep zich erop dat ze in Nederland was geweest. Dat heeft toen geleid tot een drukke correspondentie tussen het ministerie van Koloniën en allerlei juridische deskundigen. Gouverneur Van Raders verweerde zich heftig, maar de Nederlandse overheid koos toen duidelijk voor Virginie. In 1852 werd ze inderdaad vrij".

Bij de blanke Antillianen besteedt u aparte aandacht aan de studenten. U schrijft bijvoorbeeld dat er in de achttiende eeuw 21 aan Nederlandse universiteiten studeerden. Waarom die aparte aandacht voor studenten?

"Van de andere Euro- Antillianen, die naar Nederland kwamen, heb ik gewoon niet zoveel gegevens. Er waren natuurlijk dochters, die trouwden en naar Nederland vertrokken en daar verder gewoond hebben en zich onopvallend bewogen hebben. Concretere gegevens kreeg ik over studenten die naar Nederland gingen en zich daar op een universiteit inschreven, waarbij vermeld stond dat ze op de Nederlandse Antillen waren geboren. Dat betekent dus dat ze niet persé behoorden tot families die daar al generaties lang woonden, het kunnen ook zonen zijn van functionarissen, die door de Nederlandse overheid uitgezonden waren, of van Nederlandse officieren. Pas in de negentiende eeuw vind ik namen van families, die al generaties op de Antillen wonen, zoals Royer, Cohen Henriquez, Gorsıra, en er was zelfs een tweeling Römer in Groningen".

Hoe komt het dat het aantal Antilliaanse studenten in Nederland zo gering was?

"Er was op Curaçao niet zo'n traditie van naar Nederland gaan, zoals die er in Suriname wel was. Dat hangt samen met de economische ontwikkeling van Curaçao. Na de bloeiperiode als handels- knooppunt in het Caribisch gebied en in de handels- betrekkingen tussen Euro- Europa, Zuid-Amerika en het Caribisch gebied verviel Curaçao in een malaise- toestand, waarbij er weinig verkeer bestond tussen Nederland en Curaçao. In de negentiende eeuw zijn de omliggende landen van veel meer invloed. Door de troebelingen in Venezuela, Colombia, Santo Domingo en noem maar op kwamen vele ballingen naar Curaçao. Als Curaçaoënaars gingen studeren, ging men liever naar de omliggende landen of naar Noord-Amerika, waar ook nauwe handelsbanden mee bestonden, zodat er maar weinigen naar Nederland vertrokken. Het lijkt erop dat degenen, die naar Nederland gingen, kwamen uit de groep hogere protestanten, die zich heel erg Nederlands voelde en die zich op het eiland beschouwde als drager van de Nederlandse cultuur".

In 1906 gaf het Algemeen Nederlands Verbond (ANV) de eerste beurzen om in Nederland te gaan studeren. Heeft dat het aantal Antilliaanse studenten in Nederland doen toenemen?

"Zeker voor de niet- universitaire studies, want het ANV richtte zich vooral op het geven van beurzen voor enkele beroeps- opleidingen, zoals de onderwijzers- opleiding. Het ANV heeft de minder gegoede, maar wel blanke Curaçaose families geholpen om hun kinderen een Nederlandse opvoeding te geven. Dan geldt ook, dat niet alleen meer de zonen naar Nederland gingen, maar ook de dochters, die bijvoorbeeld onderwijzeres werden".

Hoe ervoeren de Antillianen Nederland voor de Tweede Wereldoorlog?

"Er waren nauwelijks schriftelijke bronnen om dat te weten te komen. Ik heb aan de hand van de lijst studenten, die zich op universiteiten ingeschreven hadden, nagegaan of ze nog in leven waren en ik heb ze geïnterviewd. Het onderzoek over de periode voor de Tweede Wereldoorlog steunt dus voornamelijk op interviews. De algemene lijn in die interviews is dat ze Nederland als zeer positief hebben ervaren. Ze vonden het prachtig dat ze overal gastvrij werden onthaald. De grote afstand, die er op Curaçao was tussen Nederlanders en Antillianen, was in Nederland helemaal doorbroken en dat kwam als zeer positief over op alle groeperingen, want in de twintigste eeuw kwam niet alleen meer de elite, maar ook de gekleurde middenstand en een enkele zwarte Curaçaoënaar. Bij hen viel het des te meer op dat de Nederlanders een opener houding hadden, niet dat arrogante hadden en belangstellend naar hun achtergrond vroegen. Een van de zwarte Curaçaoënaars drukte het heel plastisch uit. Hij zei: 'De Nederlandse makamba's zijn aardiger dan onze makamba's'."

Waren er voor de Tweede Wereldoorlog ook al aanpassings- problemen?

"Dan moet je onderscheid maken tussen Antillianen, die al heel jong op tien- of elf-jarige leeftijd naar Nederland kwamen en Antillianen, die op Curaçao eerst de MULO deden, en daarna in Nederland naar de middelbare scholen gingen. Voor de oorlog was er namelijk nog geen middelbare scholen op de Nederlandse Antillen. Wie jong naar Nederland ging, had minder moeite. Ze zeggen zelf dat je je op jonge leeftijd gemakkelijker kon aanpas͏sen. De groep, die op vijftien- zestienjarige leeftijd naar Nederland ging, had wel enige moeilijkheden. Niet zozeer in het begrijpen van de Nederlandse mentaliteit, want die kenden ze al een beetje, maar in iets anders. Tirso Sprockel zei het zo: 'Het vrijere leven van Curaçao werd in Nederland in een disciplinaire kostschool omgezet'. Daar hadden sommigen wel moeite mee".

Kwamen de meesten op kostscholen terecht?

"Over het algemeen wel. Alleen in de jaren twintig en dertig was er wel een vrij grote groep uit de Antilliaanse elite die bij gastgezinnen kwam".

Een navrant detail uit uw studie: zwarte onderwijzers studeerden in Nederland af, kregen er een baan, voldeden goed, maar hadden toch moeite om op Curaçao een baan te krijgen.

"Dat benadrukt weer hun visie dat het in Nederland positiever was. De eerste, de bekende John Horris Sprockel, ondervond het al. Hij was met een ANV- beurs naar Nederland gegaan, haalde prachtige cijfers en toen hij terug wilde, ontspon er zich een correspondentie van een jaar lang tussen het ministerie van Koloniën en het Curaçaose gouvernement over de vraag of John Horris Sprockel wel voldoende capaciteiten bezat voor het lesgeven op Curaçao. Dat benadrukt weer de mentaliteit, die de Nederlanders op de Nederlandse Antillen hadden. Het boek heet "In het land van de overheerser". Dat overheersen werd benadrukt, dat kwam tot uiting in de koloniën en niet in hun eigen land, toen".

De Antillianen, die omstreeks de Tweede Wereldoorlog in Nederland studeerden, waren in hun studenten- tijd niet politiek actief, maar terug Curaçao werden ze wel politiek actief. Hoe is dat te verklaren?

"Dat hebben niet alleen de Antilliaanse studenten, hier is een parallel met alle koloniale studenten. Je zag het ook bij de Afrikaanse studenten in Engeland. Ook in Engeland een positieve benadering van het zogenaamde Engelse overheersen, een waardering soms voor hun eigen capaciteiten, maar als ze dan terug waren in hun eigen land, dan zagen ze dat het niet opging, dat men hen in hun eigen land niet naar hun eigen waarde wilde beoordelen en dan gaat men zich tegen het kolonialisme verzetten. Zoiets zie je ook bij de Antilliaanse studenten. Een voorbeeld daarvan is Da Costa Gomez, die zijn proefschrift schreef over het recht op kiesrecht van de Antilliaanse bevolking. Hij baseert zich op het feit dat Antillianen Nederlanders waren, en al woonden ze dan een beetje ver weg, ze konden best als een veertiende provincie van Nederland worden beschouwd, waar ze een eigen overheid in de zin van een eigen wetgevend orgaan konden kiezen. Maar als hij terug is op de Nederlandse Antillen gaat hij zich niet als een Nederlander opstellen, maar als een Antilliaan, die opkomt voor een bestuur. Het enige verschil met Indonesiërs is dat die nog een stapje verder gingen en de banden tussen Nederland en hun eigen land radikaal wilden verbreken en Da Costa Gomez houdt vast aan wat hij noemt een gelijkwaardige positie binnen het Koninkrijk der Nederlanden".

Pas na de Tweede Wereldoorlog zijn Antillianen in Nederland zich gaan organiseren. Is de Tweede Wereldoorlog daarbij van invloed geweest?

"Voor de Tweede Wereldoorlog waren er sowieso weinig Antillianen in Nederland. Ze zagen elkaar weinig, alleen mensen die elkaar al op Curaçao kenden, kwamen elkaar wel eens tegen. Ze woonden ook afgesloten op kostscholen, er waren maar weinig universitaire studenten. De oorlogs- situatie bracht met zich mee, dat ze geheel afgesneden waren van de Nederlandse Antillen en van hun familie, ze konden niet meer studeren of naar school gaan, ze gingen zich meer naar elkaar toe bewegen. Ze wilden de afstanden die er soms waren, overbruggen en bij elkaar komen. Tirso Sprockel heeft in Tilburg een belangrijke functie vervuld, want daar werden de meeste bijeenkomsten gehouden".

Bleef dat contact er ook na de oorlog?

"Er werd heel idealistisch een bond voor Curaçaoënaars opgericht, Jong Curaçao in Nederland, en aan de namen van degenen, die de statuten hebben ondertekend, zie je dat ze uit verschillende groeperingen kwamen. Maar meer dan de helft ging terug naar Curaçao toen de oorlog was afgelopen en er bleef maar een plukje over, dat zich niet meer tot een vereniging herenigd heeft.

Er kwam een nieuwe generatie Antillianen en die ging zich wel degelijk verenigen, maar dat kan je niet los zien van de ontwikkelingen op de Nederlandse Antillen zelf. Trouwens, de hele geschiedenis door was de manier waarop men keek naar de Nederlanders en de manier waarop men zich wel of niet een Antilliaan of een Nederlander voelde, een afspiegeling van wat er op de Antillen leefde. Dat men zich na de oorlog in Nederland wel verenigt, komt door de politieke, sociale en economische ontwikkelingen op de Nederlandse Antillen. Op politiek gebied had je het streven naar autonomie. De nieuwe generatie studenten had bovendien de middelbare schooltijd op de Antillen doorgemaakt, en dat had het saamhorigheids- gevoel versterkt.

Men was vol enthousiasme om de autonomie wezenlijk te gaan invullen. Men discussieerde meer met elkaar over de situatie op de Nederlandse Antillen en wat daar zou moeten veranderen, dan over de situatie van Antilliaanse studenten in Nederland. Men wilde een steentje bijdragen aan de vervulling van het ideaal om baas in eigen huis te zijn. Men discussieerde constant over de politieke, sociale en economische verhoudingen op de Nederlandse Antillen. Maar er was een groot verschil: men bemoeide zich niet erg met de politieke verschillen die op de Nederlandse Antillen ontstonden. Men wilde daar ver van blijven, omdat men vond dat die verschillen het nationalisme zouden verdoezelen. Er zou anders in de Antilliaanse studenten- gemeenschap een conflict- situatie ontstaan, terwijl juist gestreefd werd om samen te werken, ook wanneer men terug zou zijn op de Nederlandse Antillen, dat was het ideaal. Dat het in de praktijk anders is gaan lopen, is een andere zaak, maar het was wel hun ideaal".

Hoe heeft het verblijf in Nederland het leven van de Antillianen beïnvloed?

"Over het algemeen was men positief over de kennis, die men had kunnen opdoen en over de technische vaardigheden, die men zich eigen kon maken. Maar daarnaast heeft een jarenlang verblijf in Nederland toch enige psychologische gevolgen gehad. Antillianen gingen zich in Nederland bepaalde normen en waarden eigen maken, ofschoon ze er soms zeer kritisch tegenover stonden, en als ze dan terug waren op hun eiland konden ze daar niet helemaal van los komen, waardoor ze het odium over zich kregen een zwarte makamba te zijn".

Uw geschiedenis van Antillianen in Nederland houdt op in 1954. Waarom?

"In 1954 komt de autonomie. In die tijd is men niet afwijzend van Nederland, dat komt pas in '65 in het tijdschrift Kambio, dat Nederland helemaal afwijst en een eigen land wil maken. Voor die tijd was er wel kritiek, maar altijd binnen het gegeven dat ze wel bij elkaar moeten blijven in een koninkrijk van drie autonome partners, waar men officieel zei dat het gelijkwaardige partners waren. In '54 is het tijdperk van de overheersing dus officieel afgelopen".

Gert Oostindië en Emy Maduro, In het land van de overheerser II. Antillianen en Surinamers in Nederland, 1634/1667-1954. Verhandelingen van het Koninklijk Instituut voor Taal-, Land- en Volkenkunde nr.100. Foris Publications, Dordrecht. 245 + XI blz.

IN HET LAND VAN DE OVERHEERSER II

IN HET LAND
VAN DE OVERHEERSER

II

ANTILLIANEN EN SURINAMERS
IN NEDERLAND
1634/1667-1954

GERT OOSTINDIE
en
EMY MADURO

...staande onder meer: Daphne Labega (2e van links), Boy Rozendal (oud-premier Nederlandse Antillen), Hein Eersel (uiterst rechts, oud-minister van Suriname)...

..gehurkt vlnr: Jules Sedney, oud-premier Suriname, 2de René Römer, gouverneur Nederlandse Antillen, rechts gehurkt: Pertab Radahishun, huidig premier Suriname....

Cary Grant: Symbool van de mooie, sterke man

HOLLYWOOD — Van al de mooie mannen die Hollywood tijdens de glorieperiode kon bieden, is de op 82-jarige leeftijd overleden Gary Grant de meest bestendige gebleken. Hij overleefde alle andere gebruinde reputaties. Zij het, dat hij wel na 72 films in ruim derig jaar het acteren eraan gaf en een succesvol directeur werd van zowel een Frans parfumhuis als een Amerikaanse luchtvaartmaatschappij.

Grant heeft het altijd van zijn robuuste, begripvolle mannelijke verschijning moeten hebben. Een karakter- speler was hij niet en werd hij ook niet ondanks een langdurige ervaring. Decennia wachtte één van de meeste gewilde kassa- magneten op een Oscar.

Die kwam pas in 1970, als een troostprijs voor zijn hele loopbaan, vier jaar nadat Grant zijn laatste rol had gespeeld.

Gary Grant voldeed precies aan het ideaalbeeld van vele vrouwen en dat was Hollywood voldoende. Hij belichaamde het wezenlijk verschil tussen toneel en film. In het theater zou hij nooit de reputatie hebben verworven die de bioscoop hem bracht. Louter op de uitstraling van de mooie man was hij in de bioscoop uiterst bruikbaar.

HITCHCOCK

Het is tekenend hoe juist een regisseur als Hitchcock hem in vier van zijn thrillers een hoofdrol heeft laten spelen. Voor Hitchcock waren auteurs eigenlijk nooit meer dan de schaakstukken op een bord en alleen James Stewart en Ingrid Bergman hebben zich aan die beperking enigszins kunnen ontworstelen. Grant niet, maar temeer kon het publiek diens kwetsbaarheid mee ervaren in bij voorbeeld één van Hitchcock's beste films, 'North by northwest' uit 1959.

Grant levens- geschiedenis kent vele kenmerken van de Amerikaanse droom die werkelijkheid werd. Als zoon van een kledingperser in Bristol werkte hij een tijdje bij een elektricien achter het toneel en sloot zich op 13- jarige leeftijd aan bij groepje acrobaten en komieken. Zijn vader stond erop dat hij toch nog enkele jaren naar de middelbare school ging.

In 1921 verhuisde Grant naar de Verenigde Staten en verkocht er kaartjes op de kermis van Coney Island in New York. Broadway ontdekte het eerst de magie van Grants aantrekkelijke verschijning in enkele muzikale komedies. Een vakantiereisje van Grant in een tweedehands auto maakte aan zijn carriere als theaterauteur een eind. Hij legde in Hollywood een filmproef af en werd onmiddellijk gecontracteerd.

foto Paramount
• Eind jaren vijftig bracht 'Houseboat' Grant samen met Sophia Loren.

Fotobureau Holland
• In 1934 trouwde Cary Grant met de vrouwelijke ster uit Chaplins 'City lights', Virginia Cherrill.

Zelden heeft een filmauteur een snellere start gemaakt dan Grant. Meteen in het eerste jaar speelde hij al in acht films en dat ging in de volgende jaren in een hoog tempo door bij de nieuweling, die de naam had van een grote verleider te zijn. Hij zag in zijn carriere Mae West, Marlene Dietrich, Katharine Hepburn, Ingrid Bergman, Marilyn Monroe, Grace Kelly, Audrey Hepburn, Sophia Loren en vele anderen tegenover zich. In de jaren dertig sprak dat tot de verbeelding en dat deed het in de jaren zestig nog.

VIJF HUWELIJKEN

Pas in 1943 werd Grant Amerikaans staatsburger. In totaal was hij vijf maal getrouwd. Zijn huwelijk in 1943 met de actrice Virginia Cherrill duurde minder dan een jaar, zijn tweede met de schatrijke Barbara Hutton drie jaar. In 1949 volgde de actrice Betsy Drake haar op en zij en Grant bleven zeven jaar bijeen.

De veel jongere actrice Dyan Cannon was Grants vierde vrouw. Zij bezorgde hem op zijn 61ste zijn eerste kind, een dochter. Na 17 maanden ging het tweetal uiteen. De afgelopen vijf jaar was Grant met de veertig jaar jongere Engelse schrijfster Barbara Harris getrouwd.

Zijn doorgaans luchtige rollen bezorgden Gary Grant, die gedurende vele jaren de populairste acteur van Amerika was, een geschat vermogen van veertig miljoen dollar. (Uit de Haagsche Courant).

Bundel artikelen van Wim Rutgers

Literatuur als z'n lust en z'n leven

-door Jos de Roo-

EINDELIJK IS HET zover: de verspreid verschenen artikelen van Wim Rutgers over de Caribische literatuur zijn gebundeld verschenen. Het zal een onmisbare bron worden voor ieder die nog iets over de Surinaamse en Antilliaanse literatuur wil schrijven.

Rutgers maakte dat trouwens gemakkelijk, want hij heeft een register van auteurs en een register van titels en tijdschriften opgenomen, zodat iemand die iets speciaals zoekt, niet het hele boek hoeft door te werken, ook al doet zo iemand zich duidelijk tekort.

"Dubbeltje lezen, stuivertje schrijven" is de mysterieuze titel van de bundel. Rutgers doelt daarmee naar eigen zeggen op de tien jaar dat hij zich als leraar Nederlands in Suriname en op Aruba intensief met de Nederlandstalige literatuur heeft bezig gehouden en op de vijf jaar dat hij erover publiceerde in de Amigoe, Antilliaan Review, Kristòf, Skol y Komunidad en Ons Erfdeel. Tegelijkertijd klinkt in deze titel de bescheidenheid door die Rutgers kenmerkt: de gelezen produkten zijn in zijn ogen meer waard dan de eigen geschreven artikelen erover. Niets van de semi- academische blabla, die zichzelf belangrijker acht dan het bestudeerde onderwerp, gewoon vanaf het begin de primaire werken primair laten zijn.

Het verschijnen van "Dubbeltje lezen, stuivertje schrijven" markeert ook een duidelijk punt in de geschiedenis van de literatuur- beschrijving van de Antillen, Aruba en Suriname. Algemeen is nu geaccepteerd dat deze literatuur bestudeerd moet worden in de context van de Caribische literatuur en niet in de context van de Nederlandse. Zeven jaar geleden moest ik daar in "Antilliaans literair logboek" nog vele woorden aan wijden, Rutgers kan het nu in zijn introductie afdoen met: "Ik denk dat het zin heeft om de literaire voortbrengselen van Suriname en de Nederlandse Antillen vooral in Caribisch verband te bestuderen, opdat ze op die manier beter begrepen kunnen worden dan als loot(je) van de Nederlandse literaire stam. Thematiek en maatschappelijke achtergrond prevaleren in dit geval dus de taal". En als de voorzichtige Rutgers dit zegt, dan is het ook zo.

De bundel heeft een heldere opbouw in drie delen. In het eerste, algemeen Caribische deel behandelt Rutgers Caribische literaire constanten, de symboolfunctie van het huis in de Surinaamse en Antilliaanse literatuur en de Nederlandstalige plantage- literatuur. Het tweede deel bevat artikelen over Surinaamse literatuur. Daarin vinden we stukken over Trefossa, Albert Helman, Shrinivasi, Bea Vianen en Edgar Cairo. Het omvangrijkste gedeelte is het derde deel over de literatuur van de Nederlandse Antillen. Dat bevat een uitvoerig artikel over Antilliaanse literaire tijdschriften en studies over Cola Debrot, Luc Tournier, Tip Marugg, Boeli van Leeuwen, Edward de Jongh, Ernesto Rosenstand, Clyde Lo A Njoe en Frank Martinus Arion.

Het aardige van een bundeling van verspreid verschenen artikelen van één auteur, is dat er zo lijnen duidelijk worden, die je eerst ontgaan waren. Rutgers is de man van twee heel verschillend opgebouwde soorten artikelen. In de eerste soort gaat Rutgers na, wat anderen al over een schrijver gezegd hebben, vervolgens gaat hij de gesignaleerde kenmerken in het werk van de schrijver na, waarna hij tot conclusies komt, die soms net iets verder gaan dan wat anderen al geconcludeerd hebben. In de tweede soort pakt Rutgers een schrijver of werk dat vrijwel nog niet is besproken en schrijft hij de eerste serieuze besprekingen van dat werk.

Een voorbeeld van de eerste soort is het artikel over de Surinaamse dichter Shrinivasi. Hij laat zien dat anderen Shrinivasi vooral gezien hebben als een dichter die de eenheid propageert en die de vertolker is van de liefde in velerlei aspecten: voor de medemens, de vrouw, het kind, het eigen land en de Derde Wereld, en bovenal voor de taal in al zijn verschijnings- vormen. Rutgers gaat dit vervolgens na in de poezie van Shrinivasi en constateert tenslotte dat dit klopt, maar, zo voegt hij eraan toe, het is wel zo dat Shrinivasi in de loop van zijn dichterschap er steeds soberder en somberder over schrijft. Dit soort artikelen van Rutgers zijn helder, overzichtelijk, maar voor de ingewijden in de Caribische literatuur een beetje saai, omdat ze weinig nieuws bevatten.

Rutgers heeft deze kritische noot een beetje aan zichzelf te wijten, omdat het andere soort artikel, dat waarin hij helemaal op zijn eigen kompas vaart, zo baanbrekend zijn. Als ik die artikelen lees, bekruipt me het gevoel dat Rutgers bij Shrinivasi nog heel wat meer had kunnen ontdekken, als hij gewoon van zichzelf was uitgegaan en niet van al eerder verschenen artikelen over Shrinivasi. Als voorbeeld van zo'n baanbrekend artikel neem ik "Associatieve symmetrie; een paradox", dat gaat over de gedichten "Rare vogels" en "Vogels in de nacht" van Luc Tournier. Ook in dat artikel begint Rutgers met te kijken wat er al over geschreven is. Hij komt terecht bij het werkje "Autonoom", waarin gezegd wordt dat de poezie van Luc Tournier vaak duister en zelfs onbegrijpelijk is. Rutgers merkt vervolgens fijntjes op, dat het niet begrijpen van poezie kan komen door onduidelijkheid van de dichter, maar ook door onvermogen van de lezer en hij verricht een eigen onderzoekje naar de begrijpelijkheid van Luc Tourniers poezie. Hij toont knap aan dat "Rare vogels" een hechte symmetrische bouw heeft en van daaruit komt hij tot de interpretatie dat het gedicht gaat over het perspectief dat de verre zonde teniet is gedaan voor degene die niet slaapt en de genade wil zien. Het is een knappe analyse, diepgaand en baanbrekend en nauwelijks te weerleggen. Wie Rutgers zo bezig ziet, is zo overtuigd van zijn uitstekende kwaliteiten, dat hij het jammer vindt, dat hij niet meer zulke artikelen schreef.

Voor een groot deel valt het verschil in soort artikel samen met het blad waar het artikel voor geschreven is. De baanbrekende artikelen verschenen in Antilliaanse bladen, de meer samenvattende artikelen werden geschreven voor het Belgisch-Nederlandse tijdschrift Ons Erfdeel, voor een publiek dus dat in het algemeen van toeten noch blazen weet als het over Caribische literatuur gaat. Het opnemen in één bundel van artikelen die voor een heel verschillend publiek zijn geschreven, is een waagstuk. Bij mij overweegt de gedachte dat iedereen in "Dubbeltje lezen, stuivertje schrijven" wat van zijn gading zal vinden, maar een licht gevoel van ergernis dat Rutgers in de stukken voor Ons Erfdeel niet radikaler van zijn eigen inzichten gebruikt heeft gemaakt, heb ik ook zo nu en dan gehad.

Wim Rutgers woont en werkt op Aruba, geen wonder dus dat hij speciale aandacht vraagt voor de Arubaanse dichter Clyde Lo A Njoe, onder de titel "De minuut van de constante extase". Rutgers vindt een vrijheid in gebondenheid en een spanning tussen tegengestelde elementen kenmerkend voor de gedichten van Clyde Lo A Njoe. Tegenover het lichamelijke staat het geestelijke en alle tegenstellingen vinden hun apotheose in de grote antithese tussen creatieve drang en doodservaring. De overdaad aan tegenstellingen wil Clyde Lo A Njoe opheffen in een synthese. Ouder worden, nacht en dood vinden hun natuurlijke tegenhanger in geboorte, jeugd en regeneratie. Verleden en heden raken en beinvloeden elkaar. Rutgers toont het overtuigend aan en dat over een dichter die door niemand anders besproken is. Als Aruba z'n Rutgers niet had, wie zou dan duidelijk kunnen maken dat er een goed dichter geboren is?.

Rutgers is een van die mensen voor wie de Caribische literatuur hun lust en hun leven is. Het plezier dat Rutgers aan de Caribische literatuur beleeft, is terug te vinden in de uiterste zorg waarmee hij het werk van de Caribische schrijvers leest en niet aan de zorg die hij aan de eigen drukproeven besteedt. Rutgers is niet de man van de krachtige uitspraken of van een meeslepende stijl, wel de man van de zorgvuldige waarneming, met gevoel voor details, die heel precies weergeeft wat hij observeert. Zijn krante- artikelen zijn meer dan ééndagsvliegen, dat maakt het lezen van zijn bundel tot een hernieuwd genoegen.

Wim Rutgers, "Dubbeltje lezen, stuivertje schrijven". Over Nederlandstalige Caribische literatuur. Charuba, Oranjestad/ Leopold, Den Haag.

Mevrouw Hartog werd 80 jaar

TOEN DE NU tachtigjarige mevrouw Hartog als 29-jarige meisje, of wil men, jonge vrouw, in 1936 als Elisabeth Wouters op Curaçao voet aan wal zette, kwam zij ogen tekort, maar het minst van alles bedacht zij dat ze in dit nieuwe land het grootste deel van haar leven zou verblijven en er haar levenstaak zou vinden. Als zij, door ziekte gedwongen, enkele jaren geleden Aruba niet had moeten verlaten, woonde zij hier nog.

Haar vader, burgemeester van de gemeente Eibergen, was bij keuze benoemd tot gouverneur van de Nederlandse Antillen. Gouverneur Wouters (1936-1942) was de laatste gouverneur die op een schip naar de Antillen kwam en, zoals gezegd, de dochter kwam bij aankomst ogen te kort. Een deputatie uit de Koloniale Raad — de Staten bestonden nog niet, maar zouden wel onder gouverneur Wouters tot stand komen — heren, naar de gewoonte van die dagen in lange zwarte jassen en met hoge hoeden op het hoofd, haalde de nieuwe gouverneur af en te voet ging het naar het paleis, de gouverneur zelf in gala- uniform met steek, mevrouw en mejuffrouw Wouters elk met de hand aan de breedgerande hoed vanwege de Passaat.

Uit het landelijke dorp in de Achterhoek naar het turbulente Curaçao, een wereldhaven in wording, zetel van een wereldbedrijf en geschokt door de plotselinge evolutie van stille en bijna vergeten kolonie naar industriële samenleving. Terwijl hij nog op zee voer, drie tot vier weken lang, tussen Amsterdam en Willemstad, had gouverneur Wouters al vernomen van troebelen op de Isla, ongeregeldheden, die Goddank bedaard waren bij zijn aankomst.

Op Wouters was de keus gevallen, omdat na de overval van Urbina in 1929 — wat tot het abrupte vertrek van gouverneur Fruytier leidde — eerst een militair tot gouverneur was benoemd, Van Slobbe, de gouverneur van de maatregelen, en vervolgens Wouters, een man die het eerst als militair tot de Generale Staf had gebracht en daarna burgemeester was geworden, iemand dus met zowel militaire als burgerlijke bestuurs- ervaring.

Welk een overgang voor de dochter, die per auto — en er waren er toen nog niet veel op het eiland — Curaçao leerde kennen en per oorlogsschip de andere eilanden van de Nederlandse Antillen afreisde, waar soms maar één of helemaal geen auto ter beschikking was. Wij herinneren ons dat mevrouw Hartog, een goede vertelster, ons eens vertelde, dat zij pas jaren later, toen zij getrouwd was, voor het eerst in een pontje de Sint Annabaai was overgestoken en te voet op de Pontjesbrug had gelopen.

Als dochter van de gouverneur zocht zij haar taak in het representatieve. En daarin muntte de familie Wouters, zoals oldtimers nog wel weten, uit: geen gouverneur vóóR of ná Wouter troonde zó landvoogdelijk hoog, maar geen ook, vóór of ná hem, gaf zoveel acte de présence bij werkelijk alles waarbij men maar aanwezig zou kunnen zijn, praktisch altijd vergezeld van mevrouw en juffrouw Wouters, elk steeds met de hand aan de hoed. De toenmalige redacteur van de Amigoe sprak van het Eerste Gezin van het Eiland, zo stereotiep was het trio present. Geen gouverneur vóór of ná hem ontving zoveel aan huis en juffrouw Wouters kon zich daar uitleven aan representatie. Een functie, die haar lag, want hoewel zij een soort elegante plechtigheid uitstraalde, genoot zij al evenzeer van een kwinkslag en was zij zo gevat in het dispuut dat een plaatselijke meester in de rechten haar eens, in het nauw gedreven, toevoegde dat zij een goede advocate zou zijn geworden.

Naast haar representatieve werkzaamheden legde juffrouw Wouters zich toe op sociale projecten, zoals het Rode Kruis, het Wit Gele Kruis, het Zeemanshuis e.d. En omdat zij gediplomeerd verpleegster was, trad zij tijdens de Tweede Wereldoorlog in dienst van de verpleging in het Sint Elisabeth gasthuis.

Het leven brengt verrassingen mede waarvan men niet droomt. Na het ontslag van haar vader in 1942 woonde juffrouw Wouters, die in Europa niet verder dan België was geweest, in Costa Rica — ze spreekt dus ook vloeiend Spaans — in New York en Washington, waar zij als secretaresse dienst deed op een van de oorlogs- bureaus. Na de oorlog kwam zij op de Nederlandse Antillen terug, nu als mevrouw Hartog, eerst op Curaçao, waar haar man benoemd was tot directeur van het toen hier bestaande Sticusa- kantoor. Weer representatie, want allen die door de Sticusa werden uitgezonden, logeerden in het grote huis aan de Roodeweg, dat de Hartogs hiervoor hadden gehuurd: professor Van Praag, professor Hellinga, architect Rietveld, teveel om op te noemen.

In 1950 werd haar man benoemd tot bibliothecaris op Aruba. Ruim 30 jaar heeft mevrouw Hartog op Aruba gewoond, weer bezig met representatie, want niet alleen bleven de oude Sticusa- klanten komen, maar allerlei nieuwe gezichten zag men op La Piccola Marina, omdat haar man inmiddels naam ging maken als geschiedschrijver en bezoekende collega's op La Piccola Marina te gast waren.

Gezien, begeerd en bekend waren haar "avondjes". Een lid van een Curaçaose commissie, die enige dagen op Aruba moest verblijven en, zoals dat ging, toen ook een avond bij de Hartogs doorbracht, vertelde ons de volgende morgen: "Man, het was zó gezellig, als het gekund had, waren wij zingend van blijdschap naar ons hotel teruggegaan, maar wij moesten toch ons decorum bewaren".

Het Eibergse meisje, dat met haar vader aan het reizen was geslagen, zette zulks voorts met haar man. In de lange verloven, die toenmaals bestonden, bezocht mevrouw Hartog alle vijf continenten. Vier gepubliceerde reisboeken verhalen haar impressies uit Europa, Afrika, Latijns-Amerika en het Verre Oosten. En nu, toch al

op jaren zou men zeggen, verraste zij ons vorig jaar met haar (voorlopig) laatste boek. «Het Zingende Zand», impressies opgedaan tijdens een bezoek aan het Heilige Land. Het boek ligt ook in onze Arubaanse en Antilliaanse boekhandels te koop en bij het vergaren van de gegevens voor dit interview hoorden wij, dat momenteel al besprekingen gaande zijn voor een Duitse editie van dit werk.

Niet dat mevrouw Hartog het altijd buiten onze eilanden zocht. Er zullen weinige mensen zijn, zelfs Arubanen, die ons eiland zó goed kennen als mevrouw Hartog, die, voordat haar ziekte haar in het gaan belemmerde, elke week urenlange wandelingen over alle heuvels en door alle dalen en rooien van Aruba maakte, of het nu een tippel was van Savaneta, dwars over het eiland naar Dos Playa, of het op ên neer klauteren van de Rooi Tambú en dan langs de noordkust naar San Nicolas.

In vroegere jaren heeft mevrouw Hartog ook aan onze krant meegewerkt. En jarenlang heeft zij elke maand over de vrouw op Aruba en de Nederlandse Antillen voor de KRO in Nederland radiopraatjes gehouden. Men moet haar horen vertellen, hoe dat ging, want een studio was er hier nog niet, maar Padú Lampe had een apparaat waarmee men bandjes kon opnemen en die heeft haar geholpen. Het opnemen moest gebeuren, als er zo min mogelijk verkeer op straat was, vensters en deuren gingen dicht, zodat er absolute stilte heerste. Natuurlijk zonder airco, want die was er nog niet, maar die zou men vanwege het zoemen toch ook niet hebben kunnen gebruiken.

Mevrouw Hartog was een trouwe kerkgangster, maar weinigen zullen weten, dat zij het is geweest, die, nadat ze in een kerk in Zuid-Frankrijk had meegemaakt hoe de communie- gangers in plaats van aan de communiebank te knielen, achter elkaar lopend staande de Heilige Communie ontvingen, dit als bijzonder praktisch na thuiskomst aan onze toenmalige pastoor Erkamp vertelde. En... na twee of drie zondagen werd het nieuwe systeem ook op Aruba ingevoerd.

Mevrouw Hartog zei ons: "Ik vind dat ik een prachtig leven heb gehad en ik ben dankbaar, dat mij in mijn lange leven op zoveel wijzen gelegenheid werd gegeven voor anderen iets te doen, als verpleegster voor zieke mensen en kinderen, door mijn ouders en later mijn man representatief bij te staan en wat de laatste betreft door hem behulpzaam te zijn bij de correctie van zijn vele drukproeven en het uitdenken van titels voor zijn boeken, en dan natuurlijk ook zelf door in woord en geschrift op geestelijke gebied iets blijvends te scheppen".

Haar man, die tot nu toe zwijgend had zitten luisteren, zei nu opeens: "Zo, dat is mooi en bescheiden gezegd. Mijn vrouw heeft dus, zoals u hebt gehoord, zelf een druk leven als huisvrouw en auteur, maar het mag best eens gezegd worden, dat zij óók voor mij altijd die rustige «ambiente» heeft geschapen, die gunstig was voor mijn werk als bibliothecaris op kantoor, en thuis voor mijn studie en de beschrijving van onze geschiedenis. Zonder haar zou dit alles niet zo zijn gegaan. Zij is trouwens altijd de eerste lectrice van al mijn manuscripten geweest. Hulde!"

Met tranen in de ogen heeft mevrouw Hartog enkele jaren geleden Aruba verlaten, omdat ons eiland bij alles wat het wèl heeft, nu eenmaal niet over geneeskrachtige bronnen beschikt, die weliswaar haar ouderdoms- kwalen niet genezen, maar die wel de pijnen ervan enigszins verminderen. Oostenrijk heeft die wel. Daarom is zij ook niet in Nederland gaan wonen, maar in Oostenrijk, waar overigens de Arubaanse vlag op de schrijftafel staat. Wij hebben gemeend aan deze bijzondere vrouw, die voor Aruba en voor de Nederlandse Antillen zulk een grote betekenis heeft gehad, bij het voltooien van haar tachtigste levensjaar enige regels te mogen wijden. Het zou kunnen, dat er onder onze lezers oude vrienden of kennissen of zomaar geïnteresseerden zijn, die haar zouden willen schrijven. Haar adres op 20 januari is: Hotel Brückenwirt, A 6380 St. Johann in Tirol, Oostenrijk.

...verbazingwekkend is soms de vindingrijkheid van de daklozen. Deze Indiase vrouw koos een riolerings- buis als onderkomen...

1987: het jaar van de daklozen

Gevraagd onderdak voor 1 miljard mensen

EEN OP DE vijf mensen in deze wereld "woont" niet — althans niet op de manier die wij gewend zijn onder dat begrip te verstaan. Vijf miljard bewoners heeft deze aardkloot; twintig procent daarvan heeft geen, laten we zeggen, menswaardig onderdak. Om daar iets aan te doen, hebben de Verenigde Naties 1987 uitgeroepen tot Internationaal Jaar van de Daklozen. Niet dat die duizend miljoen on- of wanbehuisden in 1988 wél redelijk gehuisvest zullen zijn, maar de aanzet moet toch gegeven worden.

Daartoe is, onder voorzitterschap van Max van der Stoel, de Nederlandse Habitat Commissie opgericht; een gezelschap dat tot het jaar 2000 een actieprogramma gaat ontwikkelen met de bedoeling te komen tot verbetering van de miserabele woon- toestanden die doorgaans heersen in de ontwikkelingslanden. Want, natuurlijk, het gaat weer om de Derde Wereld. Daar woont voornamelijk dat miljard: in een riolerings- buis of een uit blik en karton samengeflanst krot.

Overigens gaat het niet alleen om het verschaffen van onderdak: de bedoeling is dat er, op een aantal punten her en der in de wereld, woon- omgevingen worden geschapen die ook bestaan uit zaken als straten, riolering en gemeenschaps- voorzieningen. Voor deze projecten — voorlopige kosten voor Nederland één tot anderhalf miljoen gulden — heeft de Habitat Commissie de steden Lima (Peru), Madras (India) en Lusaka (Zambia) uitgekozen.

KROTTENWIJKEN

Het probleem is even bekend als schrijnend: in de ontwikkelings- landen is er een gigantische stroom mensen naar de (grote) steden aan de gang, omdat ze zich op het platteland niet meer in leven kunnen houden. De boeren hebben vaak geen land, geen vee en dus geen werk: het gevolg is dat zij en hun meestal omvangrijke gezinnen honger lijden.

Maar uiteraard zijn die steden niet berekend op een zo grote (ongecontroleerde) toevloed; dat leidt tot het ontstaan van de reusachtige krottenwijken, die we op de televisie zien, maar eigenlijk nooit vaak genoeg kunnen zien. Om de behoefte aan een menswaardige infrastructuur voor al die daklozen te illustreren onvermijdelijk een paar cijfers: in Nederland woont 88,4% van de mensen in stad of dorp, minder dan acht procent vindt zijn bestaan in de landbouw. In de Derde Wereld ligt het percentage landbouwers tussen de vijftig en zeventig. En ook al omdat de bevolkings- groei daar hoger ligt dan in het Westen, wordt — noodgedwongen — de druk op de steden steeds groter. Zo groot zelfs dat in het jaar 2000 zo'n 51% van de wereld- bevolking in steden zal wonen.

Het betekent dat het inwonerstal van die steden in nog geen vijftien jaar steeds verdubbelt. Zo zal Mexico City naar verwacht omstreeks het jaar 2000 niet minder dan 31 miljoen bewoners tellen: ruim het dubbele van wat heel Nederland dient te huisvesten. En van die 31 miljoen zullen er velen zijn die niet meer zullen kennen dan een scheefgezakt, pal tegen de buren aanleunend, hok zonder (sanitaire) voorzieningen die elders zo gewoon zijn.

EEN BEGIN

Het zelfde geldt voor steden met straks onvoorstelbare aantallen inwoners, zoals Sao Paolo met 26 miljoen, Shanghai met 24 miljoen, Bombay, Calcutta en Djakarta met 17 miljoen. Het mag dan ook duidelijk zijn dat het Jaar van de Daklozen niet meteen een oplossing zal bieden voor de daarmee samenhangende problematiek, maar Habitat (roepnaam voor de Organisatie voor Menselijke Nederzettingen van de VN) wil in elk geval een begin mee maken.

Een van de uitgangspunten van Habitat voor het dit jaar te beginnen programma is, in de woorden van de Canadees John Cox, voorzitter van het door de Verenigde Naties ingestelde internationale Habitat: "Goed onderdak betekent veel meer dan een veilig dak boven het hoofd. Wij rekenen daar goede drinkwater- voorziening en afval- verwerking bij, maar ook de bereikbaarheid van de gezondheids- centra, scholen en bedrijven".

Ambities genoeg dus, maar is de stroom tegen te houden? Eén cijfer nog. In de aanstaande vijftien jaar — en het is onontkoombaar — zal het aantal daklozen toenemen tot anderhalf miljard, een kwart van de dan voorziene wereld- bevolking. Er zijn ruim vierhonderd steden met meer dan één miljoen inwoners. En daar zal, al even onontkoombaar, het beeld steeds vertrouwder worden: lange rijen voor de openbare kranen, dus slechte sanitaire voorzieningen, dus voortdurend toenemende kansen op epidemieën.

Lange tijd heeft algemeen het idee geheerst, dat de moeilijkheden zouden kunnen worden opgelost wanneer er, door ontwikkeling van het platteland, een eind zou kunnen worden gemaakt aan de voedsel- tekorten, die in zo vele landen van de Derde Wereld aan de orde zijn. Van die gedachte is men aan het terugkomen: een dergelijke ontwikkeling zou, wordt nu begrepen, de trek naar de steden geenszins tegenhouden.

Immers: een "modernisering" van het platteland houdt in dat daar Westerse methodes zouden worden gevolgd. Werken met kunstmest, dus, en met landbouw- werktuigen, die men daar voorheen niet kende. Het gevolg is dat er minder mensen nodig zijn om dezelfde hoeveelheid goederen te produceren, die nu aan de markt komt. Het zou alleen maar nog grotere werkloosheid en daardoor nog grotere verstedelijking inhouden.

NEDERLAND

Daarom lijkt het beter er naar te streven dat met ontwikkelings- geld bijvoorbeeld grond wordt aangekocht waarop de door de omstandigheden uit eigen omgeving gedreven arme mensen blijvend huisvesting kunnen vinden, zonder de kans te lopen opnieuw uit hun schamel onderdak te worden verjaagd, zoals nu nog zo vaak gebeurt wanneer speculanten krottenwijken met de grond gelijk laten maken.

Nederland — de VN hebben al weten laten dat men in dit opzicht bepaald voorop loopt, vergeleken met vele andere landen — zal aanstonds daadwerkelijk beginnen met wat, noodzakelijkerwijs, niet veel meer dan een aanloop tot oplossing van de problematiek zal zijn. Het ministerie van Volkshuisvesting, Ruimtelijke Ordening en Milieubeheer is aangewezen als coördinatie- punt voor Habitat. Samen met niet- gouvernementele organisaties op het gebied van ontwikkelings- samenwerking met ontwikkelings- landen en, aan het thuisfront, voorlichting, bewustwording en beleids- ontwikkeling. Die concrete samenwerking vindt dus gestalte in de drie projecten in Lima, Madras en Lusaka.

(Uit de Haagsche Courant)

Wat waren de zwarten die als slaven naar het Caribisch gebied werden gesleept voor mensen

De Sandoval belicht in zijn in 1618 geschreven pastotale handleiding vooral positieve kanten

TOEN IK IN 1938 naar "de nieuwe wereld" kwam — die toen ook al weer 450 jaar oud was — werd ik vanaf de eerste dag geconfronteerd met mensen van verschillend ras. Natuurlijk vroeg ik mij af: Indianen, Negers, Hindustanen, Chinezen, wat zijn dat allemaal voor mensen? Vooral de zwarten intrigeerden me. Want daar zou ik in de toekomst het meest mee te maken hebben. Die vraag stelde ik toen al in historisch perspectief: de zwarten, die als slaven naar het Caribisch gebied werden gesleept, wat waren het *toen* voor mensen? Want ik vermoedde intuïtief dat de slavernij hun geen goed had gedaan[1]. Maar waar kon ik over dit onderwerp wat lectuur vinden? Ik veronderstelde dat er wel enkele gegevens over dit delicate onderwerp te vinden waren, maar dat die weggeborgen lagen in boeken[2], over vele bibliotheken verspreid.

Gelukkig publiceerde in 1941 de bekende antropoloog Melville J. Herkovits een best seller: «The myth of the Negro past». In dat boek rekende hij af met het vooroordeel dat de zwarten van Afrika eeuwenlang cultuurloos hadden geleefd en dus kleurloze typen waren. Hij toonde aan dat er heel veel over het culturele leven, de geschiedenis en de karaktervolheid van de zwarten in Afrika en Amerika te vertellen viel. Zijn boek stimuleerde velen om zich toe te leggen op de studie van de Afrikaanse volkeren[3]. In de laatste veertig jaren zijn danook talrijke gegeven studies over dit onderwerp verschenen.

Heel toevallig viel mij echter een der oudste studies over de volkeren van Afrika in handen. Het is een in 't Spaans geschreven boek met een deftige Latijnse titel: «De instauranda Aethiopum salute» = over het brengen van het heil aan de zwarten. Het werd geschreven door pater Alonso de Sandoval S.J., een zeer begaafde Spanjaard, die zich in Lima en vooral in Cartagena totaal inzette voor het welzijn van de slaven. Het boek kwam klaar in 1618 maar 't werd 1627 voordat het, voorzien van de nodige goedkeuringen en aanbevelingen, in Sevilla, Spanje, van de pers kwam. Het was bedoeld als een pastorale handleiding voor zijn confraters — onder wie de edelmoedige apostel Petrus Claver — en voor alle zielzorgers in Latijns-Amerika, die de uit Afrika aangevoerde slaven moesten opvangen en begeleiden en serieus hun heil beoogden.

BESCHRIJVING

De Sandoval begint zijn boek — de heruitgave is een kloek boekdeel van 600 pagina's[4] — met een geografische beschrijving van de toen pas ontdekte landen van Afrika en Azië. Maar vooral de landen in het noorden van Afrika en aan de *Westkust van Afrika* tot aan de Kaap de Goede Hoop, dus van het tegenwoordige Marokko tot aan Namibië en Zuid-Afrika, kregen zijn volle aandacht. Want die landen leverden de meeste slaven. Hij geeft van elk land behalve enige aardrijkskundige gegevens allerlei details over de bevolking, hun karakter, hun zeden en gewoonten, hun taal en geschiedenis, hun godsdienst en hun bijgeloof. Alles wat maar tot nut kon strekken aan de zielzorgers in Brazilië, Perú, Colombia, de eilanden in de Caribische Zee, Mexico en Centraal-Amerika[5].

Pater De Sandoval zag geen kans om aan zijn geliefde slaven de vrijheid te geven, maar hij deed als zielzorger zijn uiterste best hun lot te verzachten en te verbeteren en eiste voor alles *menswaardige* behandeling.

Nu had de strijd, die theologen en zielzorgers, zoals Francisco de Vitoria, Antonio de Montesino en Bartolomeo de las Casas gevoerd hadden om de *indianen* te beschermen tegen de hebzucht en heerzucht der blanke veroveraars, aan De Sandoval veel geleerd. Dat was vaak een vechten tegen de bierkaai geweest! Na een zeer heftige en langdurige strijd in gloedvolle pleidooien voor koninklijke hoven en in onbarmhartige- felle geschriften slaagden De las Casas en zijn geestverwanten er tenslotte in te bereiken dat er een reeks wetten werd afgekondigd in het Spaanse wereldrijk, welke de indianen, die er het leven van afgebracht hadden, enigermate beschermden.

Er was nog een tweede groep mensen, die bescherming nodig had, en verdedigd moest worden tegen de blanke uitbuiters. Dat waren de sterke, *zwarte slaven*, die in plaats van de tengere indianen het zware werk in de mijnen en op de plantages moesten verrichten.

Nu zat het alle overheersers erg dwars dat paus Paulus III in 1537 al openlijk de verdediging niet alleen van de indianen, maar ook van *alle* primitieve volkeren op zich genomen had. Volgens die paus waren alle primitieve mensen *volwaardige* mensen met een onsterfelijke ziel, die allemaal recht hadden op menswaardige bejegening en recht hadden op onderricht in het ware geloof.

SLAVERNIJ ALS STRAF

Spanjaarden en Portugezen, die nog steeds graag aangezien wilden worden voor gehoorzame zonen van de H. kerk, gooiden het toen over een andere boeg. Met opzet stelden zij de zwarten voor als barbaarse mensen, behebt met afschuwelijke, weerzinwekkende ondeugden. Dat moest het strenge en hardvochtige optreden van de blanken ten opzichte van de zwarten rechtvaardigen. Slavernij was misschien wel een straf, die zij vanwege hun zonden hadden verdiend.

De Engelsen, in die jaren bijna allemaal hevig anti- papistisch, en de Calvinistische Hollanders met hun grenzeloze minachting voor alles wat maar naar Rooms riekte, trokken zich van pauselijke verklaringen geen snars aan en gingen zonder gewetens- bezwaren door met inheemse bewoners uit te roeien als dat hun te pas kwam. Zij zagen, zich al dan niet beroepend op de Bijbel, in zwarten een soort *minderwaardige* mensen. Zij dachten nauwelijks aan geloofsverkondiging en kerstening. Gezaghebbende Calvinistische theologen, zoals Beza, leerden dat de opdracht van Christus om alle volkeren te evangeliseren alleen maar voor de eerste, apostolische tijden gold[6]. Andere theologen meenden, evenals alle handelslieden, dat zwarten gewoonweg niet in staat waren om goede christenen te worden. Zó verdorven waren zij nu eenmaal. Weer anderen deden er nog een schepje bovenop en zeiden dat alle zwarten als afstammelingen van Cham door God vervloekt waren en voorbestemd waren voor de eeuwige verdoemenis[7].

Vele Engelse en Hollandse slavendrijvers begonnen een meerwaardigheids- complex en een machtswellust te *cultiveren*, wat hen met de beulen van de concentratie- kampen uit de 20ste eeuw tot de meest verfoeilijke mensen hier op aarde maakte.

UITERST KOSTBAAR

Om zijn landgenoten, ja, al zijn tijdgenoten, van dergelijke, elke christen onterende vóóroordelen te vrijwaren, om ze daarvan te bevrijden en om ze daartegen te beschermen, schreef pater De Sandoval zijn boek. Hij probeerde zo objectief mogelijk te zijn, maar hij was een kind van zijn tijd. Zo nu en dan, bijvoorbeeld als hij spreekt van het ontstaan van de verschillen van huidkleur, is er een man met Middeleeuwse opvattingen aan het woord. Het is daarom voor een moderne antropoloog niet zo moeilijk op misvattingen en fouten in dat boek te wijzen. Portugese en Spaanse collega- zielzorgers, die werkten in de havensteden van West-Afrika en de scheeps- kapiteins, die slaven vervoerden, verschaften samen aan pater De Sandoval al de gevraagde inlichtingen. Zij waren echter niet onfeilbaar en het waren geen vakkundigen in godsdienst- wetenschappen, volkerenkunde en ecologie. Ondanks alle feilen en fouten bevat het boek toch uiterst kostbare gegevens over velerlei onderwerpen. Zo vertelt de schrijver ook terloops dat de gevangengenomen zwarten, uit talloze stammen komend overal vandaan uit het onmetelijke Afrika, zó dooreen werden gegooid dat zij elkaar niet konden verstaan en dus heel moeilijk konden samenspannen en..... *gedwongen* werden een vereenvoudigd Portugees te leren spreken (wijst hij daarmee op het ontstaan van het Papiamentu?)[8].

Alhoewel de schrijver een tamelijk strenge zedenmeester is, wijst hij voortdurend ook op de goede eigenschappen van elk volk. Telkens laat hij uitkomen dat men met volwaardige mensen te doen heeft, ook al zijn ze soms primitief. Zij zijn ontvankelijk voor het evangelie en in staat volgens dat evangelie te leven. Met een zekere trots wijdt hij een hoofdstuk van zijn boek aan de *zwarte heiligen* in Gods kerk. Daar zijn legendarische figuren bij, zoals de H. Caspar, een van de drie Koningen. Maar ook..... een op Sicilië geboren zeer donker gekleurde slaaf, Benedictus genaamd. Die trad in bij de Capucijnen en werd er lekebroeder en stierf in 1589 in Palermo. Zijn faam van heiligheid was toen al (in 1620) tot Latijns-Amerika doorgedrongen[9].

Als de schrijver bij het begin van het tweede gedeelte van zijn boek breedvoerig uitweidt over de zedelijke ellende, waarin vele zwarten verkeren, doordat zij een heidens leven leiden, dan is dat enkel om de zielzorgers als brengers van het ware heil en als verkondigers van Gods barmhartigheid aan te sporen zich tot de zwarten te wenden. Het apostolaat onder die mensen wordt zo hogelijk aanbevolen omdat zij zelf verlangen bevrijd te worden van alles wat hen neerhaalt. Nergens hoor je hem beweren of het vermoeden uitspreken dat zwarten geen goede christenen zouden kunnen worden.

Juist omdat hij zwarten als normale volwaardige mensen heeft leren kennen, keert hij zich zeer heftig tegen sommige pastorale praktijken. In verschillende havensteden van West-Afrika werden de slaven en masse gedoopt voordat zij de overtocht over de Atlantische Oceaan aanvaardden (vaak stierf er één op de 3 of 4 slaven tijdens zo'n tocht). Maar geen enkele instructie over de betekenis van het doopsel was aan de toediening voorafgegaan. De slaven wisten niet wat hun overkwam, toen zij besprenkeld werden. Pater De Sandoval achtte dat soort doopsels ongeldig. Want.... zwarte slaven zijn volwaardige mensen, die niet geldig gedoopt *kunnen* worden, als zij niet weten wat er met hen gebeurt bij het doopsel en er niet vrijwillig mee instemmen dat het hun wordt toegediend.

RECHTEN

Het boek had een diepgaande invloed op het denken en handelen van vele priesters en..... rechters. In Latijns-Amerika groeide een groep priesters en ambtenaren op, die beseften welk onrecht aan hun zwarte medemensen werd aangedaan. Dankzij hun ijveren verkregen de slaven in het Spaanse wereldrijk een viertal rechten, die aan hun medeslaven — zelfs aan de blanke slaven op Barbados, allemaal Ieren — in de Britse, Franse en Nederlandse koloniën onthouden bleven tot aan de dag van hun emancipatie.

1. de slaaf had *recht* op doopsel, geloofs- onderricht en huwelijk. De slavenhouder moest zijn slaven, ook de volwassenen, gelegenheid geven om onderricht te volgen in het geloof; dit hield praktisch ook in dat zij mochten leren lezen en schrijven, hetgeen in verschillende Britse koloniën hun verboden werd. De slaveneigenaar moest het huwelijk van zijn slaaf respecteren bij een verkoop: het gezin van de slaaf mocht niet uiteen gedreven worden.

2. een verkochte slaaf had het *recht* om naar zijn vroegere heer terug te keren, indien hij door die eerste eigenaar beter behandeld werd.

3. een slaaf kon zijn vrijlating (manumissio) afkopen door aan zijn heer dezelfde som uit te betalen, die zijn heer bij de aankoop van die slaaf betaald had, ook al waren in tussentijd de prijzen voor slaven aanzienlijk gestegen[a].

4. een slaaf had het *recht* om goederen te bezitten en het recht de vrijheid voor zijn vrouw en kinderen af te kopen.

Door deze voorrechten was de slavernij in de Spaanse koloniën aanzienlijk milder dan in de Britse, Franse en Nederlandse koloniën, hetgeen door alle historici wordt toegegeven. Maar, al waren de wetten er rechtvaardiger en vooral menselijker, Madrid lag ver weg en er waren ook Spaanse heren, die zeer bruut optraden. Maar toch kan men wel zeggen, dat de slaven eerder, gemakkelijker en in veel grotere aantallen lang voor de officiële emancipatie er de vrijheid kregen dan in de andere koloniale gebieden. En dat de vrije zwarten en alle donkere- en licht- gekleurden er betrekkelijk vlug in de plaatselijke gemeenschappen werden opgenomen en er hun talenten konden ontwikkelen. Al gauw werden mulatten en zwarten vanwege hun talenten op belangrijke posten aangetroffen. In het Spaanse wereldrijk kregen zwarten meer dan elders kansen om te tonen dat zij volwaardige mensen waren.

LEO D. VAN DIJK
O.P.

(wordt vervolgd)

noot 1:
In zijn afscheid- college «Het Caribisch gebied als trefpunt voor uitersten» op 27 juni 1986 bevestigde professor dr. L.F. Triebels de juistheid van dit vermoeden door onder meer te wijzen op het schandelijk onrecht en de ten hemel schreiende ontering, die de zwarten uit Afrika heeft aangedaan tijdens hun slavernij. Want de slavenhouders probeerden die ongelukkigen van alle menselijke waardigheid en zelfstandigheid te beroven. Elke slaaf moest een 'van-nature- onvrije', een onmondige worden, een kinderlijk persoon, onderworpen in alles, een sociaal- dode. Tragisch genoeg slaagden zij maar al te dikwijls in hun *misdadige* pogingen.

noot 2:
Ik vond inderdaad zeer belangrijke gegevens in: G.J.M. Dahlhaus O.P.: Een levensschets van mgr. M.J. Niewindt en in de boekjes, die pater M. Latoer toen publiceerde.

noot 3:
Over dit boek valt veel meer te zeggen. We kunnen hier alleen maar wijzen op de krachtige stimulatie, die van dit boek, dat in de loop der jaren steeds bijgewerkt en verbeterd werd, uitging.

noot 4:
Pater Alonso de Sandoval S.J.: De Instauranda Aethiopum Salute. Een heruitgave verzorgd door pater Angel Valtierra S.J. Bogotá 1956.

noot 5:
De inwoners van de Nederlandse Antillen zijn uiteraard vooral geïnteresseerd in het antwoord op de vraag: Uit welk deel van Afrika kwamen de slaven, die op *deze* landen terecht kwamen? En wat voor karakter- eigenschappen hadden zij? Op deze vraag kan jammergenoeg geen bevredigend antwoord gegeven worden. Van enkele eilanden weet men dat zij veel slaven uit één bepaald gebied hebben opgenomen. Haïti ontving in de 2de helft van de 18e eeuw heel veel slaven uit Dahomey (Bénin); Cuba kreeg nog in de 19e eeuw veel slaven uit Angola. Curaçao en St. Eustatius hadden geruime tijd een bloeiende slavenmarkt.

Uit alle mogelijke landen van Afrika werden slaven aangevoerd, maar de meeste slaven werden doorverkocht naar andere landen, hetzij heel vlug na aankomst en verkoop hier, hetzij in tijden van economische achteruitgang. De overblijvers kwamen overal vandaan. In de doopboeken van de St. Annakerk van Curaçao staat vaak aangegeven uit welk land de slaaf- dopeling komt. Ook die boeken bevestigen dat de slaven hier uit heel veel verschillende gebieden kwamen.

noot 6:
zie dr. A. Mulders: Inleiding tot de missie- wetenschap 1950. pag. 26.

noot 7:
het strekt de Hernhutters (de Evangelische Broeder- gemeenschap), de Methodisten en Baptisten tot eer dat zij als eerste *protestantse* geloofs- gemeenschappen zich gingen wijden aan de evangelisatie van de zwarten in de Britse, Nederlandse en Deense kolonies in de tweede helft van de 18e eeuw.

noot 8:
zie o.c. pag. 94. De schrijver spreek (in 1618 al.) over: "un género de lenguaje muy corrupto y revesado de la portuguesa".

noot 9:
deze man is in 1807 heilig verklaard en staat bekend als de H. Benedictus de Moor. In de Verenigde Staten zijn hier en daar kerken aan hem toegewijd.

noot 10:
in de Britse koloniën kon een slaaf — zeker in theorie — zich vrijkopen. Maar de heer mocht een veel hogere prijs eisen dan die welke hij er voor betaald had. Zeker, als inmiddels de prijs voor slaven gestegen was. Bovendien moest de heer ook een hoge premie aan het gouvernement betalen (vrije zwarten belaagden de machts- positie van de blanken meer dan gekortwiekte slaven; daarom moest het aantal vrije zwarten klein blijven). In de praktijk gaf zo'n heer alleen maar de vrijheid aan *oude* slaven. Dan hoefde hij er niet meer voor te zorgen.

Gesprek met Jan Linkens

Een kijkje achter de schermen

MAANDAG VOND IN het Centro Pro Arte de schoolvoorstelling plaats van het Nationaal Ballet. De leerlingen van verschillende middelbare scholen kregen een dag uit het leven van een balletdanser te zien. Deze leerrijke bijeenkomst werd besloten met de pas de deux uit «Don Quichotte».

Er heerste een plezierige opgewekte sfeer onder de jongeren. Dit was mede te danken aan de presentatie van Jan Linkens en de andere dansers. Het informele, maar wel instructieve programma, gaf de scholieren een goede indruk over het leven van een professionele danser. Weinigen hadden verwacht dat balletdansers dagelijks van tien uur 's morgens tot zes uur in de namiddag bezig waren om hun lichaam in conditie te houden, nieuwe dansen in te studeren en oude dansen te repeteren.

Met zo'n 130 voorstellingen per jaar, valt er behoorlijk wat avondwerk te verrichten. De repetities stoppen dan om vier uur, maar men moet om zes uur weer paraat zijn, om alvast de spieren op te warmen, aldus Jan Linkens in zijn uitleg aan de middelbare scholieren.

Jan Linkens is zichtbaar onder de indruk van Curaçao: "Tot nu toe is alles fantastisch gelopen, organisatorisch doen zich bijna geen problemen voor. Iedereen is bereid om ons te helpen". Het publiek verdient een pluimpje volgens de choreograaf. "Er werd ons gevraagd of wij het storend vonden, dat het publiek midden in de pas de deux applaudiseerde. In Nederland is dat niet gebruikelijk. Geen enkel lid van het ballet heeft hiervan hinder ondervonden, integendeel, als uitvoerend artiest leef je natuurlijk ook van het enthousiasme van het publiek. We vonden dat applaudiseren erg bemoedigend overkomen.".

Jan Linkens en zijn groep hebben een aantal lessen gegeven aan amateur dansers op Curaçao. "Het viel me op dat de jongens en meisjes, die hier de dansscholen bezoeken, erg serieus zijn. In Nederland is alles veel vrijblijvender, als je maar een beetje bezig bent. De jongeren, die hier de dansscholen bezoeken, zijn erg leergierig. Elke les willen ze iets "leren", hoe beperkt dat ook is. Ze gaan er duidelijk naar toe om verder te komen", aldus Jan Linkens, die eraan toevoegt dat deze houding van amateurs indruk op hem maakte.

Ziet Jan Linkens zichzelf als een modern, vernieuwende choreograaf? "Ja en nee, van de ene kant gebruik ik graag de mogelijkheden die door het klassieke ballet gegeven worden. Ik zal ballerina's nooit op blote voeten laten dansen, maar altijd op spitzen. Deze verworvenheden moet je mijns inziens niet overboord zetten. Door verbeterde trainings- en oefen- mogelijkheden is het menselijk lichaam in staat om steeds grenzen te verleggen. Ik probeer wel nieuwe mogelijkheden te gebruiken, te kijken hoe ver je kunt gaan. Wel vanuit de klassieke gegevenheden".

Linkens probeert steeds te zoeken naar de ideale combinatie tussen dans en muziek, vandaar dat er ook moderne aspecten in zijn balletten zitten. "Ik heb een idee en dat wil ik dan uitproberen".

Dat de combinatie van danser en choreograaf geen eenvoudige is, zullen de meeste mensen wel kunnen begrijpen. Soms moet je even van buitenaf de dans bekijken, als je dan zelf danst, is dat niet zo gemakkelijk. Jan Linkens zegt hier zelf over: "Persoonlijk word ik geïnspireerd door èn danser èn choreograaf te zijn. Ik kan dan aan den lijve ondervinden of een ballet vloeiend loopt, ook ontdek ik of er voor de dansers meer mogelijkheden zijn. Dit inspireert mij weer. De ideeën, die ik als danser opdoe, gebruik ik weer in mijn choreografie. Voor mij is het ook belangrijk dat ik voor mijn levens- onderhoud niet afhankelijk ben van de choreografie- producties. Ik kan nu naar hartelust experimenteren. Als een dans dan niet aanslaat bij het publiek, is er gelukkig niets aan de hand. Deze periode is een goede leerschool voor mij. Als ik te oud ben om te dansen en mij alleen nog kan bezig houden met choreografie, hoop ik zover te zijn dat ik dat met een gerust hart kan doen".

...Jan Linkens samen met Jane Lord in «Met Zonder en Met»...

Voor de nabije toekomst heeft Jan Linkens een druk programma. Een aantal nieuwe choreografieën en natuurlijk zelf dansen. Het Nationaal Ballet heeft zich zeer goed voorbereid op de trip naar de Nederlandse Antillen. De dansers waren al geruime tijd bezig met het instuderen, van deze ook voor hen nieuwe balletten. "We hebben dit programma een keer in Nederland voor het publiek gedanst. We hebben dus niets aan het toeval overgelaten. Er moest hier een goed programma komen". Wat het Nationaal Ballet tot nu toe op de Nederlandse Antillen heeft laten zien, is inderdaad een goed voorbereid programma. Jan Linkens is dan ook zeer tevreden. "Het is weliswaar een druk programma dat wij hier af te werken hebben, maar het succes dat we hebben bij het publiek geeft ons de kracht om door te gaan".

Dinsdag genoten de dansers van een vrije dag op Aruba waar ze om zeven uur in de ochtend heengereisd waren. Een schoolvoorstelling en twee voorstellingen staan daar nog op het programma. De helft van de groep reist direct daarna af naar Nederland omdat ze moeten dansen

...Caroline Iura en Wim Broeck in de pas de deux uit «Don Quichotte»...

in het jubileum- programma van het Nationaal Ballet. De anderen gaan een dag later terug. Zij genieten dan nog van die ene vrije dag op Aruba. Jan Linkens zal bij zijn terugkeer in Nederland nog vaak terugdenken aan deze reis. "Het heeft allemaal erg veel indruk op mij gemaakt".

Hij hoopt dat de volgende reis van het Nationaal Ballet naar de Nederlandse Antillen niet zo lang als deze eerste op zich laat wachten. "We komen zeker terug" met deze woorden neemt Jan Linkens afscheid. Och, in ieder geval zal het weer in Nederland hem letterlijk koud op zijn dak vallen, maar hopelijk houdt de herinnering aan de Antillen hem warm.

RON SKOMOROWSKI

De grote boom

Door G. Richardson

OP ST MAARTEN STAAN vrij veel oude bomen. Soms met een rechte stam, maar vaak ook merkwaardig uitgegroeid. Een van de meest grillige vind je aan de Union Road te Colebay, langs de weg naar Marigot. Het is een boom als uit een sprookje. Iedere keer als ik er voorbij kom, moet ik kijken of hij er nog wel staat. En iedere keer moet ik denken aan dat verhaal dat ik een paar jaar geleden voor het eerst hoorde.

Er was eens een boom, een grote boom, die gek was op een klein jongetje. Want iedere dag kwam de jongen bij de boom en raapte zijn afgevallen bladeren op. Daarvan maakte hij dan een krans, een kroon. Hij zette die kroon op zijn hoofd en deed dan alsof hij de koning van het hele bos was. Of hij klom tegen de stam van de boom op, en zwaaide op en neer aan de takken. De boom liet hem eten van zijn appels en liet hem verstoppertje spelen. En als de jongen moe was, ging hij liggen slapen in de schaduw van de boom. Het kind hield ontzettend veel van de boom. EN DE BOOM VOELDE ZICH GELUKKIG.

Maar het leven ging verder, en de jongen groeide op. Na enige tijd ging hij al van school af. En de boom voelde zich vaak een beetje eenzaam. Op zekere dag kwam de jongen terug bij de boom, en de boom zei: Jongen, kom, klim nog eens in mijn stam en ga nog eens aan mijn takken zwaaien; eet nog eens van mijn appels, speel in mijn schaduw en wees gelukkig.

Maar de jongen zei: Ik ben al te groot om in bomen te klimmen en te spelen. Geld heb ik nodig, want ik moet van alles kopen om er van te genieten. Kun je me niet wat geld geven? Dat spijt me echt, zei de boom, want geld kan ik je niet geven. Ik heb alleen maar bladeren en appels. Pluk mijn appels er maar af en verkoop ze in de stad. Op die manier krijg je geld en kun je gelukkig zijn. En de jongen klom in de boom, plukte de appels en ging weg. EN DE BOOM VOELDE ZICH GELUKKIG.

Maar weer liet de jongen zich een hele tijd niet zien. En de boom begon bedroefd te worden. Maar op zekere dag kwam de jongen weer terug. De boom was buiten zichzelf van blijdschap toen hij hem zag, en zei: Jongen, klim in mijn stam, zwaai aan mijn takken en wees gelukkig.

Ik heb het veel te druk om in een boom te klimmen, zei de jongen. Ik wil een huis bouwen voor mijn vrouw en kinderen. Kun jij me een huis geven? Ik heb geen huis, antwoordde de boom. Maar je kunt mijn takken afzagen. Dan heb je hout om een huis te bouwen. En dan zal je gelukkig zijn. En de jongen zaagde de takken er af en bracht ze weg om er zijn huis mee te bouwen. EN DE BOOM WAS GELUKKIG.

Weer bleef de jongen een lange tijd weg. Toen hij eindelijk weer eens terugkwam, voelde de boom zich gelukkig dat hij nauwelijks een woord kon uitbrengen. Ach, jongen, zei hij zachtjes, kom hier bij me spelen. Ik ben geen kind meer, en ik heb geen zin om te spelen, zei de jongen. Een boot wil ik hebben, waarmee ik heel ver van hier weg kan gaan. Kun je me een boot geven? Hak mijn stam maar om, en maak daar een boot van, zei de boom. Dan kan je met een zeilboot wegvaren en zal je gelukkig zijn. En de jongen hakte de stam om en maakte er een boot van. Toen voer hij weg. DE BOOM WAS TEVREDEN, MAAR DEZE KEER NIET ECHT GELUKKIG.

En na een hele lange tijd kwam de jongen terug. Het spijt me, jongen, zei de boom, maar nu heb ik niets meer om je te geven. Mijn appels zijn op. — Mijn tanden zijn niet sterk genoeg meer om in appels te bijten, zei de jongen. Ik ben mijn takken kwijt, daar kan je niet meer aan zwaaien. — Ik ben te oud om aan takken te zwaaien. Zelfs heb ik geen stam meer om tegenop te klimmen, zei de boom. — Ik ben te moe om te klimmen, zei de jongen. Het spijt me verschikkelijk, zei de boom met een zucht. Ik zou je nog steeds iets willen geven, maar ik heb niets meer over. Ik ben niets meer dan een oude boomstronk. Het spijt me echt. — Ik heb niet veel meer nodig, zei de jongen, alleen een plaats waar ik rustig kan zitten. Ik ben doodop. De boom, die hierdoor weer een beetje moed had gekregen, zei toen: Nou, een oude boomstronk is net genoeg. Kom zitten, man, en rust uit. En de jongen deed het. EN DE BOOM WAS GELUKKIG.

Boekbespreking

Godencirkel

MAARTEN BIESHEUVEL HEEFT van zijn hart nooit een moordkuil gemaakt en ook in deze bundel word je als lezer ondergedompeld in een zee van allerlei aangrijpende, komische en trieste zieleroerselen. De schrijver is ontsteld en verbaasd over al het onrecht en de ellende in de wereld, waar niets aan veranderd lijkt te kunnen worden. Ook niet door hemzelf. Trek je je alles te veel aan, dan beland je in een psychiatrische inrichting, dus het is maar beter om je af te zonderen op een veilige plaats. Dit toevluchtsoord vindt de auteur in zijn studeerkamer, thuis, bij zijn vrouw Eva, aan wie het boek is opgedragen, bij zijn katten en een goed glas wijn. Daar ligt zijn paradijs, ver verwijderd van al de waanzin.

Al vroeg in zijn leven wordt Maarten Biesheuvel op grove wijze losgetrokken van een belangrijk houvast, zijn geloof. In zijn tweede bundel «Op weg naar licht», vertelt hij in het verhaal: Mijn grootste schrik, dat een dominee in lichtelijk beschonken toestand hem in alle oprechtheid verklaart 'net zoveel te geloven als in een kiezelsteen'.

> 'Dominee', stamelde ik, 'het is toch niet waar wat u zegt, zo iets kunt u me toch niet aandoen?' Onwillekeurig greep ik zijn hand, die nat was van het zweet. De dominee zag klaarblijkelijk dat ik geestelijk volledig van mijn voetstuk was gevallen en nu in zak en as zat. En inderdaad ben ik, op een paar andere ogenblikken na, nooit zo ongelukkig geweest als toen (...). Het kwaad van de twijfel was in mijn ziel gelegd (blz. 12).

Het vertrouwen is kapot, het kwaad is geschied en deze geloofsafval zal blijvend doorwerken in al zijn bundels. Biesheuvel is niet de enige auteur, die zo'n plotseling breekpunt heeft ondergaan. Bob den Uyl verklaarde eens in een interview, dat hij een krantebericht las over een eiland, dat van de landkaart was geveegd door een vloedgolf. Na het lezen bleek zijn veilige leven een flinke knauw te hebben opgelopen en bekeek hij alles met andere ogen. Scott Fitzgerald vergeleek het met een mooi gaaf bord, waarin opeens een barst is gekomen. Onuitwisbaar en blijvend. Jamer Thurber deed dezelfde ervaring op toen hij een lucifer opstak en het rooksliertje zag verdwijnen.

In deze 22 verhalen tellende bundel beschrijft Biesheuvel op zijn ontwapenende, openhartige, soms naïeve wijze zijn visie op de wereld. Inhoudelijk variëren de verhalen sterk van elkaar. De schrijver verhaalt over zeemansgebeurtenissen uit het heden en verleden, de avonturen rondom een klok, een dorps- schoolmeester, die zijn ongeboren kind heeft leren rekenen, de slag bij Kamperduin en de perikelen van een papierluis. Sprookjesachtige vertellingen uit het verleden worden afgewisseld door filosofische overpeinzingen en alledaagse situaties. Wat de gebeurtenissen met elkaar verbindt, en tevens mijn waardering voor deze bundel verklaart, is de verbazing, verwondering en openhartigheid waarmee ze beschreven zijn. En natuurlijk niet te vergeten de humor. Deze hierbovengenoemde kwaliteiten vormen tezamen het typische Biesheuvelstempel, zijn in alle verhalen verweven signatuur. Hij betrekt je als lezer bij zijn vraagstukken en ideeën, en mede door de sterk autobiografische inslag en de vertel- momenten, waarbij de verteller buiten het verhaal om de lezer rechtstreeks toespreekt, ontstaat een sterke betrokkenheid bij het gebeuren. Het is ondoenlijk alle verhalen te beschrijven en ik wil daarom volstaan met een paar fragmenten te citeren uit twee verhalen, die mijns inziens het wezen van de bundel illustreren.

Het verhaal Goenoeng Mas opent als volgt:

> De wereld verveelt me met haar grauwheid, haar fratsen en de eentonigheid van minder aangename of gemene dingen. Ik kijk naar een bepaald punt op mijn bureau en blijf daar naar kijken. Ik roep een haven en een stel mensen op, er verschijnen schepen en exotische bomen, het is, geloof ik, ongeveer het jaar 1910, te oordelen naar de kleding van de mensen. Ik zie een lange brede laan omzoomd met witte huizen en palmbomen, ik zie een afgelegen bordeel, ik kijk op het briefpapier in een kantoor in de bovenstad, daar staat 120 Rumanstreet, Bangkok, handelaars in scheeps- artikelen, de brief is gericht aan een rederij in Londen die met stoomschepen bananen over de hele wereld vervoert. Daar hoeven we blijkbaar niet te zijn, want nu zijn we in een soort sociëteit. Er is hier een groot gerumoer van de vele aanwezige mensen, theelepeltjes tinkelen in glazen, bedienden lopen rond in witte pakken met gouden knoopjes en wat is het hier warm en vochtig en benauwd! (blz. 82)

We maken kennis met de heer Van Schoffelen, een zeer gefortuneerd figuur, en Kees Dycke, een simpele kapitein die net zijn hoofd boven water kon houden. Dycke moet drie kunsten verrichten, dan zal hij het geheim van de rijkdom van Van Schoffelen te horen krijgen. Hij slaagt daarin, vindt juwelen en topazen, maar ondergaat op hetzelfde moment zijn noodlot.

> Het landschap van Binnen-Java vervaagt geleidelijk, de zoon van de vorst, Anna en Kees Dycke lossen langzaam op, de diamenten gaan op in rook. Nog maar vijf minuten geleden rook ik flauw de geur van een kretek sigaret, nu is er niets mee (blz. 86).

In het titelverhaal Godencirkel bevindt de ik-figuur zich met zijn vriend Karel van het Reve, die hij als een God beschouwt, op een scheepje nabij Europoort, waar zij aanmeren.

> Wij vulden een paar formulieren in en begonnen door de stad te wandelen. 'Blijf jij nog leven tot anno 2000?' vroeg ik. 'Ben ik een profeet?' vroeg Karel. Ik werd kwaad en zei: 'Wij blijven leven tot het jaar 2000 en dan varen we naar New York, we gaan op jouw zeilboot. Op het eiland Manhattan begeven we ons naar de 42e straat Broadway en we lopen de keuken van het hotel American Cottage binnen. Er zit daar een hendel naast de ijskast en omdat niemand weet waar dat ding voor dient, blijven ze er vanaf, gelukkig hebben ze hem ook niet weggehaald. We zetten die hendel dan op achteruit'. 'Hoe ben je daarachter gekozen?' vroeg Karel. 'Berekeningen', zei ik. 'We wachten weliswaar nog even, maar dan komt Hitler weer, Stalin, Roosevelt, Truman, Eugène Sue, Napoleon, Toergenjev, Erasmus, Spinoza, Galilei, Copernicus, Augustinus, de martelaren van Gorinchem, we zakken rustig terug om het allemaal nog eens over te doen'.

Als de reis door het verleden voltooid is en de cirkel weer rond is, vraagt Van het Reve het volgende:

> 'Maarten', zei Karel nu terwijl we over de dijk richting Vlaardingen liepen, 'jij schrijft nu allemaal van die boeken, wat wil je daar eigenlijk mee, want wat jij schrijft, wordt toch nooit zo goed als het werk van Elsschot'. 'Je hebt gelijk', zei ik, 'dat heb ik zelf ook bedacht, maar ik kan het schrijven niet laten'.

De echte Biesheuvel- liefhebber zal ongetwijfeld reeds in het bezit zijn van deze bundel en voor al diegenen, die onbekend zijn met zijn werk, vormt dit boek een prettige kennismaking.

PETER PAAP

MEN NOEMT HAAR weleens de meest swingende oma, de tijgerin van de rock of the dancin' Queen. Enkele hits zijn, in chronologische volgorde: River deep Montain high, Proud Mary, What's love got to do with it en Private Dancer.

Momenteel is ze regelmatig op de buis te bewonderen in een spot van een zeer bekend frisdrank, is haar autobiografie "Ik, Tina" vers van de pers gerold en kan ze trots terugblikken op haar laatste elpee Break every rule, die enkele maanden geleden is uitgebracht. Ze staat al vanaf 1957 op het podium en ze lijkt voorlopig nog niet uitgeraasd.

Tina Turner, begonnen als prille tiener aan de zijde van Ike Turner. Een duo, met hoogtepunten op het muzikale en dieptepunten op het privé vlak. Zelfmoord- pogingen, de breuk, het Boeddhisme en de ommekeer, zie hier haar levens- geschiedenis in een notedop. In dit artikel een terugblik op het leven van Tina Turner.

"IK VIND HET MOEILIJK OM NAAR MIJN VROEGERE PLATEN TE LUISTEREN..."

TINA TURNER

TRAGIEK

Den Haag, 30 april 1973. Langzaam stroomt het Congresgebouw vol met een gemêleerd publiek, variërend van langharige hippies tot smaakvol gesneden jaren '50 kostuums. De oudere dame, die de kaarten controleert, kijkt nergens meer van op, want ze doet dit werk al jaren. Twee dagen geleden heeft ze nog een koffie- concert in de ochtend en een optreden van Queen 's avonds vanachter uit de zaal kunnen bewonderen. Ook de brede jongens van de orde- bewaking met de rode band om de spierbal maken een ontspannen indruk. Terwijl ze ietwat verveeld op de rand van het podium zitten en de rijen zich beginnen te vullen, stijgt de stemming.

Het gezellige geroezemoes wordt op verantwoorde wijze doorbroken door het rustige ritmische roffelen van de drummer, die zich inmiddels onopvallend heeft genesteld achter zijn drumstel. Een voor een verschijnen de bandleden op het podium en men begint zich muzikaal op te warmen middels het stijlvol spelen van bekende oude rhythm & blues- nummers. Een klein half uurtje later verschijnen wervelend drie 'longlegged' ladies vanachter de coulissen, The Ikettes, gevolgd door de altijd onbewogen Ike Turner. Tenslotte verschijnt Tina en na haar entree ontwikkelt er zich een onstuimig optreden met als hoogtepunt het nummer Proud Mary, dat na een slepend begin uitmondt in een uitbarsting van muzikaal geweld.

Een indrukwekkend concert, waar ik met plezier aan terugdenk. Niet alleen met plezier, want er was ook een minder prettig moment die avond. Vlak voor het begin van het concert bewogen zich ook enkele roadies tussen de verschillende rijen. Die avond, zo bleek, werd er voor de harde werkers buiten beeld een feestje georganiseerd en om de sfeer te verhogen, mochten er enkele dames uit het publiek geïnviteerd worden.

Achter ons zaten twee vriendinnen gezellig keuvelend te wachten op de aanvang van het concert. Eén van de twee was zonder meer zeer aantrekkelijk en trok al snel de aandacht van een hongerige blik van een van de roadies. 'You're invited for the party tonight, free drinks and lots of fun', fluisterde hij de knappe hees in het oor, terwijl hij haar een indrukwekkend kaartje overhandigde. 'Leuk, very nice, we komen zeker. Kan mijn vriendin ook zo'n kaartje krijgen?' Noch de fysieke kwaliteiten, noch de nog even hoopvolle blik konden de zeker niet met veel mensenkennis gezegende roadie vermurwen. Na een korte, keurende blik flitste in onzichtbare lettertjes het woordje 'rejected' op in zijn ogen en 'no' schuddend vervolgde hij zijn jacht. 'Ah joh, dan zeggen we toch gewoon dat je je kaartje verloren bent, wat maakt dat nou uit'.

Hopelijk zijn ze niet gegaan. Het was trouwens toch een dag van drama's op het muzikale vlak. Diezelfde middag om zo'n uur of vier op de boulevard in Scheveningen. Een blauwe lucht, fris briesje, lekker zonnetje en in de verte een naderende muziekkapel, voorafgegaan door een marjorette- korps. Té witte benen, in de lucht zwevende jongleur- stokjes, vrolijk flonkerend goud en achteraan de grote trom, rustend op de buik van een bleke jongeling. Hij wordt geflankeerd door een even bleke vrouw met een vale hoofddoek, die met veel improvisatietalent een zwarte, degelijke halleluja- fiets aan de hand meevoert. Een trotse zoon, een trotse moeder en een klein betonnen paaltje in de verte, waar iedereen netjes omheen stapt. Niet de grote trom, wiens drager niets kan zien. Paniek, een stug doormarcherende kapel, een gescheurd vlies, tranen en een zwarte fiets, kletterend op de boulevard. Muziek en tragiek.

CLUB MANHATTAN

Tragiek, ook in het leven van Tina Turner, die 26 november '39 als Anna Bullock wordt geboren in Nutbush, Tennessee. Haar vader bewerkt land voor een blanke plantage- houder en, tezamen met haar zusje Eileen, plukt Anna katoen en aardbeien. Moelief zingt in de Baptistenkerk en Anna raakt, mede door de uit de regio bekende country en bleus, sterk geïnteresseerd in het zingen.

Als haar ouders scheiden, gaat ze met haar zusje in St. Louis wonen, waar ze de school bezoekt. Eileen wordt steeds regelmatiger in het mondaine nachtleven gesignaleerd en op een avond mag haar kleine zus, die dan ongeveer zeventien is, mee naar *Club Manhattan*, een sjieke nachtclub. Daar ziet Anna voor het eerst van haar leven een echt 'levend orkest': *Ike Turner and his Kings of Rhythm*.

Deze band staat bekend als een van de populairste binnen het circuit van zwarte nachtclubs en wordt geleid door Ike Turner. (Deze muzikant maakt als zoon van een predikant al vroegtijdig kennis met gospel- muziek en al spoedig blijkt zijn muzikale belangstelling. Na zijn schooltijd bemachtigt hij een baantje als discjockey en weet zich langzaam maar zeker het muziek- wereldje binnen te praten. Hoewel haast alles country & blues is wat de klok slaat, gaat zijn belangstelling vooral uit naar de rhythm-bands van grootheden als Joe Liggins, Roy Brown en Johnny Moore. Onder invloed van deze sterren uit de jaren veertig stelt Ike Turner zijn eigen swingende saxband samen. Zijn Kings of Rhythm wordt onmiddellijk de danssensatie in Clarksdale en omstreken)

We keren terug naar Anna Bullock in Club Manhattan, die erg onder indruk raakt van het hele gebeuren. Na afloop vraagt ze of ze ook een keer een nummertje mag meezingen, maar Ike, als altijd omgeven door een schare vrouwelijke fans, ziet haar niet staan. Ze blijft proberen en een paar weken later ziet ze haar kans schoon. In de pauze grijpt ze naar een microfoon en begint een B.B. King- nummer te zingen. 'Iedereen stroomde toe om te zien wie dat meisje was dat daar zong. Toen kwam Ike het podium op. Hij was heel verlegen en zei: Ik wist niet dat je echt kon zingen'.

Vanaf dat moment begint Ike haar langzaam in zijn podiumshow te betrekken. Hij wil een echte revue, compleet met verschillende sterren en spetterende dansnummers, omdat het economisch gezien veel voordeliger is als je zelf een avond- vullend programma te bieden hebt. Daarvoor zoekt en vindt hij al snel drie kort gerokte meisje, The Ikettes, een trio dat in de loop der tijd aanhoudend van samenstelling verandert. Ike Turner blijkt geen gemakkelijke werkgever te zijn. Hij stelt hoge eisen en beboet zelfs de meisjes als er fouten worden gemaakt.

Claudia Lennaer over haar Ikette- bestaan: 'We werkten zes avonden en de zevende avond werd er gerepeteerd. Tijd voor mezelf had ik niet. Ik leefde als een atleet die constant in vorm moet blijven. Twee jaar zat ik erbij en dat is lang voor een Ikette'.

...nog steeds adembenemend...

In 1959 werken Ike en Little Ann (zoals ze dan nog heet) nog steeds nauw samen en weten ze via demo's de interesse te wekken van het Newyorkse Sue- label. Na twee mislukte singles schrijft Ike *A fool in love* voor de zanger Art Lassister, met wie hij het nummer ook repeteert. Op de dag van de opname komt Lassiter niet opdagen en daarom zingt Little Ann de song. Fool in love wordt een enorme hit en de president van het label komt met een aantrekkelijk contract. Ike verandert Anns naam, zonder haar medeweten, naar aanleiding van een oude filmserie in Tina. In '62, als ze zwanger is, vraag Ike haar ten huwelijk. Tina: 'Wij gingen naar Mexico, het was afschuwelijk. Toen hij me vroeg met hem te trouwen wilde ik niet, omdat ik wist wat voor leven me te wachten zou staan. Maar ik was bang om nee te zeggen. Dus gingen we naar Tijuana en een man tekende het papier en schoof het over de tafel. Ik herinner me alleen dat het smerig en lelijk was en ik zei tegen mezelf: Dit is dus mijn bruiloft'.

SPECTOR

Hoewel er hard gewerkt wordt en de ene toernee op de ander volgt, blijven echte grote successen uit. In feite is de hele periode 60-70 een lange, verwoede strijd om uit het zwarte club- circuit te ontsnappen naar de blanke wereld van het echte geld. In 1965 wordt Ike benaderd door Phil Spector, die het duo vraagt voor *The Big TNT Show*, een concertfilm waaraan Spector meewerkt. Belangrijker is echter, dat hij Ike 20.000 dollar aanbiedt om te werken met Tina. Voorwaarde is wel dat Ike er zich volledig buiten moet houden, wat hij, gezien het bedrag, uiteraard accepteert. Spector is in het bezit van de song *River deep Mountain high*, in essentie een onschuldig liedje. Spector bouwt er echter met behulp van zijn arrangeur, Jack Nitzsche, in vijf enorme sessies, met behulp van tonnen instrumenten en 26 achtergrond- vocalen, de machtigste Wall uit zijn hele loopbaan mee.

Tina: 'Phil liet mezelf uit de naad werken. Alles verliep prima, behalve de openingszin When I was a little girl. Die deed ik 500.000 maal. Ik wist niet of ik dat ooit goed zou krijgen. Buiten Phil de technicus en ik was er niemand aanwezig. Ik voelde me erg op m'n gemak bij hem. Hij was heel geduldig en zei steeds: We zijn er heel dichtbij, dat komt dicht in de buurt. We proberen het nog eens. Maar ik kan me niet herinneren dat hij ooit heeft gezegd: Ja, dat is het'.

River deep Mountain high wordt in Engeland een gigantische hit, maar de Amerikaanse kopers laten het volledig afweten. Dit wordt vooral veroorzaakt door de strikte scheiding bij de radio: te 'pop' voor de zwarte stations en te 'zwart' voor de witte zenders. Spector is zo verbitterd dat hij drie jaar lang geen plaat meer maakt. River Deep brengt echter de carrière van de Turners wel in een stroom- versnelling

The Rolling Stones nemen hen op sleeptouw in hun geruchtmakende Amerikaanse tournee van '69 en vooral Mick Jagger is erg onder de indruk van de wervelende act van Tina Turner (herinnert u zich nog het duet van beiden tijdens het Live Aid- concert twee jaar geleden?). Hoogtepunt in de show is Otis Reddings *I've been loving you too long*. De blanke hippies reageren enthousiast en men put steeds regelmatiger uit het bekende pop- repertoires: Lennons *Come Together* en *Honky Tonk Women* slaan aan, evenals uiteraard Fogerty's *Proud Mary*, de grootste hit uit hun loopbaan.

...Ike en Tina in gelukkiger tijden...

DALLAS

Hoewel de Turners op het podium overkomen als een gelukkig swingend echtpaar is de realiteit anders. Tina: 'Ike was als een koning', zegt ze, 'zodra hij ontwaakte, moest ik zijn haar doen, zijn nagels, zijn voeten. Ik was gewoon zijn slavinnetje. Soms zat ik daar, in tranen onder de blauwe plekken en had toch medelijden met hem. Ik was gewoon... misschien was ik gehersenspoeld'.

Later verklaart ze in een interview voor de tv: 'Als hij verbitterd was, was hij afschuwelijk en moeilijk te volgen. Hij was zo'n lichamelijk gerichte, gewelddadige man, waarbij je nooit wist wanneer hij uit zou halen'.

Voormalig Ikette Yolanda Goodwin: 'Het was schering en inslag dat ze in elkaar geslagen werd. Ze kwam een keer het podium op, terwijl het bloed uit haar mond liep'.

Ook de Revue krijgt na een aantal jaren een steeds routineuzer en voorspelbaarder karakter en vanaf '72 wordt de scheiding ook op artistiek niveau zichtbaar. Tina schrijft in haar eentje de elpee *Feel good* en Ike keert terug naar zijn wortels met de albums *Blue Roots* en *Bad Dreams*. In 1974 speelt Tina de rol van de Acid Queen in de filmversie van de rockopera *Tommy*, geschreven door Pete Townshend van The Who.

...Tina Turner als The Acid Queen in de filmversie van Tommy...

De verhouding tussen Ike en Tina verslechtert zeer snel en op een avond slikt Tina voor een optreden in opperste vertwijfeling de complete inhoud van een fles slaappillen in de hoop die avond dan maar in het harnas te sterven. Ze wordt op het nippertje wakker in het ziekenhuis.

De uiteindelijke definitieve uitbarsting vindt plaats midden in een toernee, tijdens een vlucht van Los Angeles naar Dallas. Er vallen klappen en ditmaal slaat Tina terug. 'Ik vloekte en schreeuwde en hij ging van: You son of a bitch, jij hebt nog nooit zo tegen me gesproken. En ik zei: Precies, maar nu wel. Ik merkte dat er iets fundamenteels in mij veranderde. Hij was eerst verbaasd, maar toen begon hij echt kwaad te worden. Hij begon te schoppen en te slaan. Tegen de tijd dat we in Dallas landden, was mijn gezicht een en al bloed. Het druppelde uit mijn neus en mond en ik zat helemaal onder.

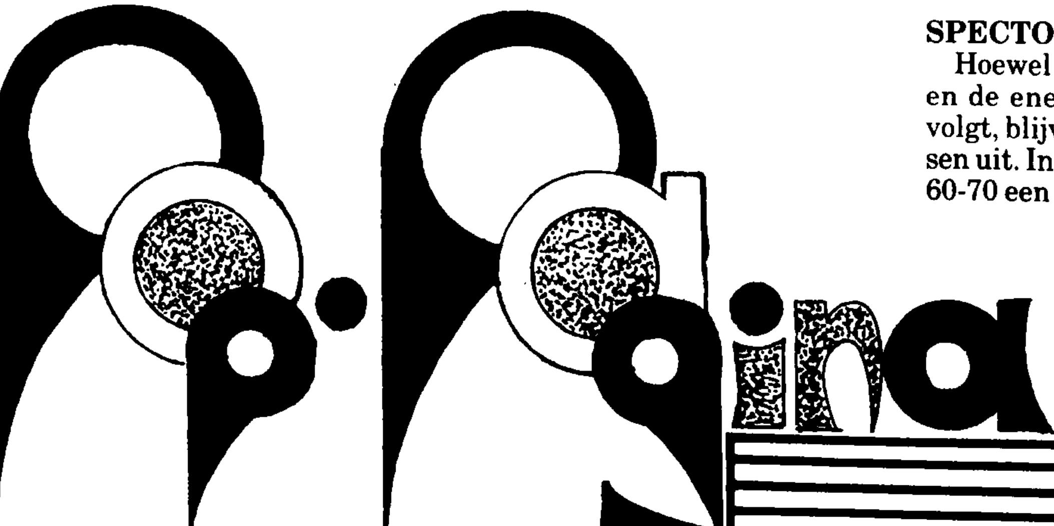
Ike had zijn gebruikelijke smoesjes al klaar, maar aan zijn ogen kon ik zien dat hij begreep dat het nu definitief afgelopen was. Ik bleef heel rustig en handelde alsof ik in een soort trance verkeerde. Tegen de tijd dat we bij het hotel kwamen, was mijn hele gezicht opgezwollen. Overal was bloed. We liepen de trap op en Ike wist het. Dus ging hij op bed liggen. En ik zei nog gewoon: Kan ik iets voor je doen? En ik begon hem te masseren, zoals gebruikelijk. En ik leunde naar hem toe en zei..... vaarwel'.

Wanneer ze Ike verlaat bestaan haar enige bezittingen uit de kleren, die ze draagt, een credietkaart voor benzine en 35 cent. Ze lift naar het vliegveld, krijgt een hotelkamer omdat de man bij de receptie een fan is en duikt tijdelijk onder bij de actrice Ann Margaret, met wie ze in de film Tommy speelde. Aan de zestien jaar met Ike houdt ze geen cent over wat ze beschouwt als de prijs voor haar vrijheid. Via een paar vriendinnen raakte ze geïnteresseerd in het Boeddhisme, dat haar, naar eigen zeggen, vooral innerlijke rust en kracht geeft.

In '78 verklaart ze: 'Ik wil nu geen typische rhythm & blues- of soul- show meer. Ik zoek het ergens tussen soul en een popgeluid in. Ik wil die muziek, die ik op een natuurlijke wijze kan zingen zonder te hoeven schreeuwen. Ik wil wat gas terug nemen. Want alleen dan bereikt je het poppubliek, de tieners, omdat ze daaraan kunnen relateren. Zij begrijpen helemaal niets van die diepe emoties'. Deze visie vinden we terug op het album *Private Dancer.*

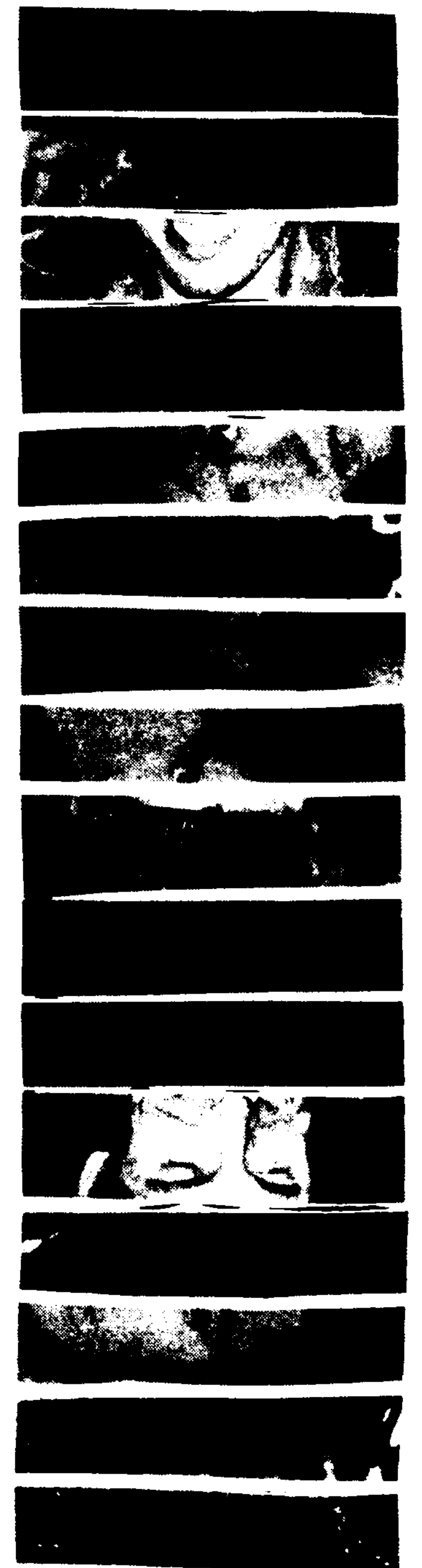
Van de elpee gaan er 10 miljoen exemplaren over de toonbank en levert haar maar liefst zes hits op. Haar laatste album *Break every rule*, dat enkele maanden geleden verschenen is, ligt in het verlengde van zijn voorganger. Aan de plaat is meegewerkt door verschillende componisten, producers en muzikanten en deze grootste commerciële aanpak lijkt zijn vruchten af te werpen. De single *Typical Male* doet het redelijk, al zullen de verkoops- cijfers van Private Dancer niet bereikt worden. Verder telt het album naast de ongetemde, ruige rockende nummers rustige, zwoele ballades. Misschien zingt ze momenteel wel beter dan ooit, en wie weet, is ze nu pas op de helft van haar carrière.

Bronnen: Pop- encyclopedie, Muziekblad Oor, HP, Panorama, Rock & Soul.

Geknipt voor U

IN DIT NIEUWE jaar opnieuw een fotokwis. Met enig plak-, denk- en knipwerk moet het mogelijk zijn met behulp van de fotosnippers de beeltenissen van vier popmuzikanten te reconstrueren. Denkt u de namen van deze artiesten te weten, stuurt u dan de oplossing naar de Redactie van de Amigoe, Scherpenheuvel z/n. Veel succes!

Kruiswoordpuzzel

HORIZONTAAL: 1. water in N-Brabant; 4. timmermanswerktuig; 7. klap; 10. ongevuld; 12. grondsoort; 14. Arabisch hoofd; 16. hoge berg; 17. viseter; 19. knaagdier; 20. bevel; 22. geestelijke; 23. ik; 24. deel van de hals; 26. bedrijver; 27. vreemde munt; 28. uitgave; 29. gesloten; 31. lokspijs; 33. muzieknoot; 36. snijwerktuig; 39. voedsel; 40. korte sabel (Mal.); 41. steen; 43. militaire rang; 45. tuimeling; 47. hakwerktuig; 49. soort verlichting; 50. familielid; 52. voorkeur, vrije keus; 53. voertuig; 55. handgreep; 56. naschrift; 57. klein kind; 59. waterdier; 61. snoet; 63. voordeel; 64. kleinste bouwsteen van een stof; 66. een weinig; 68. slotwoord; 69. verlichtingsartikel; 70. onderkomen v. reizigers; 71. nobel.

VERTICAAL: 1. emmertje; 2. uitgelezen gedeelte; 3. hert; 4. gewicht; 5. zangwijs; 6. godsdienst; 7. tennisterm; 8. inhoudsmaat; 9. betaalwijze; 11. bar, zeer; 13. vrij; 15. korf; 18. insecteneter; 21. jonge broer of zuster; 22. spoedig; 25. karaat; 27. trekdier; 28. gewricht; 30. gezongen toneelspel; 32. scheepsschade; 34. insectenwapen; 35. graafwerktuig; 36. soort brood; 37. sportartikel; 38. opening; 42. honger; 44. klank; 45. familielid; 46. vrij; 47. genoeg, zat; 48. maanstand; 49. drietal; 51. vrucht; 54. deel van de dag; 55. eiland in de Oostzee; 56. posterijen; 58. toiletartikel; 60. nauw, eng; 62. boom; 65. afslagplaats bij golf; 67. vreemde munt; 68. reeds.

Bijzondere roman van Argentijnse ballinge

Tot het leven ons scheidt

-door Jos de Roo-

HET PROZADEBUUT "De eerste fakkels" is een bijzondere, hartstochtelijke roman van de Argentijnse ballinge Ana Sebastián, die sinds 1977 in Nederland woont en nu Spaanse letterkunde doceert aan de Vrije Universiteit in Amsterdam. Op een ongekende manier spreekt deze vurige Zuidamerikaanse vrouw zich uit voor de vrijheid in alle opzichten. In 1984 ging Ana Sebastián even terug naar Argentinie voor een televisie- documentaire die Cherry Duins maakte onder de titel "De terugkeer". Dat bezoek komt af en toe ter sprake, maar veel belangrijker zijn de jeugd- herinneringen en de vuile oorlog van de militaire dictatuur.

De hoofdfiguur van de roman is een onafhankelijk denkende vrouw die haar morele, religieuze en politieke vrijheid van jongsaf moet bevechten. Haar morele normen botsen met de burgelijke normen van haar omgeving. Ze heeft respect voor hoeren die er rond voor uitkomen wat ze doen en ze verafschuwt vrouwen die afstand doen van hun werk en hun persoonlijk- [illegible] hun recht geeft op de titel *mevrouw. Ze heeft de pest aan de schijnheiligheid van haar neef, die trouwen met een lief meisje als hoogste goed ziet, maar die ondertussen zijn zaak ziet groeien door leugen en bedrog. Ze verbaast zich erover, dat er thuis onderscheid gemaakt wordt tussen goede en slechte kinderen, al naar gelang het gezin waaruit ze komen en niet naar de kinderen zelf. Ze signaleert haarscherp dat het verdriet om de dood van de oom geen verdriet is omdat hij gestorven is, maar omdat het in een kroeg gebeurde.*

In het eerste beeld van de roman maakte Ana Sebastián al duidelijk welke beloning het burgelijke leven uiteindelijk inhoudt: "Vandaag is het zondag in de hemel en, zoals ik al zei, zal mijn moeder wel overhemden aan het strijken zijn voor God. Vandaag is het zondag, omdat het in de hemel altijd zondag is".

De hoofdfiguur is anders dan haar omgeving. Ze wil nooit een echtgenote worden, maar een minnares, omdat de actieve vorm van de liefde [illegible] opoffering en liefde, die slechts kunnen gedijen in de hete temperatuur van de hartstocht. Volgens de roman is iets van deze hartstocht in ieder mens. De grootmoeder, die al sinds haar zevenendertigste jaar een eenzaam bed beslaapt, trekt opeens in zomernachten een sexy- badpak aan en gaat bij de huizen in de buurt vragen waar de mannen zijn. De moeder koopt verleidelijke onderjurken om haar man op te winden en de kwezelige onderwijzeressen drijven hun gefrustreerde liefdesgedachten uit door het slikken van hosties. Maar als het erop aankomt, kiezen ze voor de burgelijke moraal.

Ana Sebastián legt verband tussen deze burgelijke moraal en de vuile oorlog van de militaire dictatuur. De roman maakt duidelijk dat mensen die hun eigen aard zo verstikken, ook bereid zijn de politieke vrijheid van anderen te verstikken. Zoals de hoofdfiguur haar eigen levensvrijheid moet bevechten, zo doet ze dat ook op politiek gebied en dat betekent in het Argentinie van de militairen dat ze zich aansluit bij de guerrilla's. [illegible] wordt, vertelt Ana Sebastián weinig, het gaat haar om de gevolgen. Vriendschappen gaan verloren, omdat mensen de verkeerde kant kiezen, of wat nog erger is, zich afzijdig houden, omdat ze lauw zijn. Vrienden uit het verzet gaan verloren, omdat ze spoorloos verdwijnen of worden terecht gesteld. Daarom komt Ana Sebastián tot de conclusie: "Tot het leven, niet de dood, ons scheidt", want de omgekomen vrienden uit het verzet blijven in gedachten levend, maar de vrienden die de verkeerde kant kiezen, zijn al dood voor ze zijn gestorven.

"De eerste fakkels" is niet alleen een aangrijpend relaas over de vuile oorlog, de roman laat ook zien hoe pijnlijk het geboorte- proces van het Argentijnse volk is. Aan het begin vertelt Ana Sebastián hoe haar grootmoeder het arme Galicie ontvluchtte om de welvaart van Argentinie op te zoeken. Als immigrante is haar grootste droom eens terug te gaan naar Europa. Maar haar kleindochter wordt gedwongen te vluchten naar Europa, en daar zit ze stikvol heimwee aan Argentinie te denken. Dit soort lijnen geeft de roman een hechte structuur, ook al bestaat ze uit talloze fragmenten uit heden en verleden, kris kras door elkaar. Elke bladzijde, elke alinea verkondigt de eenheid van het leven in vrijheid. Die eenheid beklemtoont Ana Sebastián ook met haar stijl, die heel bijzonder is. Sommige zinnen zijn bladzijdenlang en nergens gaat het ritme verloren door het stuwende "en" dat alles met alles verbindt. De vertaling in [illegible] laat de spanning nergens verloren gaan.

Tot slot nog een heel opmerkelijk aspect van de roman: Ana Sebastián schreef "De eerste fakkels" in, wat zij noemt, het Argentijns. Maar in die taal is het werk nog niet uitgegeven, wel in de Nederlandse vertaling.

Ana Sebastián, "De eerste fakkels". Vertaald door Giny Klatser. Uitgeverij Thoth, Amsterdam. Ibis- reeks 2, 130 blz.

Pakkerdjes

John
PABIEN
Ter ere van je 7e lustrum afgelopen donderdag, heb je een voettocht naar Westpunt te goed. Hoever was het nu?
je fanclub
"De Globetrotters"

Heerschap
Sinds bij mij de bliksem insloeg, zie ik in een afleider geen enkel nut. Eventuele verkoop-technieken zetten daarom bij mij geen zoden aan de dijk.
Donder.

Diane,
Mitar siglo, dies lustro of sinku "decennia".
Maske lat (pa mi no un raridat) tòg di kurason mi ta desea bo por lo menos 1/ 2 siglo mas di salú i felisidat.
Abrazo
INGRID

Long-distance-lovers
Best wishes for 1987.
And remember that no distance can ever separate two hearts.
A friend.

Voor Pimpeloentje
Lieve, lieve Pimpeloen
bij deze voor 1987
een hele dikke
nieuwjaars-zoen!
Dat dit jaar met geluk
en liefde moge worden gevuld
wordt jou gewenst
door je
Geduld

Weggebruikers opgelet!
Willen alle weggebruikers woensdag 21 januari tussen 10.00 en 12.00 uur de omgeving van Rio Canario mijden! Nicole en Claudia hebben hun examenpapieren weer gevonden en mogen nu op die dag proberen hun rij-examen af te leggen.
Als ze [illegible] en laten zich dan rijden!
P.S.: ze rijden af in een 'Kever'! Chris

Het opgeven van "Pakkerdjes", die respectievelijk vijf en tien gulden kosten, kan geschieden bij het redactie- secretariaat van de Amigoe. De Amigoe behoudt zich het recht voor de plaatsing van een "Pakkerdje" op basis van zijn inhoud te weigeren.

PAKKERDJES

KARIKARI

1309 — Een jongeman wilde de vrouw waarmee hij samenleefde, verlaten, maar deze wilde niet gaan. Ze gaf hem een bewerkte sigaret te roken. Zijn gezicht werd aangetast en hij stierf.

1310 — Een dagboek uit 1820 meldt, dat straatjongens en grote mensen Catharina en William op Zalinja hebben begraven, "niet persoonlijk, maar poppetjes die op hen leken".

1311 — "Delia vraagt behalve een honorarium voor een brua- consult ook nog altijd twee kippen "om haar geesten te eten te geven". Maar de buren zien haar altijd die kippen oppeuzelen.

1312 — Vissers van de noordkust, die een groene slang vangen, gooien hem in een van de vele kuiltjes met water in de rotsen; daar schuurt hij zichzelf schoon.

1313 — "Sommige zwarte kippen, die het onheil rond je huis wegpikken, doen dat zo ijverig, dat ze er hun poten mee verslijten".

1314 — «Ora solo drenta, e skur ta bira», als de zon ondergaat, wordt het duister. Wordt toegepast op impotentie.

1315 — Nogal vreemd klinken de planten- namen kokorobana voor tabaku di piskadó en konvormu voor bar'i lechi.

1316 — "In de buurt van Planterust, dat vroeger van de militairen was, zie je 's avonds vaak soldaten marcheren; een commandant zegt dan: "Voorwaarts, mars"!"

1317 — Een oude blanke familie kondigt het sterven van vader aan in de televisie. Alleen in het Nederlands en met officiële namen.

[illegible] puta» is een dansfeest, waarbij voor iedere danser een vrouw tegen betaling gezocht is, met strenge controle aan de deur. Binnen laat men de strengheid varen.

1319 — Van de bron van Hato zegt men, dat hij niet verkocht wil worden; heel de omgeving kwam daar vroeger water halen; nu stroomt hij veel minder.

1320 — Als iemand verdronken is, verdrinkt er de eerstkomende dagen nog altijd iemand.

1321 — Een natuursteen met een uitholling aan de bovenkant noemt men op Aruba kudi; de kleinere worden uit de wildernis meegenomen en thuis gebruikt als drinkbak voor dieren.

1322 — Een arbeider ging naar zijn werk en zag in Punda een vreemde zwarte man op de grond zitten, die "wachtte op de boot naar Haïti" en was ineens verdwenen. Een geest.

1323 — In de avonduren [illegible] op zee zijn, in gevaar.

1324 — "Moordenaars worden niet oud; de geest van de vermoorde laat hen niet met rust. Ik ken er een, die iemand met een steen doodde [illegible] door een steen om[illegible]".

1325 — [illegible]

1326 — Een waardevolle informant, Shon Pa: "Natuurlijk, als een stervende erg veel lijdt, geven ze hem wat om eerder te sterven". Dat is euthanasie.

1327 — Voor Tantan is het duidelijk waarom de laatste tijd zo veel slangen in de buurt [illegible] de vrouw van [illegible] bevallen en slangen [illegible]

[illegible] het een [illegible], [illegible] puli of pal'i di lechi. Zoek maar uit.

PAUL BRENNEKER

Lima: Landbouw in '86 toegenomen

LIMA — President Alan Garcia Perez van Peru heeft bekend gemaakt dat de landbouw- productie in zijn land in het afgelopen jaar is gegroeid met vier procent en het landbouw- areaal is uitgebreid met [illegible] procent. Hij legde er de nadruk op dat deze groei was bereikt ondanks het feit dat de landbouw een van de moeilijkste sectoren is als gevolg van zijn problemen van natuurlijke gesteldheid. Volgens de Peruaanse president was het dankzij de salaris- politiek van zijn regering dat de vraag naar levensmiddelen is toegenomen met dertien procent.

RECEPT:

Kuki di keshi

Mester di:
1 kup di keshi raspá
½ kup di manteka o margarina
1 kup di hariña

Moda di prepará:
1. Brua e manteka ku keshi.
2. Pone e hariña aseka i brua nan bon.
3. Traha bolita di e mansa i buta e bolitanan ±4cm. for di otro riba e plancha di kuki huntá.
4. Hinka nan na fòrnu i lagá nan bira hel, dorá na rant. Mira pa nan no kima.
5. Saka e bolitanan, laga nan fria bon. Den e trònchi ku ta sera e kukinan, ta pone un klònchi di suku duru, pa e kukinan keda [illegible].

Fòrnu: 375
Tempu: ±15 min.
Pa: ±30 kuki

BUENOS AIRES — Tot nieuwe burgemeester van Buenos Aires is benoemd Facundo Suarez Lasatra, die minister van Binnenlandse zaken was. De 32-jarige nieuwe burgemeester is benoemd door president Raul Alfonsin. Hij volgt Julio Cesar Saguier op die dezer dagen aan een hartaanval overleed.

Bridge-rubriek snijden of ......

Als Noord speelt u 6 schoppen. Oost start met een kleine klaver voor uw Aas. Na dummy bekeken te hebben denkt u misschien afhankelijk te zijn van de snit op ruitenheer. Als die immers goed zit, dan bent u binnen. Dat is waar, maar er is hier een 100% veilige speelwijze. Probeer het [illegible].

Allereerst [illegible] de troeven trekken en wel door schoppen Aas of heer eerst te spelen, zodat u vier keer de boer bij Oost of West er nog [illegible]. Dus de vrouw eerst is fout. Vervolgens speelt u uw [illegible] klaver en drie keer eindigend in de zuidhand. Dan speelt u Ruiten en duikt zo goedkoop mogelijk. Dat wil zeggen als West iets [illegible] legt, dan legt u de negen. Oost pakt de 9 met bijvoorbeeld de 10 [illegible] terug spelen naar ruiten AV of terugspelen in de dubbele [illegible] waarbij u aan de ene kant troeft en aan de andere kant een [illegible]. Als West bijvoorbeeld ruiten B of 10 legt, dan legt u [illegible]. Als deze voor Oost zijn heer is, moet deze weer terug spelen [illegible] ruiten A9 waarbij u dus weer zeker twee slagen maakt. [illegible] is toch als u bijvoorbeeld in de Noordhand [illegible] heeft is de kans ook groot dat u de aas en vrouw [illegible] de snit te nemen. Kijk bijvoorbeeld het volgende geval:

S: AH1096	S: Vxxx
H: Vxx	H: AHx
[illegible]	R: 654x
[illegible]	K: AH

ER ZIJN VAAK meerdere mogelijkheden om een contract af te spelen. Ter verduidelijking het volgende voorbeeld:

AV8

[illegible] H106

753

U speelt een kleine ruiten. Nu zal een niet oplettende West de 2 of 4 leggen. U legt de 8, oost pakt de 10, maar moet weer naar de vork terug spelen, of in de dubbele [illegible]. Essentieel in deze figuur is dus alle andere kaarten uitspelen, aan beide kanten troef over hebben en dan pas de ruiten duiken naar oost.

De oost-west handen waren:

West	Oost
S: x	S: Bxx
H: B109x	H: xxx
R: B9x	R: H107
K: VB109x	K: xxxx

U ziet dat u met een simpele snit op ruiten heer down gaat.

Tenslotte geen afspeelprobleem maar een biedprobleem. Moeten Oost/West in dit spel redden of niet? En hoe moet er dan geboden worden? Als Oost/West gaan bieden, is 7 klaver het beste contract. Ze zullen 1 schoppen, 3 harten, 1 ruiten en 2 klaveren slagen verliezen. Dat is kwetsbaar 2000 en niet kwetsbaar 1300. 6 Sch gemaakt is kwetsbaar [illegible] en niet kwetsbaar 980 zodat u ziet dat redden alleen zinvol is als NZ kwetsbaar zijn en OW niet!

Het beste is dat West na 6 schoppen 6SA biedt, met de boodschap aan partner [illegible] waarop Oost 7 klaver zal bieden of West moet in zijn eentje direct 7 klaver bieden. Dus alleen bij gunstige kwetsbaarheid is het zinvol om te redden in dit geval.

* = Een situatie waarbij één bepaalde kleur zowel in dummy als in de leidershand ontbreekt. Ook kunnen meerdere kleuren in beide handen ontbreken, zoals in het bovenbeschreven geval.

Costa Rica wil hogere koffieprijs groter exportquotum

SAN JOSE — Costa Rica zal op de eerst- volgende vergadering van de Internationale koffie- organisatie het voorstel doen de prijs van de koffie te verhogen. De vergadering wordt eind januari in Londen gehouden. San Jose wil dat de prijs gebracht wordt op 160 dollar per zak. Zo heeft minister Luis Diego Escalante van Economie en handel meegedeeld. Ook hoopt Costa Rica dat men op die vergadering zal toestaan dat het export- quotum wordt verhoogd met vijftien procent. In de Internationale koffie organisatie zitten producerende en koffie- consumerende aan tafel. De koffieprijs heeft de laatste jaren behoorlijke schommelingen gekend. Hij steeg begin 1986 als een pijl omhoog als gevolg van de koudegolf welke de [illegible] oogst van Brazilie had getroffen tot 210 dollar per zak van 56 kilo. Daarna is de prijs behoorlijk gezakt en wel tot 132 dolar. Volgens San Jose zou een prijs van 160 dollar op dit ogenblik gerechtvaardigd zijn.

ARUBA AGENDA

LOSSE NUMMERS OP Aruba dagelijks verkrijgbaar bij:

ORANJESTAD: Zepp Wever, La Fama, Piet Soda Fountain en Supermercado Pueblo.

NOORD: Lee Take Away, Noord 82.

TANKI LEENDERT: Kalalu, Tanki Leendert 265.

SANTA CRUZ: Rowigini's, Santa Cruz 48.

SAN NICOLAS: Nicolas Store, Zeppenveldtstraat 27.

Voorts: Giftshop Holiday Inn, Giftshop Dr. Horacio Oduber hospitaal, Giftshop Manchebo Beach Hotel.

KANTOORUREN: 08.00-12.00 / 14.00-17.30 uur; zaterdag gesloten.

Telefoon: 24333 (drie lijnen).

Voor spoedgevallen na kantoortijd: 21639, 22950 en 22316.
Pageboy: 027-849.

Bankrek. nr. 248-1 Barclays Bank.
Taxicentrale: 24 uur per dag, tel.: 22116 of 21604.

POLITIE: 100.

ALARMCENTRALE: 115.

ZOEKERTJES verschijnen op dinsdag en vrijdag en kunnen iedere dag tussen 08.00-12.00/14.00-17.00 uur worden opgegeven; behalve op zaterdag. Alleen zoekertjes, die op maandag en donderdag voor 10.00 uur binnen zijn, kunnen de dag daarop (dus dinsdag en vrijdag) verschijnen.

MAANDAG
DIVERSEN
WIT GELE KRUIS
zuigelingenbureau
09.30-12.00 uur te Paradera
(kleuterbureau volgens afspraak)

KIWANIS (**Palmbeach**): 19.30 uur dinner meeting - Aruba Beachclub.

LIGA DI MARIA (**San Nicolas**): iedere maandagochtend van 08.00-12.00 uur kan pakjes Ayudo Social afgehaald worden - Milagrosa Centrum - Theresiastraat 6.

BEGELEIDINGSCENTRUM GEESTELIJK GEHANDICAPTEN «MAN NA OBRA»: elke maandag en donderdag van 09.00-12.30 uur gelegenheid om producten te kopen in het oude gebouw van «Bibito Pin», t/o Protestantse kerk, Piedra Plat.

STICHTING «DE GEESTELIJK GEHANDICAPTEN ARUBA» (SGGA): **(19 t/m 23 januari)**: 09.00 uur officiële opening workshop over spel en sport voor geestelijk gehandicapten door minister mr. Mito Croes - Pasadia Briyo di Solo, Piedra Plat 97A.

TOERISTENSCHEPEN
08.00-22.00 uur «Ambassador»;
09.00-15.00 uur «Britanis» - vert. SELMA.

SPORT
ZWEMVERENIGING «ARUBA MARLINS» (**dinsdag en donderdag**): 18.00-19.00 uur zwemlessen Golden Tulip Aruba Caribbean Hotel.
(**zaterdag**): 14.00-16.00 uur zwemlessen (voor dipl. A, B, C, D, E en F) - POVA-zwembad.

ARUBA WEIGHTLIFTING ASSOCIATION: 17.00-19.00 uur gewichtheftraining - Sportcentrum Noord.

VERENIGING VOOR ZWEM ONDERWIJS ARUBA (VZOA)
15.15-16.00 uur zwemlessen voor dipl. A (beginners) - Baby Beach;
15.00-16.30 uur dipl. A (beginners) - Americana (strand); 17.30-18.15 uur dipl. A, D en E - Americana zwembad; 19.00-20.00 uur les volw. - Palmbeach zwembad.

ZWEMCLUB «BARRACUDA» (**training**): 16.00-17.00 uur Divi Divi Hotel.

INDIAN WATERSLIDE: 10.00-18.00 uur open voor publiek - bij «Indian Rock».

MUSEO HISTORIKO ARUBANO: openingstijden maandag t/m vrijdag van 09.00-12.00/16.00-19.00 uur; zaterdag van 09.00-12.00 uur.

STICHTING TOT BEVORDERING VERANTWOORD OUDERSCHAP (Famia Planea): dagelijks van 08.00-12.00 / 13.00-16.00 uur - Medical Centre, Bernhardstraat 75, San Nicolas, tel.: 48833, toestel 219 / 225.
Bij de praktijken in het Wit Gele Kruis- gebouw: dinsdag 10.00-12.00 uur te Noord 66, tel.: 23425; 13.00-14.00 uur te Oranjestad, Koningstraat / Emmastraat, tel.: 23168; woensdag: 13.00-15.00 uur te Santa Cruz 39C, tel.: 28288; donderdag: 10.00-12.00 uur te Pampoenastraat 15, Dakota.
Centro di Barrio Dakota, Pampoenastraat 19, tel.: 23822; donderdag 08.00-10.00 uur.
Club Caiquetio, Paradera 47A, tel.: 24280; dinsdag 08.00-10.00 uur.

BUREAU LEVENS-, GEZINS- EN HUWELIJKS- MOEILIJKHEDEN (Lagoenweg 9A, 1e verdieping): iedere werkdag van 07.30-12.00 / 13.00-16.30 uur (ook mogelijk afspraak te maken via tel.: 23145 of 25111).

BIBLIOTECA NACIONAL (**openingstijden**)
LEES- EN KRANTENZAAL: maandag t/m vrijdag vanaf 07.30 uur.
UITLENING AFDELING: maandag, woensdag en vrijdag 09.00-11.55 / 13.30-20.00 uur; dinsdag en donderdag van 13.30-17.30 uur (s morgens gesloten).

FILIAAL SAN NICOLAS: openingstijden maandag t/m vrijdag van 09.00-12.00 / 13.30-17.00 uur; woensdagochtend gesloten, in de middaguren geopend van 12.30-19.00 uur, om 13.30 uur uitlenen van boeken; van maandag t/m vrijdag van 08.00-12.00/13.00-17.00 uur studiezaal open voor publiek

BIBLIOTHEEK CENTRO DI BARRIO DAKOTA (**openingstijden**): dinsdag van 16.00-20.00 uur en vrijdag van 17.00-19.00 uur.

SHASA (Stichting Hulp aan Slechthorenden Aruba), Engelandstraat (Lionsgebouw t/o Eagleclub), is dagelijks geopend van 08.30-12.00/13.00-16.30 uur.

*****

TELEARUBA
ZATERDAG: 18.00 Style with Elsa Klensch; 18.30 Solid Gold; 19.30 Big story; 20.00 Telenoticias; 20.30 Miami Vice: «Little Miss Dangerous»; 21.15 Estreno: «Troyan Horse»; 22.40 CNN international hour; 23.30 Sluiting.

ZONDAG: 17.00 Afrika, een ander continent; 17.55 Quiz «13»; 18.50 Health week from CNN; 19.05 This week in Japan from CNN; 19.30 Showtime; 20.30 Tele-Resumen; 21.00 Quo Vadis; 22.15 CNN international news; 22.45 Santo Domingo invita; 23.30 Sluiting.

MAANDAG: 13.00-15.00 Take two (live); 18.00 Starfleet; 18.30 Telenovela: «Rosa de la Calle»; 19.30 The world tomorrow: «Coping with stress»; 20.00 Telenoticias; 20.30 Harold sportshow; 21.00 CNN international hour; 22.00 Dynasty; 23.00 Showbiz today; 23.30 Sluiting.

*****

KERKDIENSTEN
BRAZIL: zon.: 09.00 en 19.00 uur.
DAKOTA: zat.: 19.00 uur; zon.: 08.00 en 19.00 uur.
EMANUELKAPEL: zat.: 19.00 uur.
NOORD: zat.: 19.00 uur; zon.: 07.30 en 18.00 uur.
ORANJESTAD: zat.: 19.00 uur; zon.: 06.30, 10.00 en 19.00 uur.
PARADERA: zat.: 19.00 uur; zon.: 10.00 en 18.30 uur.
POS CHIQUITO: zon.: 08.00 uur
SAN NICOLAS: zon.: 08.30 en 18.30 uur.
SANTA CRUZ: zat.: 19.00 uur; zon.: 06.30, 09.00 en 18.30 uur.
SAVANETA: zat.: 19.00 uur; zon.: 17.30 uur.
TANKI LEENDERT: zon.: 09.00 uur.

*****

PROTESTANTSE KERKDIENSTEN
PIEDRA PLAT: 10.30 uur ds Hessen (zondagsschool in het Jeugdcentrum).
SAN NICOLAS: 09.00 uur ds Hessen (zondagsschool op dezelfde tijd).
ORANJESTAD: 10.00 uur ds A. van den Doel (crèche en zondagsschool).
SEROE COLORADO: 08.30 uur ds A. van den Doel.

*****

KAPEL MARINIERSKAZERNE SAVANETA: 10.00 uur oecumenische dienst. Voorgangers zijn vloot- aalmoezenier F.Kok en vloot- predikant J.G.Feenstra.

*****

DE NIEUWE APOSTOLOSCHE KERK (Schubertstraat 12): zondagmorgen 09.30 uur kerkdienst.

*****

BIOSCOPEN
BOULEVARD THEATER
I: 20.15 uur *Friday The 13th VI* (18 jr.); 24.00 uur *Girls are for loving* (18 jr.).
II: 20.45 uur *Friday The 13th VI* (18 jr.).
DRIVE-IN: 20.30 & 24.00 uur *Psicosis III* (18 jr.).

*****

BOTICA'S (**nachtdienst**)
Pabao brug: National, tel.: 26244.
Pariba brug: San Nicolas, tel.: 45712.

*****

WACHTREGELING DOKTOREN
Oranjestad, Madiki, Tanki Flip, Noord, Tanki Leendert, Paradera en Sta. Cruz: dokter A.Ridderstap, Sta. Cruz 362, tel.: 28017.
Pos Chiquito, Savaneta en San Nicolas: dokter K.Vieira, via Centro Medico San Nicolas, tel.: 48833.

*****

WIT GELE KRUIS: Oranjestad: tel.: 23168; Noord: tel.: 23425; Santa Cruz en Paradera: tel.: 28288/25543; Savaneta en Brazil: tel.: 47020/48301; San Nicolas: tel.: 45906; Dakota: tel.: 29008 (wijkgebouw), 24444 (kantoor).
(voor brandgevallen, ongelukken of een of ander ongeluk gelieve Alarmcentrale op te bellen, tel.: 115)

*****

DIVERSEN
FLIGHT INFORMATION CENTER: dagelijks geopend van 07.00-20.00 uur; na 20.00 uur informaties via verkeerstoren.

ESSO SERVICE CENTER (Oranjestad): **24.00 uur per dag geopend** (alleen gesloten van zondag 20.00 uur tot maandagmorgen 07.00 uur).

DOKTER HORACIO ODUBER HOSPITAAL (tel.: 24300): bezoekuren 15.00-15.45 /18.30-19.30 uur.

ALLIANCE FRANÇAISE D'ARUBA: iedere maandag van 19.30-20.30 uur cursus voor gevorderden en van 20.30-21.30 uur Franse literatuur; dinsdag van 20.00-21.00 uur conversatielessen; woensdag van 19.00-20.00 uur cursus voor beginners - Colegio Arubano, lokaal 61 / 62.

STICHTING ARUBAANS CARNAVAL (SAC): 21.00-03.00 uur verkiezing jeugdprins en -pancho - Club Caiquetio.

*****

ZONDAG
BIOSCOPEN
BOULEVARD THEATER
I: 20.15 uur *Friday The 13th VI* (18 jr.).
II: 18.00 uur *Ghost Busters* (alle leeft.); 20.45 uur *Friday The 13th VI* (18 jr.).
DRIVE-IN: 21.00 uur *Psicosis III* (18 jr.).

*****

DIVERSEN
STICHTING ARUBAANS CARNAVAL (SAC): 16.00 uur verkiezing carnavals- koningin Savaneta - Heilig Hart College.

SPORT
BASEBALL
(Kibaima Ballpark)
10.00 uur Amstel Doves vs Nevada; 12.00 uur Coca Cola/Burger King vs Hooiberg Rebels; 14.00 uur WRH Stars vs La Confianza; 16.00 uur KAS vs AWB -.
(Aruba Video Center-terrein)
10.00 uur The Rasing vs Tremont Tigers; 12.00 uur Caribe vs Buena Vista Stars; 14.00 uur Plymouth / Coca Cola vs Heidelberg.

VOETBAL
(Copa Noord)
15.00 uur Bubali II vs Dep. Nacional; 16.30 uur Bubali I vs Jong Aruba - Sportcentrum Noord.

*****

ORANJESTAD — Minister Watty Vos, die thans ook Volksgezondheid onder zich heeft, bracht gisteren een kennismakings- bezoek aan de Sociale Psychiatrische dienst aan de Emanstraat.

De minister (2e van rechts) was in gezelschap van drs. M. Boekhoudt (2e van links), een Arubaanse psycholoog die woonachtig is in Nederland, en vergaderde met de heren Tuyo Werleman, Alfred Oduber en Raul Wild van voornoemde dienst.

Op 24 januari themadag over alcohol-problematiek en mini halfway-house

Binnenkort begin aan opvang van ernstige alcohol-verslaafden

ORANJESTAD — Het ziet er naar uit dat de plannen van de Stichting Bestrijding Alcohol Misbruik op Aruba (SBAM-A) voor een adequate opvang van ernstige alcoholverslaafden, binnenkort gerealiseerd zullen worden. Er zijn fondsen beschikbaar gekomen voor het opzetten en functioneren van een mini-halfway- house. Op zaterdag 24 januari organiseert de stichting een themadag met als doel een open discussie omtrent de alcohol- problematiek op Aruba en de rol van het mini-halfway- house in deze.

De stichting is al tientallen jaren bezig om een adequate opvang van de ernstige alcoholverslaafden te realiseren. In oktober 1985 heeft het stichtingsbestuur het project- dossier Halfwayhouse alcohol- verslaafden ingediend bij het Bestuurscollege. Toentertijd werd het aantal mensen met alcoholproblemen geschat op drieduizend, van wie tweehonderd ernstig verslaagden. In 1984 is deze groep, door het ontbreken van geschikte opvang groter geworden, waarbij vooral opviel dat ook jongeren en vrouwen met verslavings- problemen te kampen hebben.

De druk op het Dr. Horacio Oduber hospitaal was toegenomen en het stichtings- bestuur zocht naar een alternatief voor het project halfway-house. Dit werd het zogenaamde mini-halfway- house. Pas vorig jaar

Belangrijk is dat er een therapeutische gemeenschap in het mini-halfway- house gecreëerd wordt, waarbij de gedachte van het stichtings- bestuur gaat naar het inschakelen van part-time deskundigen op het gebied van gezins- therapie, relatie- therapie, arbeids- therapie, specifieke groeps- behandeling, gedragstherapie en dergelijken. Huishoudelijk personeel wordt niet aangetrokken omdat de huishoudelijke taken een onderdeel van het therapeutisch programma zijn er fondsen beschikbaar gekomen voor het opzetten en functioneren van dit huis, dat gevestigd zal worden in het stichtings- gebouw aan de Patiastraat te Dakota.

Het mini-halfway- house zal dienen als tijdelijke opvang van ernstige alcohol- verslaafden (alleen mannen), die na lichamelijke screening en behandeling in het Dr. Horacio Oduber hospitaal, langdurige begeleiding nodig hebben. Er is in het huis plaats voor zes tot acht patiënten. Het geheel zal onder leiding staan van een verpleegkundige-B, bijgestaan door twee hulpverpleegkundigen. Een particulier zal zorgen voor de administratie / receptie. Het programma, dat aangeboden wordt, zal gestalte moeten krijgen in een samenwerkings- verband met de verschillende ondersteunende systemen uit de maatschappij, zoals Alcoholics Anonymous, de SPD, politie, Reclassering, maatschappelijke zorg, huisartsen en het Dr. Horacio Oduber hospitaal.

mu zullen vormen.

THEMADAG

De themadag op 24 januari wordt om kwart over tien in het auditorium van het Dr. Horacio Oduber hospitaal ingeluid met een welkomstwoord door de minister van Volksgezondheid. Hierna zullen als sprekers optreden: zuster L. Ecury over «Historie Stichting Bestrijding Alcohol Misbruik Aruba», dr. O. Wever over «Doel en historie mini-halfway- house», dokter E. Weststrate over «Rol van de huisarts bij de behandeling van alcohol- verslaafden» en de heer R. Scholten over «Rol van Alcoholics Anonymous» in onze gemeenschap.

Na de koffiepauze volgen nog toespraken door: zuster P. Tromp over «Verpleging alcohol- verslaafden», mevrouw J. Coronel over «Rol van de Reclassering bij alcohol- problematiek» en de heer E. Dania over «Politie en alcoholarrestanten». Het programma vermeldt nog — van half twee tot half drie — discussie in groepen onder leiding dr. R. Martis, drs. M. Boekhoudt en de heer T. Werleman, gevolgd van half drie tot half vier met een plenaire zitting als sluitstuk.

Staten-delegatie ook present

Veel belangstelling voor Nieuwjaarsreceptie Arubahuis

ORANJESTAD — De tien man sterke Arubaanse Staten- delegatie — momenteel in Nederland in het kader van het parlementair contactplan — was deze week op de Nieuwjaars- receptie van koningin Beatrix en prins Claus in het paleis op de Dam in Amsterdam en op een gezellige en druk bezochte ontvangst in het Arubahuis, aangeboden door gevolmachtigde minister van Aruba, John Merryweather. Aldus een bericht van het Arubahuis.

De belangstelling voor de receptie (met Arubaanse live- muziek) van de gevolmachtigde minister was zeer groot. Vele Nederlandse politie, hoogwaardigheids- bekleders, hoofden van grote bedrijven en anderen, trotseerden de felle koude (-20 graden onder nul) om de gevolmachtigde minister en de Statenleden de hand te schudden. Ook van internationale zijde werd de kans gretig waargenomen om nader kennis te maken met het kabinet van de gevolmachtigde minister van Aruba. Zo vaardigde Spanje zijn ambassadeur in Nederland, F. Schwartz, af, terwijl O. von der Gablentz, ambassadeur in Nederland voor de Bondsrepubliek, eveneens behoorde tot de ongeveer honderd gasten. Ditzelfde gold uiteraard ook voor mr. G.T. Hernandez, de gevolmachtigde minister van de Nederlandse Antillen in Nederland.

Het bezoek van de Arubaanse Staten- delegatie, die wordt vergezeld van een Nederlands Antilliaanse vertegenwoordiging, vindt plaats in het kader van het parlementair contactplan. Het gezelschap is al vanaf de 12e januari in Nederland en blijft tot en met 23 januari. Het overvolle programma voorziet onder meer in diverse besprekingen met Nederlandse overheids- vertegenwoordigers in de gebouwen van de Eerste en Tweede Kamer. Voorts ontvangt de Nederlandse minister voor Nederlands Antilliaanse en Arubaanse Zaken, drs. J. de Koning, de delegatie en is de koningin dinsdag 20 januari gastvrouwe van de beide delegaties. Na het vaststellen van de formele slotverklaring op vrijdag 23 januari volgt nog een afscheids- diner, aangeboden door de voorzitters van het Nederlandse parlement.

Partijraad PPA bijeen

Nisbet is meerderheid kwijt

ORANJESTAD — Ten huize van de ex-penningmeester Juancho Lampe werd gisteravond een partijraads- vergadering van de PPA gehouden om de situatie van de partij te evalueren. Van de 32 leden, die de partijraad telt, waren er achttien aanwezig, hetgeen betekent, met Statenlid Werleman erbij, dat in de PPA- partijraad voorzitter Benny Nisbet zijn meerderheid is kwijtgeraakt.

Onder de gisteravond aanwezige partijraadsleden waren ook leden die destijds de schorsingsbrief van de Statenleden Werleman en Jansen mede hadden ondertekend, omdat zij niet voldoende op de hoogte waren van wat er gaande was. Voorzitter Nisbet, die wel aanvoelt dat hij langzaam maar zeker steeds meer terrein verliest, zou inmiddels drie vrouwen van het damescomité in de partijraad hebben benoemd, hetgeen in de huidige crisis- situatie van de PPA niet aanvaardbaar wordt geacht. Duidelijk bleek dat de groep, die thans de meerderheid heeft, dit besluit van de voorzitter en eventuele andere besluiten ter beoordeling aan de rechter zal voorleggen.

De groep heeft nu van voorzitter Nisbet geëist dat hij zonder uitstel een vergadering van de partijraad bijeenroept om orde op zaken te stellen, hetgeen onder meer zal inhouden het afzetten van voorzitter Nisbet en hem te royeren als lid van de PPA, welke partij hij door zijn optreden zeer veel schade heeft toegebracht. De verwachtingen zijn dat wanneer Statenlid Eddy Werleman uit Nederland terugkeert, deze het voorzitterschap van de partij op zich zal nemen.

PPA- voorzitter Nisbet was vanmorgen niet voor commentaar bereikbaar.

Berlinski nog niet terug

ORANJESTAD — Ondanks recente berichten dat ex-minister dr. Lenny Berlinski begin deze maand naar Aruba zou terugkeren, ziet het er niet naar uit dat dit spoedig het geval zal zijn. Volgende week zal de overheid een beslissing moeten nemen om een chirurg aan te trekken voor de duur van een jaar, zodat voldoende chirurgen op Aruba aanwezig zijn. Er zouden enige kandidaten zijn, die op Aruba willen komen werken.

ARUBAANS COMMMENTAAR

Luisteren naar AHATA

ALS DE HOTELMENSEN van ons eiland rapporteren over wat er moet gebeuren om deze voor Aruba zo belangrijke economische levensader gezond te houden, dan is het zaak dat zo'n rapport goed bekeken wordt. In de eerste plaats natuurlijk door de overheid, maar ook door vakbonden en de bevolking in het algemeen. De AHATA heeft in deze week aan de regering overhandigde rapport een aantal zakens gesignaleerd en punten opgesomd voor noodzakelijke wetgeving en actie door de overheid. De hotelmensen hebben hun werk grondig gedaan. Zij hebben er een aantal deskundigen bijgehaald en berekeningen en ramingen gemaakt over de stand van zaken in de hotels en onze positie in de concurrentie met andere toeristische bestemmingen. Zij zijn terecht bang dat Aruba zich uit de markt prijst en maken zich zorgen over de hoge kosten, die door de nieuwe maatregelen van de overheid het kostenpeil — ook voor het toerisme — verhogen. Met ons zeer hoge prijspeil van water, en electriciteit, onze hoge lonen en sociale voorzieningen, hoge belastingen en andere kosten, zaten we al bij de duurste groep. Met de recente maatregelen zijn we ook Barbados en andere duurdere bestemmingen voorbijgestreefd. Daarbij komt dat de incasso van de casino en kamerbelasting en de incasso van de waterrekeningen niet efficiënt wordt uitgevoerd. Als gevolg komt de overheid weer geld tekort en komt dan maar weer met tariefsverhogingen, of systeemveranderingen, die niet nodig zouden zijn als alles goed gecontroleerd en geïnd zou worden.

DE AANBEVELINGEN, DIE door AHATA gedaan worden, moeten daarom alle aandacht krijgen. Hier zijn de mensen aan het woord die dagelijks in contact staan met de markt, met de buitenwereld waar ons toeristisch product verkocht moet worden, elke dag opnieuw. Als er straks weer een tegenvallend off-season komt, dan kan de overheid niet meer zeggen dat er niet gewaarschuwd is. Laten we hopen dat de boodschap verstaan is en dat dit AHATA- rapport grondig met de AHATA wordt doorgepraat en onze overheid dan de knopen doorhakt en zoveel mogelijk van de gedane aanbevelingen overneemt en uitvoert.

De meest urgente zaken zijn direct en zonder uitstel uitvoerbaar. Dit zijn: het overbrengen van de casino- en kamerbelasting naar de Belasting Inspectie, zodat goed gecontroleerd kan worden wie wel en wie niet juist aangifte doet. Er zit namelijk een flink gat tussen wat volgens AHATA geïnd moet worden en wat werkelijk binnenkomt. De inning moet ook verbeterd worden. Het moet niet mogelijk zijn dat er hotels zijn, die hun water niet betalen of de ingehouden loonbelasting niet afdragen. Simpele controles en invordering zijn daarvoor nodig. De overheid zal de moed moeten hebben om mensen, die niet voor hun taak berekend blijken te zijn, over te plaatsen en te vervangen door personen, die leiding kunnen geven aan hun personeel, en zorgen dat de zaken op tijd gebeuren.

ER ZIJN OOK een paar voorstellen bij die betrekking hebben op de sociale wetgeving. Voorgesteld wordt onder andere om de ontslagwetgeving nu snel af te schaffen. Door deze wet wordt een overdreven absentisme van 20% in de hand gewerkt. Op dit punt is natuurlijk overleg met de vakbonden noodzakelijk. Het is daarom zaak dat de SER nu snel opgericht wordt, zodat deze delicate zaken in goed overleg tot een oplossing kunnen komen. De werknemers zijn ook niet gebaat bij een ontslag, die alleen maar tot gevolg heeft dat de motivatie niet optimaal is, omdat de werkgever geen sanctie- mogelijkheden heeft. Het resultaat is dat er minder mensen een baan hebben, dan zonder die wet. Want als er geen ontslagwet zou zijn, zullen werkgevers eerder extra mensen aannemen en ook tijdelijk mensen aanstellen voor drukke periodes.

NU KIJKT IEDEREEN wel uit en houdt het bestaan op een minimum. Ontslagen tegenhouden kan een ontslagwet toch niet. Als het een bedrijf slecht gaat, moeten er mensen uit, want anders dreigt er faillissement. Ontslagvergunning wordt dan ook zelden geweigerd, maar dat is geen reden om deze wet te handhaven. Er moet doorstroming kunnen zijn. Mensen, die hun best gedaan hebben om zich voor te bereiden op een betere functie, moeten de plaats in kunnen nemen van anderen, die maar matig gemotiveerd zijn om iets te leren of er de kantjes af proberen te lopen.

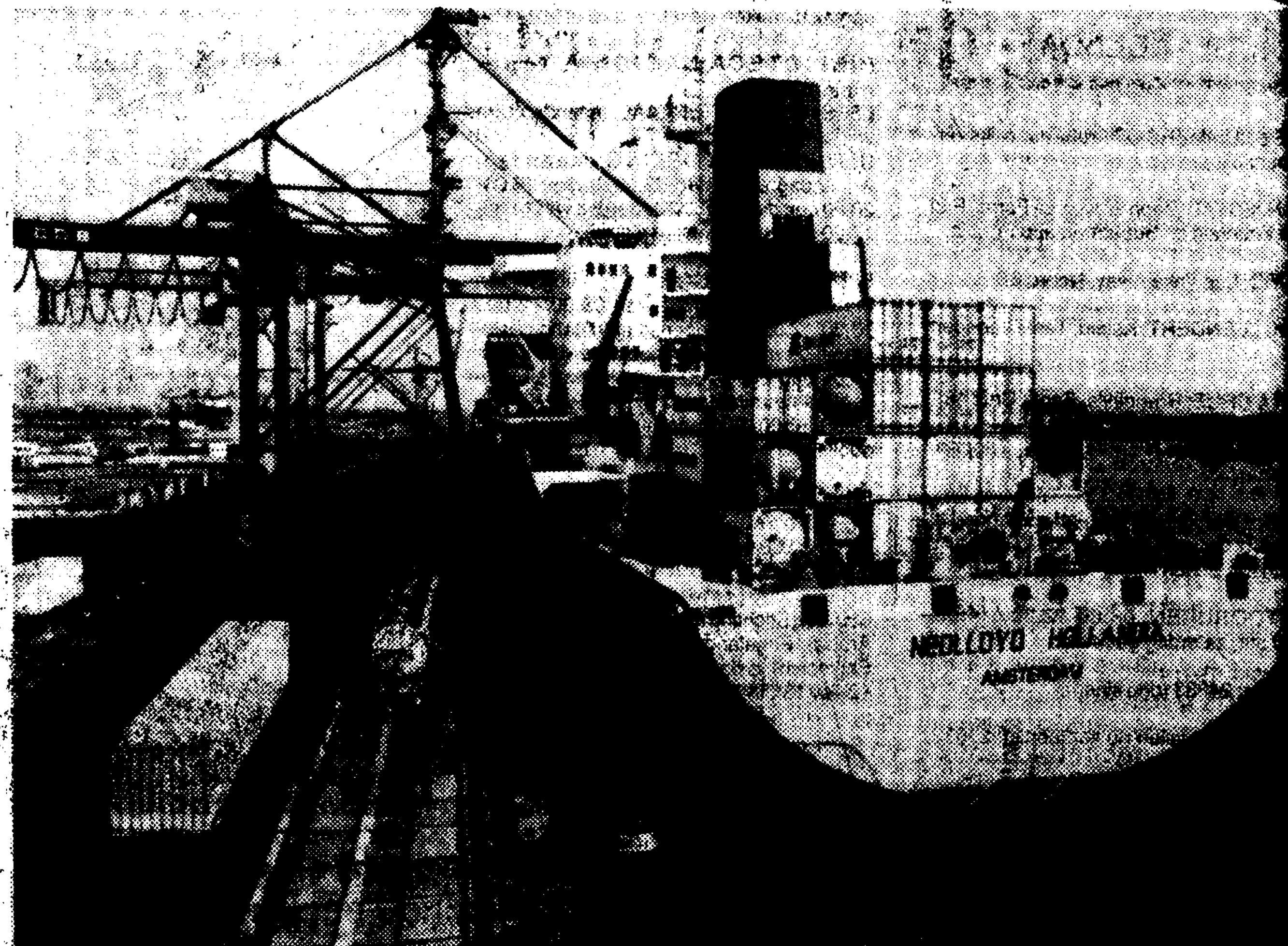
DE PROBLEMEN MET de watersport free-for-all, de overlast bij het jaarlijkse kamperen op de stranden en andere misstanden vereisen ook onmiddellijk aandacht. Ook de plannen voor slotmachines in de vertrekhal verdienen snelle studie en uitvoering, als tenminste blijkt dat het Aruba inderdaad 750.000 florin of meer per jaar op kan brengen. De golfcourse moet er komen, maar als we goed geïnformeerd zijn, is de regering daar bijna voor klaar. Privatisering van WEB, delen van DOW en TeleAruba verdienen ook overweging. Er is echt niet zoveel meer te bouwen voor de overheid, dus een duur eigen architectenbureau lijkt overbodig. Zo zijn er veel meer zaken die beter naar de particuliere sector kunnen worden gebracht.

DE OPMERKINGEN OVER onze luchthaven zijn ook zeer op zijn plaats. Wij betwijfelen met AHATA of een eigen Air Aruba, anders dan voor afhandelingsdiensten, een haalbare kaart is voor ons eiland. Voorlopig zou dit plan maar beter de ijskast in kunnen. Alle attentie kan dan gericht worden op de service van de luchthaven. We moeten kunnen garanderen dat vluchten op tijd vertrekken. We zullen ook onze regels voor de afhandeling van toeristen eens nader moeten bekijken. Een emigratiecontrole bij aankomst is natuurlijk noodzakelijk. Maar waarom niet het Amerikaanse systeem ingevoerd, met een kaartje dat in het paspoort geniet wordt en bij het vertrek er door de airline uitgehaald wordt en afgegeven wordt aan de emigratie. De hele poespas van emigratie bij vertrek kan dan opgeheven worden en iedereen kan zo door naar de vertrekhal.

Wij hopen van harte dat er allerwege naar AHATA geluisterd zal worden. Het is ons oor naar de buitenwereld en als we daar geen gehoor aan geven, kan ons dat nog wel eens flink opbreken.

CAROL VIERT TWEEDE LUSTRUM

TIEN JAAR GELEDEN - op 15 december 1976 vertrok het eerste Carolschip van Europa naar het Caribisch gebied en Midden Amerika. Hiermee kwam een nieuwe containerdienst op gang welke in de eerste tien jaar van zijn bestaan heeft bewezen zowel voor de verladers als voor de rederijen een succes te zijn.

Vooraf werd door verschillende maatschappijen t.w. CGM in Parijs, Hapag Lloyd in Hamburg, Harrison Line in Liverpool en Nedlloyd in Rotterdam een drie jaar durende studie gemaakt om de eerste, volledig gecontaineriseerde, rechtstreekse dienst tussen Europa, het Caribisch gebied en Centraal Amerika op te zetten.

Vijf identieke schepen: de "Author", "Caraibe", "Caribia Express", "Nedlloyd Hollandia" en "Sierra Express" zijn vanaf het begin van de dienst ingezet.

Coördinerende kantoren in Londen en Miami zijn verantwoordelijk voor een efficiënte uitvoering van de dienst en voor handhaving van het strakke reisschema.

Er zijn aansluitingen voor maximaal 120 geïntegreerde vriescontainers met het z.g. CONAIR systeem, voor lading die bij temperaturen tussen B.053 15 graden en B.054 22 graden Celsius moet worden vervoerd.

Ook wordt er gebruik gemaakt van geventileerde containers, voornamelijk voor het vervoer van koffie en cacao.

... jaar van haar bestaan meer dan 7.5 miljoen vrachtton aan lading vervoerd.

In hun eerste decennium hebben ze voorzien in de behoeften van zowel exporteur, importeur en de consument.

De op Aruba en Curaçao gevestigde agenten zijn erg tevreden met het vertrouwen dat zij van scheepvaartmaatschappijen en klanten hebben mogen genieten.

Oud-kampioen Dries van Wijhe werd nu tweede

Hilbert van der Duim werd Nederlands marathon-kampioen op natuurijs

EERNEWOUDE — Hilbert van der Duim is nu ook Nederlands kampioen op natuurijs. De Friese ex-wereldkampioen allround, die op het kunstijs zeven keer nationaal kampioen op de grote meerkamp werd, won vrijdagmiddag in de eigen provincie het Nederlands marathon- kampioenschap op natuurijs. Na 100 kilometer versloeg Van de Duim zijn tien vluchtmakkers. De onttroonde kampioen Dries van Wijhe werd tweede. Yep Kramer, net als Van der Duim een voormalig langebaanschaatser en kernploeglid, bezette de derde plaats. Van der Duim werd de vierde kampioen van Nederland op de 100 kilometer. In 1979 won Henk Portengen, in 1985 was de titel voor Henri Ruitenberg en vorig jaar ging de eer naar Van Wijhe.

De nationale titel bij de veteranen ging naar de Fries Jan van der Meulen. Hij versloeg in de eindsprint na 78 kilometers koers zijn provinciegenoot Piet de Boer. De derde plaats ging naar Jan Visser uit Hoogkarspel, de kampioen van vorig jaar.

Lilian van Tol uit Nes aan de Amstel heeft in Eernewoude Ingrid Paul onttroond als Nederlands marathonkampioene op natuurijs. Van Tol won de wedstrijd in het Friese plaatsje over 52 kilometer, door in de eindsprint de licht afgescheiden Paul en Erna Uitham te verslaan.

Van der Duim

Elfstedentocht of geen Elfstedentocht het schaatsseizoen kan voor Friesland niet meer kapot. Waarschijnlijk een kleine week, afhankelijk van de ontwikkelingen van het weer, zorgde Hilbert van der Duim voor een hoogtepunt van het Marathon-seizoen. De houder van het wereldrecordduur, in het verleden meer dan eens slachtoffer van zijn dadendrang, werd op de plassen bij Eernewoude Nederlands kampioen op natuurijs. Ze zege kreeg meer achtergrond, doordat Dries van Wijhe, de winnaar van vorig jaar en beter geschoold op het natuurijs dan de klassementsvedette, in de eindsprint tekort kwam tegen de rijder uit Heerenveen en tweede werd.

Van der Duim bewees te hebben geleerd van zijn tactische blunders bij eerdere tochten. Vorig jaar in Giethoorn was de vroegere allroundwereldkampioen een van de sterkste kilometervreters. Doordat hij veel te vroeg wegreed van zijn belagers, eindigde de koude onderneming in een teleurstelling. Voor eigen publiek in Eernewoude was Van der Duim opnieuw nadrukkelijk aanwezig, maar wachtte tot de finish in zicht was. Enkele trainingsritten, eerder deze week, hadden hem geleerd dat hij op het laatste rechte eind geholpen zou worden door de wind. Toen de kopgroep van elf rijders tot enkele honderden meters voor het einde intact bleef, greep de Fries zijn kans. 'Slimme Dries' en Van der Duims vriend en streekgenoot Yep Kramer leken mee te kunnen, maar kwamen net iets te kort.

Door de harde windkreeg de tocht over honderd kilometer een logisch verloop. Het peloton bleef het grootste deel van die 100 kilometer intact. De pogingen van Teun Busser, Fokko Veen, Edward Hagen en Andy van der Pauw na veertig kilometer de groep voor te blijven, was op voorhand vruchteloos. Jan Eise Kromkamp en Wim Vos, die later een gevoelige klap tegen zijn tanden kreeg, mochten enige tijd voorop schaatsen. Maar toen het beslissende stadium aanbrak, lieten de favorieten zich nadrukkelijk zien.

Vier ronden voor het einde reden Kramer, Van der Duim en Van Wijhe weg. Zij kregen gezelschap van Niesten, Klein, Ruitenberg (de kampioen van twee jaar geleden), Vos, Van der Molen en de sterke B-rijder Hagen. Ook de wielrennerschaatser Gert Jacobs en Frits Schalij voegden zich bij de sterksten. Opvallende afwezige in de kopgroep was Richard van Kempen, de heerser in de reeks kunstijsmarathons om de KNSB-beker.

Van der Duim profiteerde van de afwezigheid van de snelle sprinter Van Kempen, die op het in goede staat verkerende natuurijs vrij gemakkelijk meereed. Hij keek achterom, zette aan voor de sprint en behaalde zijn tweede marathonoverwinning van dit seizoen.

... Hilbert van der Duim (midden links) en Dries Wijhe (midden rechts) regeren op dit moment het marathonschaatsen ...

Hockey in New Delhi:

Rusland door Spanje met 3-2 verslagen

NEW DELHI — De Sovjetunie, tevoren als een van de favorieten gezien voor het zevenlanden-toernooi in New Delhi, verloor woensdag voor de tweede keer. Na Nederland was ditmaal Spanje te sterk: 3-2.

Bij rust was het al 2-0 voor Spanje. De Russen slaagden er in de achterstand in te lopen, maar Cobos bracht de winst negen minuten voor tijd toch bij Spanje.

Eerder op de dag boekte Kenia zijn eerste zege. Polen werd met 3-2 verslagen. Halverwege de strijd stonden de Polen nog met 2-0 voor. Omondi scoorde echter in de tweede helft driemaal vanuit een strafbal. Voor de Polen scoorden Jarozewski en Hensler (strafbal).

Bij de Spanjaarden was de gevaarlijke Elscude tweemaal succesvol. Eenmaal uit een strafbal en eenmaal uit een strafcorner. De Rus Depoetatov scoorde tweemaal uit een strafcorner.

3-1 in Athene:

Griekenland wint EK-duel van Cyprus

ATHENE — Griekenland heeft woensdag Cyprus met 3-1 verslagen in groep 5 van de kwalificatie voor het Europees kampioenschap.

Doelpunten waren in de eerste helft niet te zien. Pas in de 53e minuut wist Anastopoulos de score voor de Grieken te openen. Maar nog geen zeven minuten later kwam Cyprus via Saavas weer langszij: 1-1. Daarna stelden de Grieken in vier minuten tijd orde op zaken. Bonovas (63e) en weer Anastopoulos (66e) gaven de score voor een 30.000 toeschouwers alsnog een redelijk aanzien. De Oostenrijkse scheidsrechter Coll kon zijn kaarten in zijn pak houden.

De eerst volgende wedstrijd in groep 5 is op 8 februari. Dan ontmoet Cyprus thuis Hongarije. Nederland speelt op 25 maart thuis tegen de Grieken, die thans de leiding hebben in de poule.

De stand is nu:

1. Griekenland	4-6	(10-6)
2. Nederland	3-5	(3-0)
3. Polen	2-3	(2-1)
4. Hongarije	2-0	(1-3)
5. Cyprus	3-0	(3-9)

Schots voetbal krijgt dit seizoen meer publiek

GLASGOW — De aantallen toeschouwers bij het Schotse voetbal zijn in de eerste helft van het lopende seizoen met bijna veertig procent gestegen. Ten opzichte van het vorig voetbal jaar kwamen er 330.000 kijkers meer bij de wedstrijden in de drie divisies, die 38 clubs omvatten.

De stijging, die zich zes jaar geleden heeft ingezet, kan voor een deel verklaard worden door de uitbreiding van de hoogste klasse. De eredivisie werd van tien op twaalf clubs gebracht, waardoor de grote publiekstrekkers Rangers en Celtic vaker bij de kleinere clubs op bezoek komen.

Het beste gemiddelde, 34.000 kijkers per thuiswedstrijd, haalt Glasgow Rangers, dat volop meedraait in de strijd om de titel, die dit jaar geen aangelegenheid van twee of drie, maar van vijf clubs is. De stijging van de toeschouwersaantallen in het Ibrox-park is begonnen met de komst van Graeme Souness als speler-manager. Souness investeerde ruim acht miljoen gulden en versterkte Rangers met vier spelers uit de Engelse League.

Trainer Sporting werd ontslagen

LISSABON — Trainer Manuel Jose, die Peter Houtman van FC Groningen naar Lissabon heeft gehaald, is op staande voet ontslagen.

Het bestuur van Sporting, dat in de hoogste afdeling van het Portugese voetbal zeven punten achter staat op de top-drie, heeft jeugdtrainer Marinho aangewezen als voorlopige opvolger van Jose.

Het bestuur zal op zoek gaan naar een geschiktere vervanger van Jose. Kandidaten werden er niet genoemd. In zijn tweede jaar bij Sporting, dat stadgenoot Benfica als lijstaanvoerder moet dulden, heeft Manuel Jose voortdurend kritiek gehad. De onvrede uitte zich in de roep om ontslag, toen Sporting 0-0 speelde tegen het laag geklasseerde Rio Ave. In dit duel debuteerde Houtman als linkerspits.

Navratilova en Becker: een dubbel-paar apart!

MELBOURNE — De Amerikaanse tennisster Martina Navratilova heeft in Melbourne, waar ze zich voorbereidt op de open Australische kampioenschappen, bevestigd dat ze dit seizoen een dubbel wil vormen met de Westduitser Boris Becker. De eerste gelegenheid voor dit 'super-koppel' zou de internationale Franse titelstrijd zijn op Roland Garros. Ook de andere grandslamtoernooien, Wimbledon en Flushing Meadow, komen in aanmerking. In Melbourne is niet voldoende baancapaciteit om een gemengd dubbelspel af te werken.

"Het was een idee van mijn vriendin Judy Nelson", verklaarde Navratilova de plannen met Becker. "We hebben er al bij de open Amerikaanse over gepraat. Ik verheug me op ons samenspel."

Becker zelf heeft altijd nogal afwijzend tegenover het gemengd dubbel gestaan. "Ik haal niet graag vol uit als ik met vrouwen speel", was zijn commentaar. Maar hij zei ook, dat als het plan doorgaat, hij slechts aan de zijde van Navratilova of Steffi Graf de baan wil betreden.

SENTRO DEPORTIVO KORSOU (zwembad)
geopend van 09.00-12.00/14.00-17.00 uur; dinsdag- en donderdagmorgen gesloten.

BOWLEN
Damacor Bowling Club (Chuchubiweg)
openingstijden: maandag t/m donderdag van 17.00- 02.00 uur; vrijdag en zaterdag van 16.00 uur tot na 02.00 uur; zondag vanaf 13.00 uur.

.....

BOKSEN/PANAMA CITY — De Nederlandse profbokser Alex Blanchard staat als eerste **geplaatst op de uitdagerslijst van de wereldboksbond (WBA) in het halfzwaargewicht.**

Spaanse selectie kent één debutant

Weinig belangstelling in Barcelona voor interland tussen Oranje en Spanje

BARCELONA — De belangstelling in Catalonië voor de vriendschappelijke interlandwedstrijd Spanje - Nederland, die woensdag in Barcelona wordt gespeeld, is aan de matige kant. De voorzitter van de Catalaanse bond, Antonio Guasch, verwacht, dat eenderde van de 120.000 zitplaatsen in Nou Camp bezet zal zijn. Tienduizend van die 40.000 kaarten zijn gratis uitgereikt. De Catalaanse bond heeft de tweeduizend aangesloten clubs elk vijf toegangskaarten gegeven.

Guasch zegt de oorzaak te weten. Catalonië is nog nooit warm gelopen voor een wedstrijd van een vertegenwoordigend elftal van Spanje. Het laatste interlandduel in Barcelona, Spanje - Engeland, werd in maart 1980 gespeeld. Naast de politieke reden werken meer factoren tegen in de aanloop naar het duel Spanje - Oranje. Het is koud in Barcelona, waar sneeuw is gevallen. Het veld is echter nog uitstekend.

Het publiek bewaart een belangrijk deel van de koopkracht voor de aanschaf van de kaarten voor de naderende Europa-Cupduels van Barcelona. De Socios van Barcelona houden bovendien rekening met een kampioenschap van de eigen club. Bovendien worden de prestaties van Español, de tweede club uit de Catalaanse hoofdstad die momenteel de derde plaats bezet, met meer dan gewone belangstelling gevolgd. Guasch benadrukte de economische reden.

De kostprijs van de interland, zo'n 900.000 gulden (54 miljoen peseta's), zal moeilijk te effenen zijn. Uit de tv-rechten komt 17 miljoen peseta's binnen, de bordreclame levert 10,5 miljoen op. Uit de recette moet 27 miljoen komen. De toegangsprijzen zijn niet hoog, van 3,50 gulden voor een staanplaats tot 17,50 voor de duurste zitplaats. De Catalaanse bond had de wedstrijd al met al liever in een kleiner stadion laten spelen. Sabadell was mogelijk geweest, aldus voorzitter Guasch.

In de Spaanse kranten wordt wel aandacht besteed aan het duel. De gang van Gullit naar Milaan, de blessure van Europees topscorer Van Basten en de terugkeer van Rinus Michels ('Señor Marmol', meneer Marmer) naar Barcelona worden uitvoerig beschreven. Leo Beenhakker, coach van Real Madrid, is nog weinig aan het woord geweest. Hij ligt de hele week al in bed met een voedselvergiftiging, na een voor januari traditioneel etentje met de Real-selectie ter lediging van de boete-pot.

Spaanse selectie

Miguel Muñoz heeft Ramon Caldere en Andoni Goicoechea, die beiden in het wereldkampioenschap in Mexico vaste keus waren, weer opgenomen in de groep van zestien waaruit het elftal zal worden gekozen dat tegen Nederland uitkomt. Ze waren in de eerste helft van het Spaanse seizoen verdwenen uit de selectie door blessures. De Spaanse bondscoach heeft ook een debutant in zijn groep opgenomen, Julio Salinas van Atletico Madrid, tweede op de Spaanse lijst van topscorers.

In de groep van zestien is Beenhakkers Real Madrid, met zes spelers, het sterkst vertegenwoordigd, hoewel middenvelder Ricardo Gallego niet gekozen werd. Lijstaanvoerder Barcelona levert vier man voor de selectie.

De Spaanse zestien bestaan uit:

Doel: Andoni Zubizarreta (Barcelona) en Juan Ablanedo (Gijon);

Verdediging: Miguel Chendo, Jose Camacho en Manuel Sanchis (Real Madrid), Juan Arteche (Atletico Madrid) en Andoni Goicoechea (Athletic Bilbao);

Middenveld: Ramon Caldere, Victor Muñoz en Julio Alberto (Barcelona), Michel Gonzales en Rafael Gordillo (Real Madrid) en Juaquin Alonso (Gijon);

Aanval: Emilio Butragueno (Real Madrid), Julio Salinas (Atletico Madrid) en Ramon Vasquez (Sevilla).

Het zevenlanden hockey-toernooi in New Delhi

Nederland na winst op Kenia nu alleen aan de leiding

NEW DELHI — De Indiase winter had vrijdag een verrassing in petto. De temperatuur kwam in New Delhi niet boven de negen graden uit en de neergutsende regen maakte het verblijf in het ruim uitgemeten National Stadium niet bepaald tot een pretje. De Nederlandse hockeyers voelden zich echter wel bij dit vaderlandse weertje in tegenstelling tot de Kenianen en Zuidkoreanen, die op het met plassen overdekte astroturf absoluut niet uit de voeten konden.

Nederland won het verplichte nummer tegen Kenia met 3-0 en Zuid-Korea, dat nog geen punt had afgestaan, ging hulpeloos met dezelfde cijfers tenonder tegen de slimme Spanjaarden, bij wie Ignacio Escude een hattrick scoorde. Daardoor kwam Nederland voor het eerst in dit toernooi om de Indira Ghandi Memorial Cup bovenaan de ranglijst te staan.

Oranje bewaarde onprettige herinneringen aan Kenia. Tijdens de Olympische Spelen van 1984 kon de ploeg in de laatste groepswedstrijd alsnog een plaats in de halve finales afdwingen door het Afrikaanse team tenminste met 6-0 te verslaan. Nederland bleef toen op de halve score steken, een uitslag, die nu opnieuw op het bord verscheen. Slechts twee Nederlandse spelers stonden in beide basisopstellingen tegen Kenia: Van Grimbergen en Van 't Hek. Wel een bewijs, dat er in een vrij korte periode heel wat is veranderd in de nationale selectie.

Voor de derde keer in dit toernooi had coach Hans Jorritsma zijn keus laten vallen op een debutant. Na Derk Vaal en Maurits Crucq was nu tweede doelman Egon Jesse aan de beurt. Hij deed het weinige werk, dat hij op te knappen kreeg, naar behoren. "Nee, zenuwachtig was ik niet", aldus Jesse, die evenals zijn voorgangers nu recht had op de traditionele debutanten-das, "voor mijn competitiewedstrijd van mijn club Amsterdam tegen Kampong was ik veel nerveuzer."

Voor het overige had Jorritsma de opstelling zoals die was tegen Spanje, ongemoeid gelaten. Drost was nog altijd niet fit en voor hem is het toernooi vermoedelijk voorbij. Ook conditie-trainer Wim de Lange was trouwens veelal door darmstoornissen geveld.

Nederland had nog geluk dat de regen pas vlak voor het duel met Kenia begon en aanvankelijk ook niet zo heftig was. In het begin van de eerste helft was het nog mogelijk om tot redelijke combinaties te komen. Zo deelde Van 't Hek in de zevende minuut een fraaie breedtepass uit aan Delissen. De HGC-er nam de bal met de backhand aan, ondernam een rush en liet doelman Omani kansloos (1-0). In de veertiende minuut had Van 't Hek wel moeten scoren. Hij schoot de bal echter uit een strafbal te onzuiver in, waardoor Omani kon wegwerken. De strafbal kwam voort uit de eerste Nederlandse strafcorner, die Bovenlander keihard insloeg. Doelman Omani zeg getroffen neer, maar ook lijnverdediger Akumu, die de van de stick van Omani afketsende bal keihard tegen zijn gezicht kreeg.

Twee minuten later werd het echter toch 2-0. Bij de tweede strafcorner stond aangever Parlevliet voor de rebound klaar om hoog in te pushen. Een derde strafcorner vlak voor rust vond geen genade in de ogen van de soms vreemd fluitende scheidsrechter Gromakov uit de Sovjetunie.

Wat de tweede helft te zien gaf had weinig met hockey meer te doen. De bal was in de steeds groter wordende plassen haast niet meer vooruit te krijgen. Het meenemen van de bal in een solo-actie was een vrijwel ondoenlijke zaak. Passes smoorden veelvuldig in het hemelwater en glijpartijen zouden de toeschouwers hebben kunnen vermaken als die er tenminste waren geweest, want het slechte weer en het feit, dat India tot zondag vrijaf heeft (dan wordt de slotwedstrijd tegen Nederland gespeeld) werkte niet bepaald uitnodigend, zodat de grauwe stenen tribunes kaal bleven.

Slechts één actie in de tweede helft was nog het vermelden waard. In de 46e minuut nam Van 't Hek revanche voor het missen van de strafbal, door een voorzet van Parlevliet in het Keniase doel te werken (3-0). Direct daarop werden de drijfnatte spits Van Grimbergen en de voorstopper Crucq gewisseld voor Volkers en Faber. En tien minuten voor tijd mocht Vaal nog wat glijwerk verrichten in plaats van Bovenlander. Aan het verhogen van de voorsprong kon toen al lang niet meer worden gedacht. Daarvoor was de geluksfactor tegemidden van de Indiase zondvloed te groot geworden.

Vandaag bleef de herenhockey-ploeg ook tegen Zuid-Korea ongeslagen. Oranje won het duel tegen de Zuidkoreanen met 4-1. De ruststand was 3-0. Van 't Hek opende al na vijf minuten de score, waarna Parlevliet in de 33e minuut de stand op 2-0 bracht. Nog geen minuut later liet Delissen de ruststand aantekenen: 3-0.

Tien minuten na rust verkleinde Ji Jae Kwan de achterstand (3-1), maar twee minuten na zijn doelpunt was het de drie minuten eerder voor Volkers ingevallenWeterings, die zijn aanwezigheid in de ploeg meldde met een goal; 4-1. Nederland heeft nu aan een gelijkspel voldoende om het toernooi zondag te winnen.

De stand met nog drie wedstrijden op de slotdag te spelen is nu als volgt:

1. Nederland	5-9	(13- 3)
2. Spanje	5-7	(11- 5)
3. India	5-6	(12- 4)
4. Zuid-Korea	5-6	(6- 8)
5. Sovjetunie	5-4	(8- 9)
6. Kenia	5-2	(4-15)
7. Polen	6-2	(5-15)

Laatste wedstrijden voor morgen:
Kenia - Spanje, Zuid-Korea - Sovjetunie, India Nederland.

Door Engelse clubs:

Soepeler belasting-maatregelen gevraagd

LONDEN — De football league heeft de Britse regering steun op het financiele vlak gevraagd. Namens de 92 verenigingen heeft de league om belasting- maatregelen verzocht, opdat een aantal clubs niet uit de rode cijfers in een faillissement terecht komt.

Tot nu toe hebben de regeringen in Londen zich steeds op het standpunt gesteld dat de clubs, door een betere financiele huishouding, voor interne saneringen moeten zorgen.

Slechts zes verenigingen kennen geen financiele problemen, 86 hebben schulden. Feitelijk kunnen de meeste clubs het hoofd slechts boven water houden doordat hun directieleden kapitaal beschikbaar stellen. Daarnaast is een aantal banken bereid leningen te verstrekken onder aantrekkelijke voorwaarden en bovendien brengen de supporters- clubs veel geld binnen. Er is in Engeland en ook Schotland vrijwel geen supporters- club die niet betrokken is bij de organisatie van loterijen, waarvan de baten naar de vereniging gaan.

De league vraagt om soepeler belasting- maatregelen voor het voetbal omdat de sport, via de voetbaltoto's, jaarlijks zorgt voor een belasting- opbrengst van ruim 230 miljoen pond, meer dan 700 miljoen gulden.

Navratilova bij laatste zestien

Geen verrassingen op de zesde dag van de Australische Open

MELBOURNE — Het was vrijdag een zwarte dag voor de Nederlandse tennissers tijdens het toernooi om de Open Australische tennistitels in Melbourne. Er kwam een einde aan het optreden van Michiel Schapers. Samen met zijn Australische partner Brad Drewett verloor de lange Nederlander in de eerste ronde van het dubbelspel van de Amerikaan Emerson en de Australiër Tyson: 7-5, 4-6, 4-6.

Ook in het gemengd dubbel overleefde Schapers, die met Marianne van der Torre speelde, de eerste ronde niet. Het als eerste geplaatste koppel Elisabeth Smiley en John Fitzgerald uit Australië was te sterk: 4-6, 7-6, 3-6.

Huub van Boeckel werd in het dubbelspel eveneens uitgeschakeld. Hij verloor, samen met de Israëliër Amos Mansdorf, van de Zwitsers/ Amerikaanse combinatie Hlasek/ Stewart. In het damesdubbel verlieten Marianne van der Torre en Karin Bakkum het toernooi. Het Amerikaanse koppel Zina Garrison/ Kathy McNeil was veel te sterk voor het Nederlandse dubbel: 6-2, 6-1.

Ook voor Manon Bollegraf was het de laatste wedstrijddag. Zij kon het met haar Canadese partner Kelesi niet bolwerken tegen de Zuidafrikaanse Mundel en de Amerikaanse Rush: 1-6, 6-7.

Martina Navratilova had geen moeite de laatste zestien te bereiken. De Amerikaanse gaf slechts drie games af aan haar landgenote Camille Benjamin. Navratilova, die in Melbourne op jacht is naar haar vierde Australische titel, keek na afloop van de partij alles behalve vrolijk. Zij ging meezingen in de klaagzang over de kwaliteit van het centre-court en had bovendien veel hinder van de hard waaiende wind ondervonden. "Ik heb niets anders lopen doen dan de bal in het spel houden", zei Navratilova.

Ann Hobbs, niet meer dan de nummer vier van de Engelse ranglijst, zorgde voor een kleine verrassing. Ze kegelde in de derde ronde de als vijftiende geplaatste Australische Di Balestrat uit het toernooi.

De wedstrijdleiding besloot de Australiër Pat Cash een boete op te leggen van ruim duizend gulden. Dit vanwege obscene taal tijdens zijn partij tegen de Italiaan Cladio Pistolesi tegen umpire Richard Ings. Cash won zijn partij wel.

De kopstukken Lendl, Becker, Edberg en Mecir haalden allen moeiteloos de vierde ronde. Lendl en Becker stonden beiden wel een game af, maar kwamen nauwelijks in gevaar.

0-0-0-0-0

BASKETBAL/MOSKOU — CSKA Moskou heeft de eerste wedstrijd in de kwartfinales van het Europese bekerwinnaarstoernooi basketbal heren tegen Juventus uit Barcelona met 104-89 gewonnen. Bij rust stond de Spaanse ploeg nog voor: 49 - 58.

Broertjes Maradona in Zuidamerikaans elftal

TOKIO — Naast Diego Maradona, de stervoetballer van Napoli en het wereldkampioenschap in Mexico, is ook zijn jongere broer Raul opgenomen in de Zuidamerikaanse selectie, die op 24 januari een liefdadigheidswedstrijd speelt tegen Japan.

Raul Maradona speelt als middenvelder bij Boca Juniors. De Argentijnse succescoach Carlos Bilardo, die het elftal van Zuid-Amerika in Tokio zal coachen, heeft voor zijn selectie onder anderen de Brazilianen Edinho, Josimar, Junior en de Paraguayaanse internationals Rogelio Delgardo en Roberto Cabanas uitgenodigd. De opbrengst van de wedstrijd is bestemd voor Unicef, het kinderfonds van de Verenigde Naties.

«GRUPO ISLA», VOORHEEN Shell zal na een onderbreking van drie jaren wederom een verkiezing van carnavals- koningin organiseren. Dit vindt plaats op zaterdag 31 januari in het Shell Werknemers Recreatie Centrum. Los Explosivos en DJ Jasmin Pinedo zullen het publiek zowel tijdens als na de verkiezing animeren met goede passende muziek. De negen kandidaten, die gisteren aan de pers werden voorgesteld zijn: Sislin Joaquin, Milicent Benito, Audrey Papa, Miluska Faneyte, Sherry Zinhagel, Tania Sevrein, Süalinicia Martis, Magalis Inecia en Milangela Windster. Voorzitter Eugène Angelica zei gisteravond bijzonder tevreden te zijn van de nog toe verkregen medewerking van Isla nv. Kaarten voor deze verkiezing zijn verkrijgbaar bij de lokale boekhandels, de kandidaten, de leden van het bestuur en ook bij SWRC. Aidey Bailey en Kenneth George zullen die avond als ceremoniemeesters optreden. «Grupo Isla» heeft twee keer de titel van carnavals- koningin behaald, namelijk in 1973: Eithel Schoolbaar en in 1975: Sandra Baromeo. Tevens eindigde men vijf keer op de tweede plaats.

****

«SWEET PEACOCKS» IS een kindergroep, dat voor het eerst in 1984 aan de kinderoptocht meedeed. Aangezien de groep toen als pauwen waren verkleed, bleef men met deze naam. In 1985 waren zij verkleed als obers en vorig jaar als kinderen, die een ijsje bij een Portugese ijscoman wilden kopen. De groep bestaat uit honderd kinderen en dit jaar zullen zij verkleed zijn als de Flintstones. Alle kostuums worden op het adres Kaya Dodo Palm 196 afgewerkt. Diyanira Elisa is hun carnavals- koningin. De muziek zal gedurende de kinderoptocht worden verzorgd door Los Explosivos.

****

«JUMPING HATS» DOET een zeer dringend verzoek aan al zijn leden om de binnenzool van een rechterschoen **vandaag in te** leveren op het adres Castorweg 12. Degenen, die andere leden telefonisch kunnen bereiken, worden verzocht dit door te geven. Men kan de zolen tot in de late avonduren inleveren, want zondagmorgen is het echt te laat. Ook heeft deze groep een belangrijke vergadering op maandag 19 januari om acht uur 's avonds in Club Tamarijn.

****

«KARNAVAL TOTAL» IS de naam van de carnavalsshow, die PSH (Hermanito) op dinsdag 17 februari in Centro Pro Arte organiseert. Het wordt een goede show vol tumba's en vooral met het optreden van tumba- koningen, zoals Boy Dop, Erwin Kastaneer, Edwin Thomasa, Mr. Saab, Luti Samson, Gilbert Doran, Efraim Guimbs. Alleen Harry Zimmerman en René Samson moeten nog hun deelname nog bevestigen. La Nueva Generacion, onder leiding van Manuel Salsbach, zal alle zangers begeleiden. De carnavalsgroepen «Bunitesa di Hardin», «Primisia», «Sweet Sguar», «Grupo Globo», «The Neighbours» zullen een grote bijdrage hierbij leveren. De choreografie wordt verzorgd door Cesario Jean Louis en Francis Faries en het decor door Ravick Thodé en Francis Faries.

****

VANAVOND IS ER een reflection party op Vaersenbaai. The Golden Sharks, Melvin Landburg en de DJ's Jasmin en Percey Pinedo en ook Koko zullen alles bij elkaar zetten om er een gezellige avond van te maken. Men is van harte welkom om van heerlijke muziek uit de jaren zestig en zeventig te komen genieten en natuurlijk ook te dansen.

****

IRVING FRANS, DIRECTEUR van het Sint Jozef MAVO en tevens leider van de groep The Polyglots, is benoemd tot voorzitter van de jury voor het Tumbafestival 1987. De heer Frans maakte in het verleden reeds deel uit van de jury gedurende de reeds gehouden Tumbafestivals. Vicevoorzitter is Robert (Bob) Harms en secretaris Franklin Girigorie. Wij wensen de heer Frans veel succes toe.

****

HOLIDAY BEACH HOTEL wordt de nieuwe plaats waar de verkiezing van carnavals- koningin wordt gehouden. Oorspronkelijk lag het in de bedoeling om dit op de Koredó te organiseren, maar na enkele protesten van verschillende groepen en ook op advies van een commissie, die speciaal belast is met de organisatie van deze verkiezing, heeft het comité besloten de plaats te veranderen. De datum is ook veranderd, namelijk in plaats van 7 februari wordt het nu een dag later, dus op zondag 8 februari.

****

«BUNITESA DI HARDIN» herinnert alle leden eraan dat maandag de laatste dag is om de maten te kunnen nemen voor hun kostuum. Dit gebeurt vanaf acht uur aan de Tielstraat 16. Na deze datum blijft men zeker zonder kostuum.

****

MORGEN IS HET de grote dag. De Limburgse Kabrieten zullen, zoals wij reeds schreven, aan het carnavals- comité een grote nederlaag toebrengen gedurende de bowling- wedstrijd in Bowlingclub Damacor. Twee ploegen van vijftien man zullen in totaal meedoen. Volgens Grootvorst Huub gaan zijn onder een grote voorwaarde bowlen: er moet genoeg bier aanwezig zijn. Eigenaar Fares Daou beloofde dat hiervoor geen problemen bestaan en heeft meteen zijn voorraad aangevuld. De Boerenblaaskapel zal de hele middag optreden en iedereen is van harte welkom. Je lachspieren zullen het druk hebben als je Boy Winklaar in sportbroek ziet bowlen.

Brandstofprijs stijgt opnieuw

WILLEMSTAD — De brandstofprijzen blijven maar stijgen, als gevolg van het OPEC- accoord en de strenge winter in Europa. Met ingang van maandag 19 januari gaan de lokale prijzen van benzine, kerosine, gasolie en LPG omhoog met respectievelijk 0,7 cent, 1,7 cent en 1,6 cent per liter en 80 cent per 100 lbs.

De benzine- prijsverhoging komt geheel ten laste van de consument, omdat de stabilisatiefactor 0 is. Op Curaçao kost Super- benzine nu 79,8 cent per liter, Mix 77,0 cent per liter, kerosine 27,0 cent per liter, gasolie 27,6 cent per liter en LPG 19,05 gulden per 100 lbs en 5,20 gulden per 20 lbs. Op Bonaire zijn de prijzen respectievelijk 77,8 cent, 75,0 cent, 27,0 cent, 27,6 cent, 17,70 gulden en 4,25 gulden. Fueloil en gasolie bestemd voor KAE/Kodela zijn respectievelijk met 5,90 gulden per 1000 kg en 16,70 gulden per 1000 liter verhoogd. De hieruit voortvloeiende correcties met betrekking tot de brandstof- toeslag worden, aldus het RVD bericht, bekend gemaakt door Kodela.

Hoofdprijs blijft in Sportlotto-pot

SAN NICOLAS — Gisteren had de eerste trekking van dit jaar van de Sportlotto plaats. De juiste nummers — 28-11-22-8 — bleken door niemand te zijn geraden, zodat de hoofdprijs van *f*.3.237,90 in de pot bleef. Voor de tweede prijs, *f*.2.850,75, waren er 27 winnaars, die ieder een bedrag van *f*.105,60 krijgen. Ook werd de sociale prijs voor de maand december 1986 getrokken. Deze viel op de nummer 163979-B.

WILLEMSTAD — De Posterijen van de Nederlandse Antillen geeft op 26 januari drie zegels uit naar aanleiding van het 150-jarig bestaan van Maduro Holding NV op de Nederlandse Antillen. De verkooptermijn is tot en met 25 januari 1988 en de geldigheidsduur onbepaald. De zegel van 70 cent symboliseert de uitbreiding van de 150-jarige firma, die van 85 cent enige van haar activiteiten in 1987 en die van 1,55 geeft een beeld van Salomon Elias Maduro, de oprichter van Maduro Holding, voor het eerste gebouw van SEL Maduro & Sons aan de Plaza Jojo Correa.

De ontwerpen van de zegels van 70 cent, 80 cent en 1,55 werden verzorgd door Armando Ravelo.

Bonbini-festival

ORANJESTAD — Op dinsdag 20 januari wordt het eerste Bonbini Festival van dit jaar gehouden. Ditmaal zullen optreden: Tipico Ola Tropical, kah'i orgel Arubanita en de dansgroep Danza Aruba.

Het festival is van half zeven tot half negen in Fort Zoutman.

BONAIRE AGENDA

POLITIE: 8000
BRANDWEER: 8222
TAXICENTRALE: 8845
HOSPITAAL: 8900

LANDFILL te Lagoen: maandag t/m vrijdag van 08.00-16.00 uur; zaterdag 08.00-12.00 uur.

OPENBARE BIBLIOTHEEK
(**openingstijden** voor het publiek)
maandag en donderdag van 14.00-18.00 uur; dinsdag en vrijdag van 08.00-12.00/14.00-17.00 uur; zaterdag van 10.00-12.00 uur)
(**openingstijden** voor lezers)
woensdag van 14.00-19.00 uur.

POSTSLUITING: maandag t/m vrijdag aangetekende stukken 15.45 uur; gewone stukken 16.30 uur.

SERVICE CLUBS
Kiwanis: donderdagavond 19.30 uur - Hotel Bonaire.
Lions: informatie E. Felipa, tel.: 8546/8238.
Round Table: elke tweede maandag - Buurtcentrum Terra Corra.
Rotary: woensdag 12.00 uur-Hotel Bonaire.

BESTUURSKANTOOR EN BEVOLKING: 08.00-12.00/14.00-15.30 uur loketten geopend.

MUZIEKBIBLIOTHEEK: voor bezichtiging hiervan gelieve contact op te nemen met de heer Rudy Bedacht, Noord Nikiboko 194.

POLITIECLUB (Weg naar Willemstoren): geopend op vrijdag van 20.00-24.00 uur; zaterdag van 12.00-24.00 uur.

SPREEKUUR (gezaghebber): elke donderdag van 09.00-11.00 uur op het Bestuurskantoor, Kralendijk; laatste donderdag van de maand van 10.00-12.00 uur te Rincon.

PROTESTANTSE GEMEENTE (**7 januari**): 20.00 uur «Encuentro» in de kleine kerk te Kralendijk.

KERKDIENSTEN
Sint Bernarduskerk Kralendijk:
dagelijks 18.45 uur; zondag 08.30 en 19.00 uur.
Coromotokerk Antriol:
dagelijks 19.30 uur; zondag 09.00 en 18.00 uur
Ludovicuskerk Rincon:
dagelijks, ook zondag, 19.30 uur.

KLACHTENBEZORGING doorgeven aan mevr. A. Wong- Loi- Sing, Kaya Cacique 4.

Belangrijk stembusaccoord

UPB en POB op een lijst voor komende eilandsraadsverkiezingen

KRALENDIJK — Tijdens een persconferentie die tevens de politieke campagne inluidde voor de komende verkiezingen, heeft de politieke leider van de Union Patriotico Bonairiano (UPB) Rudy Ellis verklaard, dat het vrijwel voor honderd procent zeker is, dat de UPB samen met de Bonaireaanse Arbeiderspartij, Partido Obrero Bonairiano (POB) een gezamenlijke lijst zullen indienen voor de komende eilandsraads- verkiezingen. Een herstel van een oude liefde onder het thema Forsa Nobo (nieuwe kracht) zal een aanval doen op de partij die momenteel in het BC en in de Ministerraad is vertegenwoordigd, Partido Democratico Bonairiano (PDB) met als lijsttrekker de onlangs afgetreden minister J.E. (Jopie) Abraham.

Het UPB-bestuur was op volle sterkte aanwezig tijdens de persconferentie, waar behalve partijleider Rudy Ellis ook vicevoorzitter van de UPB, Ramoncito Booi, en raadslid Papa Statia het woord voerden. Uiteraard betekent het samengaan met de POB dat de lijst van de UPB een aantal aanzienlijke wijzigingen zal krijgen, waarbij ongetwijfeld de al enkele jaren op het actieve politieke front uitgeschakelde Broertje Janga weer volop in de schijnwerpers zal komen te staan. Janga immers zal als partijleider van de POB zijn tweede plaats opeisen op de UPB-lijst. Dat is overigens nog niet rond, aldus Ellis, die informatief reeds rond is met de blauwe partij van Janga, maar waarvoor de eindbespreking op 16 januari zal plaats vinden; daar zullen trouwens nog enkele punten moeten worden besproken, hoewel Ellis duidelijk naar voren bracht dat de UPB reeds het mandaat had gekregen van de POB mededelingen te doen omtrent het samengaan van de UPB en de POB.

Het thema Forsa Nobo, aldus Ellis, heeft niet direct en zeker niet alleen betrekking op het stembus-accoord, dat nu met de POB is afgesloten. Meer, aldus de UPB-leider, verwijst de slagzin voor de verkiezingen naar de periode na de verkiezingen waar alle krachten bijgezet zullen worden om voor de komende vier jaar indien de UPB zoals in het verleden weer het vertrouwen van de bevolking zal krijgen. Ellis stelde, dat het programma van de UPB voor de vierjarige bestuursperiode in de eilandsraad vooral gericht zou zijn op onderwijs en volkswoningen- beleid, waarbij ook vooral aandacht besteed zal worden aan de werkgelegenheid die zal moeten bijdragen aan de economische ontwikkeling van Bonaire.

Daarbij wordt zeker niet het toerisme vergeten, aldus Ellis — die in het gewone leven hoofd van het toeristen- bureau is — want ook daar lonken de economische voordelen.

Tenslotte benadrukte de partijleider van de UPB de belangstelling die eveneens getoond zal worden voor de infrastructuur van de luchthaven en het WEB nv, aangezien dit een tweetal pijlers zijn waarop de toeristische ontwikkeling staat moet kunnen maken.

Gedrag Abraham van invloed op BC en Staten

Ellis verwijt zwager Jopie Abraham gebrek aan verantwoordelijkheid

KRALENDIJK — Tijdens de persconferentie van de UPB nam partij- voorzitter Rudy Ellis geen blad voor de mond over de bestuurlijke veranderingen die onlangs werden doorgevoerd op bestuurlijk niveau bij de Partido Democratico Bonairiano (PDB). Ellis schreef de ongewenste veranderingen volledig op het konto van zijn zwager Jopie Abraham, die als minister tot aftreden gedwongen zou zijn en daardoor ook sterk in ongunstige zin de eilandelijke politiek heeft beïnvloed.

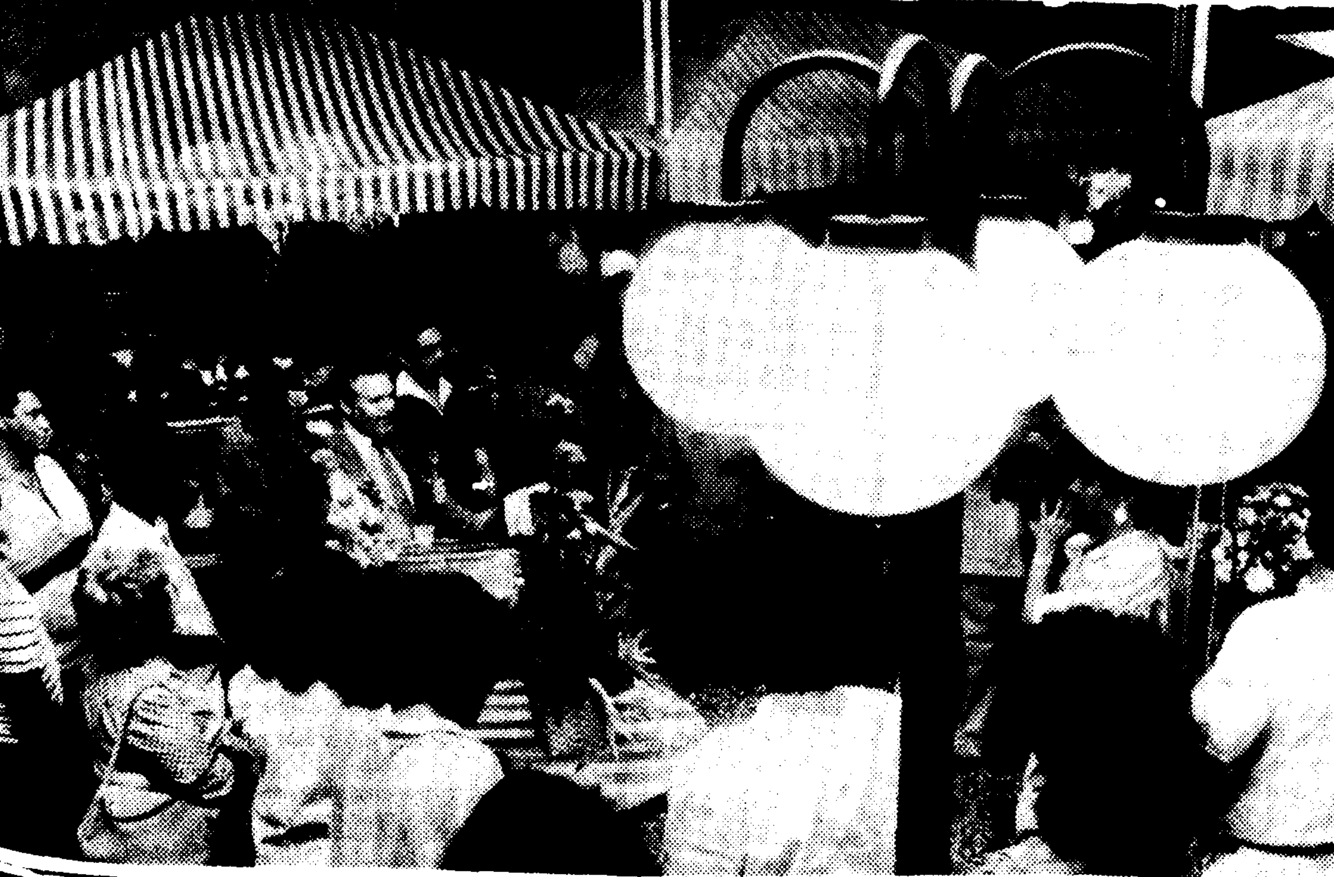
Deze veranderingen op eilandelijk bestuurs- niveau, aldus Rudy Ellis, zijn onnodig en ongewenst en uitsluitend veroorzaakt door partijleider Jopie Abraham, die mislukt is als politiek leider en als minister. Met nadruk stelt Ellis — die eerder dezelfde ministers- functie als zijn zwager bekleedde, maar ook voortijdig uit de regering stapte — dat Jopie Abraham zich in november 1985 bij de Staten- verkiezingen aan de bevolking presenteerde als het alternatief, maar dat hij in ruim een jaar van weinig verantwoordelijkheid getuigde en bovendien volledig mislukte. Op 10 april zullen sommige kiezers zich weer in een avontuur storten, aldus Ellis, maar het is goed te weten dat indien Jopie Abraham geen ontslag zou hebben genomen als minister van Ontwikkelings- samenwerking hij uit de ministersfunctie gezet zou zijn. Ellis die behalve fractie- voorzitter van de UPB in de raad ook een van de drie Bonaireaanse Statenleden is, verklaarde vervolgens dat twaalf Statenleden (met uitzondering van het Statenlid Van Putten die niet aanwezig was en de Statenleden Monchin Soliana en Ernest Meulaan die beiden tot de partij van Abraham behoren) de ontslagaanvrage van Jopie Abraham als minister voor 12 december opeisten. Helaas, aldus Rudy Ellis, werd Abraham op Bonaire als een held binnen gehaald en zijn komst naar Bonaire veroorzaakte een verandering in de vertegenwoordiging van de Staten, terwijl er ook een nieuwe gedeputeerde zal moeten komen. Juist in deze tijd echter van sociaal financiële problemen is het onaanvaardbaar dat er een nieuwe gedeputeerde, een nieuwe minister en een Statenlid komen die zich allen moeten gaan inwerken in de problemen. Met nadruk stelde partijleider Rudy Ellis tenslotte dat geëist moet worden dat er zo spoedig mogelijk een nieuwe vertegenwoordiger van Bonaire in het kabinet benoemd zal worden. Momenteel, aldus Ellis zijn er immers belangrijke besprekingen over de toekomstige staatkundige structuur terwijl op 1 februari ook de Nederlandse minister van Antiliaanse Zaken drs Jan de Koning op de Antillen — en Bonaire! — besprekingen zal voeren.

Benzinedief

PHILIPSBURG — In de afgelopen week is het herhaaldelijk voorgekomen dat bepaalde personen betrapt werden op het stelen van benzine uit andermans auto of pogingen daartoe. Laatstelijk was dit het geval te Simpsonbay, waar de dader overijld vertrok in een blauwe auto, met achterlating van een jerrycan met gasoline. In een ander geval had men geen tijd om de slang waarmee het onrecht werd gepleegd, mee te nemen.

ZAKENVARIA

Onder belangstelling van een groot aantal mensen, waaronder gezaghebber Casseres en de gedeputeerde Bentoera en Martina werd de officiële opening verricht van de "Tropical Mall" in Punda op de hoek van de Columbus- straat en de Breedestraat. De Mall bevat zeven verschillende winkels, waaronder een horeca- bedrijf met zitgelegenheid op de eerste verdieping. Een van de initiatiefnemers is de Vereniging van handelaren Steve Geller, die de opening van de Mall een symbool noemde voor het heersende positivisme en een bewijs van de overtuiging van de zakenwereld dat het op Curaçao en in de stad ondanks alles goed kan gaan. Gedeputeerde Bentoera, die de opening verrichte door een lint door te knippen sprak over het vertrouwen dat de huidige regering uitstraalt, en het streven om de binnenstad nieuw leven in te blazen. Het is de bedoeling dat de Mall straks voorzien wordt van een buitenterras, waar volgens diverse toeristische rapporten zoals bekend behoefte aan is.

Rubinstein-eeuwfeest

WARSCHAU — In het Poolse Lodz is de herdenking van het eeuwfeest rond de beroemde pianist Artur Rubinstein begonnen. Bij de twee gala- concerten trad de zoon van deze Poolse pianist, John Rubinstein, voor het eerst op als dirigent van het Filarmonisch orkest van de stad Lodz. Voor deze gelegenheid kwamen uit de Verenigde Staten over de veertigjarige zoon John en diens een jaar oudere zus Alina die psychiater is evenals de weduwe van Artur Rubinstein, Aniela Myllwarska. Bij de herdenking was tenslotte ook nog een andere dochter van de musicus aanwezig, namelijk de 52- jarige Eva. John Rubinstein is acteur op het Amerikaanse toneel en bij de tv. Hij heeft samen met het Filarmonisch orkest dagenlang geoefend voor het concert ter ere van zijn vader. Zo werd uitgevoerd een stuk van de Poolse componist Frederic Chopin, dat werd gespeeld door Artur Rubinstein toen deze in 1975 voor het laatst zijn geboortestad Lodz bezocht en daar optrad. Ook stond Maurice Ravel op het programma evenals van George Gershwin An American in Paris. Van John Rubinstein werd tenslotte uitgevoerd diens Amber waves, dat hij oorspronkelijk had gecomponeerd voor een tv- film.

PHILIPSBURG — Een dame beklaagde zich er over dat meerdere malen twee Haitianen over de omheining van haar erf sprongen en dan proviand stalen uit haar moestuin. Tijdens een controle trof de politie bij de afrastering van het huis inderdaad twee mannen aan afkomstig uit Haiti, die echter ontkenden ooit over de omheining te zijn gesprongen en iets te hebben gestolen. Ze bleken geen verblijfs- vergunning te hebben en werden overgedragen aan de Vreemdelingendienst.

Eiland gaat landsgebouwen onderhouden

Premier tevreden over saneringsproces Saba

WILLEMSTAD/THE BOTTOM — Het Bestuurscollege van Saba pakt de zaken met betrekking tot verlaging van de overheids- uitgaven en verhoging van de inkomsten goed aan. Zo verklaarde premier Don Martina tijdens het bezoek van de ministeriële delegatie, die vandaag terugkeert van de Bovenwinden, aan het eiland.

De delegatie arriveerde volgens een RVD- bericht donderdag- ochtend op Saba, ter bespreking van voor het eiland belangrijke onderwerpen en om de bevolking gelukkig nieuwjaar te wensen. De delegatie bezocht eerst de Sacred Heart School, waar minister van Onderwijs Linda Badejo speciale aandacht schonk aan de diverse methoden die gehanteerd worden bij de hantering van Engels als voertaal, en de daarmee behaalde resultaten. Vervolgens organiseerde het Bestuurscollege van Saba een rondrit over het eiland, ter bezichtiging van verschillende projecten die monenteel in uitvoering zijn. Daarna vergaderde de delegatie in het Bestuurskantoor met het BC, over aangelegenheden in het belang van het eiland.

Gesproken werd onder andere over maatregelen ter versobering van de uitgaven van het éilandgebied. In dit verband volgt het BC de maatregelen zoals genomen door de Antilliaanse regering. Ten aanzien van het solidariteits- fonds herhaalde de Centrale regering de tijdens het topoverleg van vorig jaar gedane toezegging, om de landsaccountant- dienst te laten onderzoeken wat de behoeften zijn en op welke wijze de eilands- financiën geherstructureerd zullen moeten worden. De opknapping van de gezaghebbers- woning zal mogelijk in eigen beheer van het BC worden uitgevoerd, op kosten van de Centrale regering. Voorts zal worden bekeken of men op dezelfde wijze andere lands- gebouwen die aan onderhoud toe zijn kan opknappen.

Andere onderwerpen van bespreking waren stappen ter verbetering van de telefoon- verbinding op het eiland, stappen ter optimalisering van het politiefunctioneren, technische bijstand in het kader van Volksgezondheid, bijstand van de Centrale regering ter uitvoering van het project invoering van het Engels als voertaal, de uitvoering van de wetten voor wat betreft ontslag, minimumloon en prijscontrole op eilandelijk niveau, de behoefte die bij het BC wordt gevoeld om een raadgevende stem te hebben in immigratie- zaken, kadastrale aangelegenheden en de problematiek in verband met visserij op de Saba- bank.

Premier Martina uitte zijn voldoening over de wijze waarop het eilandsbestuur de zaken met betrekking tot de verlaging van overheids- uitgaven en verhoging van de inkomsten aanpakt. Hij ontving bij zijn vertrek uit handen van gezaghebber Wycliffe Smith het jaarverslag 1985 van Saba. Vrijdag vergaderde de Ministerraad op Sint Maarten, en was er een bespreking met het plaatselijke Bestuurscollege, gevolgd door een persconferentie. De delegatie keert vandaag naar Curaçao terug.

Brutale jongens

PHILIPSBURG — Op een avond rond half acht zag de politie in Downstreet een auto rijden zonder licht. De bestuurder werd tot stilstaan gemaand en de politie sprak met hem. Op dat moment begonnen een zestal jongens die op een muurtje zaten, onbehoorlijke taal uit te slaan aan het adres van de agenten. Ze werden verzocht op te staan en niet op het muurtje te blijven zitten. Nadat de politie alles geregeld had met de bestuurder van de auto zonder licht, waren vier jongens opgestaan, maar twee bleven er zitten. Een van hen, de zeventienjarige C. zei dat hij niet van plan was te vertrekken, want hij had geen enkele misdaad begaan. Hij werd door de politie naar de wacht meegenomen onder heftige tegenstrubbeling van de jongeman en protesten van het inmiddels toegestroomde publiek. De ouders van de jongen werden ontboden, die in tegenstelling tot de zoon, begrip toonden voor het optreden van de politie. De knaap werd naar huis gestuurd na ernstig onderhouden te zijn.

Vernieling

PHILIPSBURG — Een dame rapporteerde aan de politie dat om onverklaarbare reden ernstige beschadingen waren toegebracht aan een splinternieuwe auto die in Colebay geparkeerde stond. De linkervoorband was doorgesneden en op verschillende plaatsen was de verf er afgekrast. De zaak is in onderzoek.

BONAIREAANS COMMENTAAR

Nooit meer

HOEWEL PARTIJLEIDER RUDY Ellis zich met de UPB vijftien jaar lang aardig op het politieke been wist te houden, gebeurde dat meestal in een coalitie. Deze coalitie werd dan gevormd door de UPB (Union Patriotico Bonairiano) en de POB (Partido Obrero Bonairiano). De laatste verkiezingen voor de raad echter betrad de UPB zelfstandig het strijdperk en werd met een neuslengte verslagen. De Statenverkiezingen van november 1985 werden zonder meer verloren door toedoen van de POB, die de uit de UPB verwijderde Humphrey Wout als stemmentrekker op Rincon gebruikte en daarmee de UPB — die in vier van de vijf wijken een meerderheid aan stemmen had — tenslotte de eindoverwinning door de neus boorde. Reden voor partijleider Ellis om openlijk te verklaren, dat er nimmer meer een samenwerking zou kunnen zijn tussen de POB van Broertje Janga en de UPB van Ruman Ellis.

EVENALS HET EEUWIG Edict van Nantes in 1667 slechts vijf jaar duurde, was ook de verbanning van Janga en de POB geen lang leven beschoren. Zegt Ellis: "Misschien is er ooit wel gezegd dat we nooit meer samenwerken met de POB. In het algemeen belang echter kan men zich niet altijd aan vroegere uitspraken houden. Gezien de laatste verkiezingen is er een aanwijzing dat de UPB en de POB samen kunnen rekenen op een meerderheid van 6 tegen drie zetels in de Eilandsraad".

VOOR DE STATISTICI: totaal aantal stemmen UPB en POB in november 1985 was 2656, terwijl de PDB een totaal van 2272 wist te bereiken. Het verschil tussen de twee grote partijen bedroeg slechts 119 stemmen. Waar een vijfjarig Eeuwig Edict al niet goed voor is........

Stel staat elkaar naar het leven

WILLEMSTAD — Aan de Mirna Plateweg stonden gisteren een man en een vrouw elkaar naar het leven, als gevolg van een uit de hand gelopen woordenwisseling.

De man had zijn vriendin na een ruzie een aantal klappen in het gezicht toegediend. Een handeling die zij besloot te beantwoorden door een mes tevoorschijn te halen en daarmee de man in de borststreek te steken. De verwonding bleek echter niet van ernstige aard, want de man sprong daarop in zijn auto en probeerde daarmee op de vrouw in te rijden. Slechts door op het laatste moment opzij te springen, wist de vrouw zich het vege lijf te redden.

MIAMI — De heropening van het krantegebouw La Prensa en het herverschijnen van dit dagblad in Managua zou een positieve stap zijn voor het imago van Nicaragua. Zo meent het Interamerikaanse persgenootschap SIP. Men heeft een telegram gestuurd aan president Daniel Ortega Saavedra van Nicaragua waarin men het voortduren van de sluiting van La Prensa ten diepste betreurt.

KRALENDIJK — Voor de aftrap van de interland ontmoeting tussen de selecties van Bonaire en de Nederlandse amateurs overhandigde de voorzitter van de Bonaireaanse Voetbal Bond (BVB) Carlos Pourier aan de voorzitter van de KNVB Joop van Marle een plakkaat die een aandenken zal zijn aan Bonaire. Zoals bekend won de Nederlandse selectie met 4-1 in het stadion van Kralendijk. Op de foto links Joop van Marle van de Koninklijke Nederlandse Voetbal Bond (KNVB) en rechts voorzitter van de BVB Carlos Pourier.

» stockmarket « NEWS

AMSTERDAM TODAY JANUARY 16, 1987.

Ahold.	109,00	Naarden	80,20
Akzo NV	143,30	Nat.Ned.	177,00
Cred.Lyon.	84,50	Ned.Lloyd	
Aegon	87,00	Philips	44,80
Fokker	58,00	Royal Dutch	210,80
Gist.Broc.	343,00	Telegraaf	322,00
Heineken	167,50	Unilever	516,00
KonPap.	149,50	Verto	38,30
KLM	37,50	VNU	351,50
Meneba	55,00	Index	273,10

NEW YORK STOCK EXCHANGE

Abbott Labs.	51 5/8	+ 1/2	Hilt.Hotels	71	
Bank of Am.	14 7/8	+ 1/8	Hutton	40 3/8	- 5/8
Baxter Labs.	21 3/4	- 1/4	IBM	120 1/4	unch
Borg.Warn.	40 1/8	- 3/8	ITT	56 3/4	- 1/8
Unisys	91 1/8	+ 5/8	Lone St.Ind.	33 3/4	- 1/4
Campbell Rl.	22 3/8	+ 1/4	McDonalds	65 1/2	- 3/4
Chrysler	44 5/8	- 1/4	NCR	54 1/8	- 5/8
CocaCola	40 5/8	+ 1/4	Pan.Am.Corp.	5 7/8	+ 1/2
Contr.Data	26 1/8	+ 1/2	Pepsico	30 1/4	+ 1/8
Data Gen.	37 1/8	unch	Ramada Inns	7 1/8	- 1/4
Delta Airl.	53	+ 1 3/4	Safeway		
Diebold	52 1/8	- 1 5/8	Seagram	68 1/2	+ 3/8
Digital Eq.	137	+ 4 1/8	Teledyne	304 3/4	- 4 3/4
Dupont	97	unch	Texas Instr.	134	- 7/8
East.Kodak	73 7/8	- 1/8	Textron	67 3/4	- 3/8
Firestone	29 1/4	- 1/8	Union Pac.	67 1/4	- 1/2
Gen.El.	94	+ 1	Unocal.	29 1/8	- 1/4
Genl.Dyn.	75 1/4	- 1/2	Varian Ass.	25 1/4	- 5/8
Genl.Motors	68 3/4	+ 1/8	Warner Lamb.	63 3/4	+ 1/2
Hewlett P.	49 1/2	+ 5/8	Williams Cos.	24 3/4	+ 3/8

DOW JONES
Industrials 2.079,58 + 8,85
Transportation 871,85 + 8,24

AMERICAN STOCK EXCHANGE
Computer & Technology 114,47 + 0,57
REUTER.

Contra's geholpen

CIA roept San Jose-man terug

WASHINGTON — De Amerikaanse geheime dienst CIA heeft het hoofd van zijn bureau in Costa Rica teruggeroepen omdat hij steun heeft verleend bij het leveren van wapens voor de contra's in een periode dat dit strikt verboden was. Zo meldt het conservatieve dagblad Los Angeles Times dat goed geinformeerd is over het Witte Huis en Reagans regering.

Volgens de LA Times heeft de CIA dit terugroepen van zijn man uit San Jose, wiens naam overigens niet bekend is geworden, meegedeeld aan de senaatscommissie voor inlichtingenzaken. Men had namelijk vastgesteld dat de CIA- man «ongeoorloofde contacten met particuliere weldoeners» had onderhouden. Zo zou betrokkene boodschappen hebben verzorgd tussen de contra's in Costa Rica en leden van de particuliere luchtvaart- maatschappij van de gepensioneerde luchtmacht- generaal Richard Secord. Het Secord- bedrijf voerde vliegtuigtransporten uit met wapens voor de anti- Sandinistische guerrilla. Zoals gebruikelijk had men geen commentaar bij de CIA.

*****

MOSKOU — In de SU is vrijdag het onbemande ruimtetransportschip Progress 27 gelanceerd. Het heeft materiaal voor het om de aarde draaiende ruimtestation Mir bij zich, dat momenteel geen kosmonauten aan boord heeft. De Progress zal automatisch aan de Mir gekoppeld worden. Daaruit kan afgeleid worden dat binnenkort weer kosmonauten naar de Mir zullen vertrekken.

*****

AANKONDIGING

Bij exploit van de 16de januari 1987, heb ik, Rogelio Cipriano Ersilia, deurwaarder bij het Gerecht op Curaçao, gevolg gevende aan de beschikking van de E.A. Rechter in het Gerecht in Eerste Aanleg, zittingsplaats Curaçao, van de 12de januari 1987, de rechtspersoon **MID-OCEAN LTD,** gevestigd op het eiland Man, zonder bekende woon- of verblijfplaats binnen of buiten de Nederlandse Antillen, **OPGEROEPEN** voor de terechtzitting van maandag, de 1ste juni 1987, des voormiddags te 09.00 uur. ten Stadhuize aan het Wilhelminaplein No. 4, teneinde op de door de naamloze vennootschap KROONVLAG CURAÇAO N.V., gevestigd op Curaçao, tegen haar ingestelde vordering te antwoorden.

De deurwaarder voornoemd,
R.C. ERSILIA